

A
KEGYESRENDIEK VEZETÉSE ALATT ÁLLÓ
SZEVEDI VÁROSI RÓM. KAT. DUGONICS
ANDRÁS GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

AZ 1940/41. ISKOLAI ÉVRŐL

AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 220-IK ESZTENDEJÉBEN

KÖZZÉTESZI:
CSONKA MIHÁLY
IGAZGATÓ

DUNÁNINENI KAT. KERÜLET.

A
KEGYESRENDIEK VEZETÉSE ALATT ÁLLÓ
SZEGEDI VÁROSI RÓM. KAT. DUGONICS
ANDRÁS GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

AZ 1940/41. ISKOLAI ÉVRŐL.
AZ ISKOLA FENNÁLLÁSÁNAK 220-IK ESZTENDEJÉBEN.

KÖZZÉTESZI:
CSONKA MIHÁLY
IGAZGATÓ

SZEGED, 1941.

**JUHÁSZ ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJA SZEGEDEN, GRÓF KLEBELSBERG-TÉR 4.
1941.**

ZIMÁNYI GYULA
A PIARISTARENDE FŐNÓKE

Szegedi diák volt. Ha szabad így mondani: a föld, a vér, a szellem jogán először is a mienk. S a szegedi iskola büszkeséggel és egészen különös melegséggel köszönti új Rendfőnökét. Ez csak válasz arra a szeretetre, mellyel állandóan kíséri az ő iskoláját, és amely szeretet hozta közénk tanévnyitó ünnepségünkre is.

Bölcsője mellett az árvíz morajlott rémes altatódalt. Azután az országoshírű iskola markáns egyéniségű tanárainak vonzókörébe került. S az önképzőkör elnöke felvételét kérte a Rendbe.

S a noviciusból, már majdnem négy évtizede, a magyar piarista megtestesítője lett. Csodálatos szeme van. De elsősorban a jót látja meg. Gondja mindenre és mindenkire kiterjed. Gyakran nyúl a tollhoz, hogy megírja híres leveleit. Tud dicsérni. Közvetlen viszonyban áll mindenkivel. Mindent és mindenkit meghallgat. Nem szíveli a formaságokat. S amikor szóra nyitja ajkát, a szívét nyitja meg. A budapesti piarista kápolna lelkipásztora. A latin nyelv mestere. De elsősorban vérbeli nevelő. Idealista és realista egyben. Minden gondolata a magyar diák. Kevesen szeretik úgy ezt az ifjúságot, mint ő.

Fiaiink már régen tanítványai. Mert tanári működésének legelső esztendejétől kezdve a rendi növendéknevelés lett élete drága gondja. Több, mint három évtizede tőle kapja veretét a rendi fiatalság. Tőle tanulja a piarista szellemet. Minden szó, amit kimondunk, az ő lelkében volt előbb gondolat. Azt mondhatnók, ő tanított meg bennünket beszélni piarista nyelven. Amit hirdetünk, az övéből vesszük.

Glattfelder Gyula csanádi püspök jubileuma.

1911—1941.

Május 28-án volt harminc esztendeje annak, hogy a csanádi egyházmegye püspöke, fiaink főpásztora, elfoglalta Temesváron püspöki trónusát.

A jubileumra felfigyelt az egész ország katolikussága s a szegedi piarista iskola is hódolattal köszönti a jubiláló főpásztort: Adja az Úr, hogy még sokáig állhasson őrhelyén, mutassa meg nekünk az Úr erejét, tanítson bennünket az Úr szent nevére, s — érje meg azt, hogy egyházmegyéje újra elérje mindenhol az ősi határokat . . . Ad multos annos!

Amikor Szent Gellért örökébe lépett fiatal volt, és máris jelentős alkotások hirdették nevét. Lelkipásztornak indul, de nemsokára már a papnevelésben fejt ki buzgóságát; észreveszi az egyetemi hallgatók nagy lelki elhagyatottságát s így lesz a Szent Imre kollégiumok alyja. S egyetemi katedráról lép a püspöki trónra.

Azonban a **sollicitudo omnium ecclesiarum** máig sem tudta feledtetni vele az ifjúságot, mely oly korán odanőtt szívéhez. Ő maga mondta, mikor az első szentimrések püspöki kinevezése alkalmából püspöki aranylánccal lepték meg, hogy ezt a láncot ama kötelék szimbolumának tekinti, mely örökre összefűzte az ifjúsággal. Nagyon jól tudjuk mindnyájan, hogy milyen apostoli buzgósággal siet ifjúságunk gyóntatására. Meg szokta látogatni a hittanórákat, s ünnepélyeink legnagyobb dísze az ő megjelenése. Egy alkalommal, cserkészzeink ünnepélyéről egyenesen a vasútra sietett: de mégis eljött és résztvett az ünnepélyen. És a helybeli Szent Imre kollégiumban is hány régi piarista diák élvezi atyai szívének melegét! Nem csoda, ha diákjainknak is valóságos élmény, ha találkozhatnak püspök atyjukkal és mély tisztelettel üdvözölhetik.

Az ifjúságnak érdeklődése ma a szociális kérdésekre irányul elsősorban, s ez jól van így. De akkor hadd lássa meg az ifjúság Jubiláló Főpásztorában a szociális apostolt is: püspöki birtokának

tekintélyes részét, főpapi kormányzásának kezdetén, tehát a forradalom, az összeomlás és a román agrárreform előtt parcellázta és sokakat földhöz juttatott. És híressé vált „agrárkörlevelében“ írja: „a nép földhözjuttatása s e célból a nagybirtok felszabadítása oly követelmény, mellyel szociális és erkölcsi okból meg kell barátkozni.“ És a püspökség ideeső birtokából is sokat adott kezdettől fogva kisbérletekbe. — Mindnyájan tudjuk, hogy nem tart autót, pedig bizonyára jó hasznát venné.

Az előkelő jubiláns életútja nem volt ment a megpróbáltatásoktól: Hisz saját püspöki trónusát is el kellett hagynia, amikor az Erdélyt megszálló románok lehetetlenné tették működését. Azonban egy pillanatra sem rettent meg az üldözők előtt és magának a a királynak is oly félre nem érthető módon mondotta meg az igazságot, hogy a szavai megmagyarázására kirendelt tolmács beleremegett.

A jubiláló főpásztort a szegedi piarista iskola arra kéri, hogy fogadja kegyesen hódoló fiainak imádságos jókívánatait s atyai szeretetének melegét áraszsa ránk a jövőben is. Fogadjuk, nem leszünk rá méltatlanok.

KISPARTI JÁNOS

1885—1940

1940 december 23-án meghalt Kisparti János, a szegedi tankerület királyi főigazgatója. Személyében olyan vérbeli pedagógust veszített a magyar nevelésügy, akinek mindene volt az iskola. Maradék nélkül az iskolának élt, s odaadásában szinte a nagyok egyoldalúsága jellemezte. Iskola nélkül nem tudta elképzelni a világot, és saját életével sem tudott volna mit kezdeni nevelői tevékenység nélkül. Még az életbe is az iskola ablakából nézett, és idegenben járva jobban érdekelték a tanintézetek, mint a műemlékek. Az elmúlt húsz esztendő viláगतalakulásában is az foglalkoztatta legállandóbban, hogy az új világ új iskolája milyen legyen.

Inkább a tevékenység, mint az elmélkedés embere volt. 32 éves nevelői pályáján mindenütt élet fakad, ahová lép. A kezdeményezés, indítás, állandó cselekvés annyira eleme volt, hogy szinte nem hagyott időt az elmélyedésnek. De a tétlenség, elgépi esedés, unalom és elposványosodás is száműzve van köréből. Egész pályája a mozgalmasság jegyében áll. Külön atmoszférát teremt maga körül, melyben könnyen fogannak a gondolatok és gyorsan megérik gyümölcsük.

Kezdetől fogva a nevelésügy állt érdeklődésének középpontjában. A fiatal piarista tanárjelöltet a pedagógiai és módszertani kérdések érdeklik legjobban. A könyv neki elsősorban pedagógiai, lélektani vagy filozófiai mű. Még a szépirodalmat is ezzel a szemmel nézi. Ezért tudja később olyan mesteri módon a nevelés szolgálatába állítani a latin klasszikusokat és a magyar költőket, elsősorban Vörösmartyt. Már mint kezdő *tanár* latin tankönyvet ír. Nem is a könyv a fontos, hanem az elv, amelyet képvisel: a korszerűbb latin tanítás, azaz a klasszikus szöveg értékelése és az önmagáért való grammatizálás száműzése.

Első állomáshelyéről, Vácról Budapestre kerül. Vezetésre tett egyénisége itt bontakozik ki. Osztálya a legkitűnőbb. Az osztályfőnök minden diákját alaposan ismeri, és nemcsak fegyelmet tart, hanem az egyéni értékek biztos ismeretében céltudatos munkát is végeztet. Az eredmény budapesti viszonylatban is feltűnő. Annyi világosfejű, logikusgondolkodású fiatalember ritkán érettségizett egy osztályban, mint 1925-ben Kisparti János osztályában. Az eredmény

magyarozatát elsősorban a latin nyelv hatásában látta. Ugyanezekben az esztendőkből a rendi tanárképző intézetben a latin nyelv helyes tanításának nevelőértékét magyarázza.

Mint a budapesti piarista gimnázium *igazgatója* elgondolásait nagyobb szabadsággal valósíthatja meg. A nagymúltú intézetben igazgatása nyomán új élet pezsdül. Az igazgató jó példája a zsinórmérték. Munkaszeretete, pontossága, önzetlen munkavállalása kötelezi munkatársait is. Intézetének tisztaságára ép oly kényes, mint a kiváló tanulmányi eredményre. Mindenütt ott van, ahol nevelői munka folyik. Semmit sem tart mellékesnek. Az ifjúsági körök gyűléseit ép úgy látogatja, mint a tanárok óráit. Mindenről tud, de nem siet mindenbe beleavatkozni. Irodájának ügykezelése első a tanterületben. De ennél is nagyobb gondja, hogy szellemet alakítson intézetében. Az egységes szellemet azonban nem az egyenruha bevezetésétől várja. A piarista címeres diáksapkát elrendeli, de az egyenruha bevezetését elutasítja. Más módon biztosítja intézetének egységes és piarista szellemét. Tanárait nemcsak konferenciákon, hanem személyes érintkezéssel, bizalmas megbeszéléssel is irányítja. De csak a lényegben kíván tőlük egységes eljárást, a kereteken belül az egyéniség érvényesülését nem akadályozza. A nevelés egységét azonban nemcsak rendelkezéseinek szelleme irányítja, hanem a *genius loci* is, melynek állandó megidézéséről gondoskodik. A rendalapító Kalazancius tiszteletére épült kápolnával nem éri be. Gondoskodik Szent Imre szobrának felállításáról is. A folyosón jelöli ki a szobor helyét, hogy a lelki tisztaság szentje szinte személyes jelenlétével hasson a diákokra. A nagy tanítványok példáját Széchenyi és Vörösmarty emléktáblájával idézi az ifjúság emlékezetébe. Megfesteti az intézet világából kiemelkedő piaristák arcképeit (Suták József, Schütz Antal, Kornis Gyula, Takáts Sándor, Sik Sándor). A katolikus élet nagy eseményeit pedig évente rendezett triduummal ünnepelteti. De gondja van arra is, hogy a piarista iskola szelleme a családba is behatoljon és onnan is erősítse a nevelés egységét. Munkatársakat gyűjt és megíratja *A családi nevelés útjain* című tanulmánykötetet és minden szülő kezébe adja. A *Piarista Diákszövetség* és az iskola kapcsolatát a legszorosabbra fűzi. Ez a diákszövetség nemcsak volt tanítványok bajtársias szövetkezése, hanem a mindenkor piarista nevelés eleven példatára. Az iskolából kikerült fiatalok ügyét is felkarolja. Megalapítja a *diákszövetség ifjúsági csoportját*. Ebben az alapításban szociális szempont is vezeti. Az egyetemre járó fiatalok nappali otthont kapnak, ösztöndíjakban és könyvszegélyben részesülnek.

Tekintélyét növeli a tanáregyesületekben kifejtett tevékenysége is. A Magyar Középiszkolai Tanárok Nemzeti Szövetsége ügyvezető elnökévé választja. Mint a Katolikus Középiszkolai Tanáregyesület elnöke és az Országos Közoktatási Tanácsnak előadója a mai magyar középiszkola szellemisségéért harcol. Az újabb tanárnemzedéket pedig mint a latin tanítás módszertanának előadója neveli a Budapesti Tanárképző Intézetben. Az 1927-ben megjelent *Tanterv és Utasítások* latin tanításra vonatkozó fejezete nagyobbrészt az ő műve. A *Juventus* ügyét is felkarolja s elsősorban saját intézetétől várja a lap támogatását. Diákjai az országos tanulmányi versenyeken min-

den esztendőben szépen szerepelnek, de igazgatójuk legboldogabb, ha a piarista diák a latin versenyen szerez babért.

Ilyen nagyarányú tevékenység mellett nyilvánvaló volt, hogy a páratlan tekintélyű igazgató még nem érte el pályájának végső állomását. 1935 nyarán foglalja el a szegedi tankerületi királyi főigazgatóságot. Egykor mint osztályfőnök azt akarta, hogy osztálya legyen az első, mint igazgató intézetének jóhírnevéért mindent megtett, most pedig az volt a célja, hogy tankerülete mintakerület legyen. Valóban neki való helyre került. Hivatalát úgy látta el, mintha egy külön főigazgatói hivatás is működött volna benne. Célkitűzéseivel hamar elkészült. Hiszen különböző bizottságokban való működése és tanácskozásokon való részvétele folyamán tövéről-hegyére megismerte a magyar nevelésügy állását és megoldásra váró feladatait. Új elvek alapján elgondolt tankerületét azonnal megszervezi, üzembe állítja, bejárja és alaposan megismeri. És a középiskola világából jött ember nem érzi magát idegenül a különféle iskolatípusok között. Hiszen valamennyi a magyar ügyet szolgálja: tehát mindegyikhez szól küldetése. Szívéhez legközelebb a gimnázium áll, de szeretettel foglalkozik minden iskolatípussal és tanulékony lélekkel merül sajátos világuk tanulmányozásába. Egy-egy iskolatípus igazgatóit évenként értekezletre hívja össze és a megbeszélések anyagát saját anyagi támogatásával kiadványsorozatban adja közre. A nevelés időszerű kérdéseinek megismerésére megindítja a *Nevelésügyi Szemlét*, és a tanárok számára továbbképző előadássorozatokat rendez. De a szakiskolák sem mostohagyermek. Szívesen figyeli gyakorlati jellegű oktatókat és munkáikból kiállításokat rendeztet.

Mint hogy természeténél fogva a szervezés és irányítás embere volt, az új tankerület munkábaállításának nehézségeit egykettőre legyőzte, lendülete munkatársait magával ragadta, s szinte nem ismert akadályt tervei megvalósításában. Az ő tankerületén már kezdetben sem érzett, hogy vidéken vagyunk.

De a legnagyobb hatása sajátos nevelő egyéniségének volt. A magyar főigazgatók sorában a legkiválóbbak közé tartozik. Így beszélnek róla azok is, akik különös egyéniségét idegenkedve fogadták. Csakugyan rokonszenvre nem számítva, elismerést nem várva, félreértéssel nem törődve szolgálta a magyar nevelésügyet. Csak az iskola volt előtte szent. Emberi gyengeségekkel, érzékenykedéssel nem törődött, amikor az iskola ügyéről volt szó. Konferenciákon, iskolalátogatás alkalmával mintha csak a törvény és a rendelkezések megszemélyesítője lett volna. Szeme szűrőssá, tekintete számonkérővé vált s mint valami eleven közlelkiismeret járt-kelt az iskolában. Csakugyan az állam tekintélyét képviselte. Valami keménység, érdesség volt arcára vésve, valahányszor főigazgatói minőségben jelent meg valahol. De legbensőbb munkatársai tudták, milyen körültekintéssel, mennyi megfontolással mondja ki véleményét és kezeli tankerülete személyzetének ügyeit. Igaz, hogy a félmunkát könnyörtelenül leleplezte és elítélte, de szeme mindig meglátta a jó munkát és szívesen ünnepelte. Boldog volt, ha a megbocsátás, felmentés, jutalmazás úri gesztusait használhatta. Lelke legmélyén voltaképp gyermeki kedély volt, úgy mint minden jó nevelő, de vgyázott érzelmeire, mert a közösség szolgálatában szíve nem irá-

nyíthatta. Az iskolát mindenek fölött a szellem munkáló helyének tartotta. Ebben rendje hagyományait követte. Tudta, hogy szükséges a jól felszerelt, egészségi követelményeknek megfelelő iskolaépület, de ennél is előbbre való az iskola lelke: a képzett, hivatásáért lelkesedő tanár és tanító. Ezért sohasem vakították el bizonyos „vív-mányok“, technikai berendezések. A kiállítások értékét sem becsülte túl. A szellem volt a fő; és a tanár egyéniségétől, rátermettségétől többet várt, mint a legköltségesebb laboratóriumtól.

Korszerű tanítást csak korszerű tanároktól lehet várni, ezt hirdette. Tehát megfelelő tanító- és tanárnemzedék nevelését tartotta a magyar iskolaügy legégetőbb kérdésének. Ezért vállalt szívesen szerepet tanárképző intézetekben, ezért indít folyóiratot, ad ki nyomtatványokat és rendez előadásorozatokat.

A tanár kedélyvilága sem volt előtte közömbös. *Csak animóval!* — ez volt kedélyeskedő biztatása, ha új tanár került valahová. Mert a tanár nem hivatalnok és nem szabad azzá válnia. Ettől védte fölfelé is a tanári kart. De nem engedte, hogy egyéni hibák is azzá tegyék a nevelőt. Kedély és odaadás ép oly fontos nevelői érték, mint az alapos szakképzettség.

A tanítás mellett a nevelés fontosságát mindig hangsúlyozta, de a komoly szellemi munkát is megkövetelte. Ebből nem engedett. Hit abban, hogy nevelés nélkül nem lesz ember, de becsületes szellemi munka nélkül sem lesz a nemzetnek megfelelő vezető rétege. És látva az újabb idők iskolában is felöltő jelenségeit, melyek elvonják a tanulótól a komoly szellemi munka lehetőségét, védelmére kelt a helyes értelemben vett intellektualizmusnak. Vagyis annak a középiskolának, mely *kiművelt emberfőket* ad a nemzetnek. A középiskola szellemi elitet nevel, fegyelmezett gondolkodáshoz szoktat. Tehát a középiskolai nevelés csak akkor éri el célját, ha ezt is el tudja érni.

A tehetség tanultság, elméleti képzés nélkül nem tud igazán értékes munkát végezni. Ezt hirdette mindig az ifjúság előtt, de ő maga is ehhez az elvhez igazodott. Pedagógiai rátermettségét állandó képzéssel tette értékesebbé. A nevelésügyi munkák állandó olvasója volt, és a szakirodalom kitűnő ismerete jellemezte. De fájlalta, hogy a pedagógiai irodalomban oly kevés a remekmű. És bár sokszor jobbat adhatott volna, mint az, amit olvasott, mégsem csábult a pedagógiai irodalom nagyobb méretű gyarapítására. Mert tartotta magát a piarista elvhez: *a nevelést inkább kell csinálni, mint írni.* Mégis mindent elolvasott, minden gondolatot szemügyre vett, akár a neveléstudomány nagyjaitól, akár kisebbrendű, de gyakorlati emberektől származtak.

Pedagógiai ismereteinek szilárdabb alapot adott a lélektan és a filozófia tanulmányozásával. Ezeknek a tudományoknak fejlődését éber figyelemmel kísérte s a kérdések legújabb állásáról azonnal tudomást szerzett. Spranger, Klages és Kretschmer munkáin kívül állandó olvasmányai közé tartoztak Schütz Antal könyvei. Szívesen fordult egyházi írókhoz és az egyház pedagógiájához is. Megszenteli vele a profán pedagógiát. Cikkeiben, beszédeiben, utasításaiban felsejlik Szent Ágoston, Szent Pál vagy a mi Prohásztkánk gondolatai, pápai enciklikák szavai és elsősorban az evangélium szelleme.

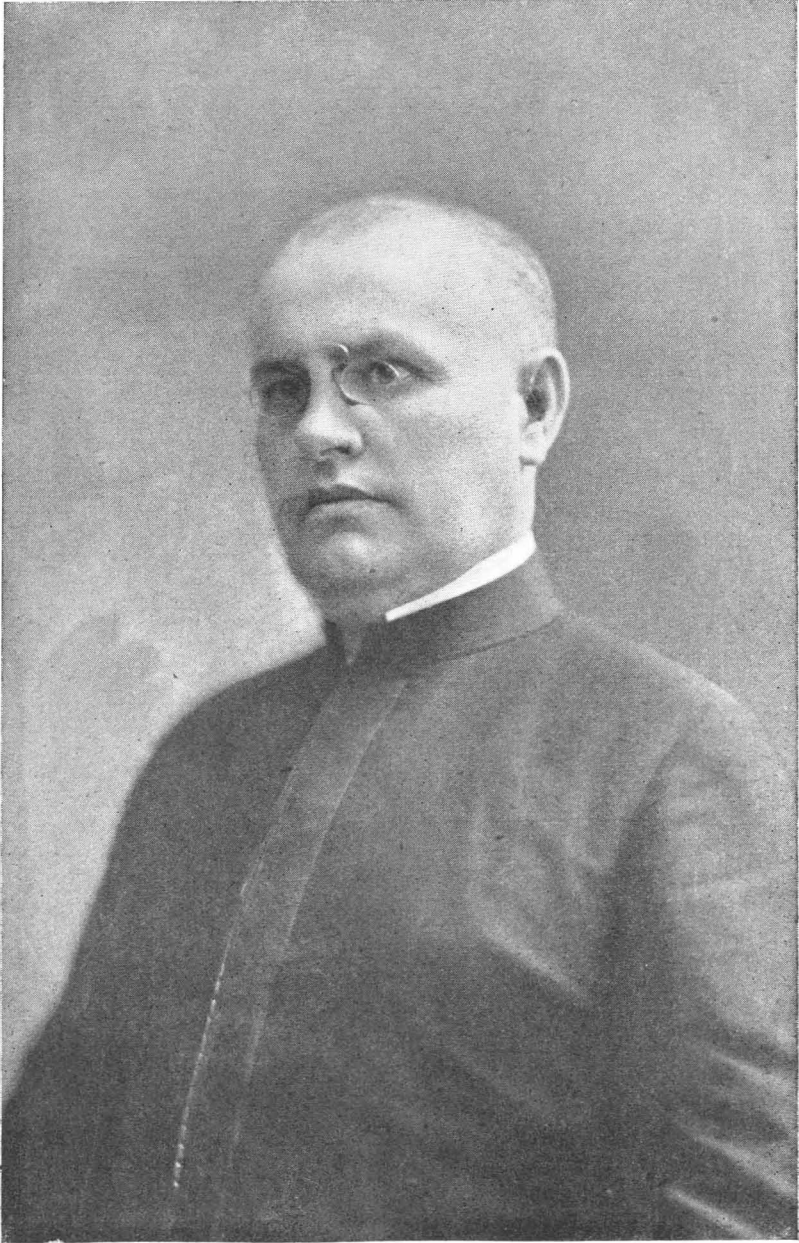
A nagyokkal való eme állandó érintkezés megóvta attól, hogy ne lásson tovább a paragrafus betűjénél. Mindenkinek feltűnt rendkívüli törvényismerete. Eleven rendelettár volt. Játszva igazodott el az utasítások, módosítások útvesztőjében. De bölcsesége mindig megóvta attól, hogy a törvény rideg, gépies, szüklátóköri végrehajtója legyen. A paragrafus betűjéből sohasem csinált béklyót. Szemét a paragrafusok fölött álló magasabb célra függesztette, s ha szükséges volt, józan mérséklettel egyszerűsített vagy helyzet kívánta szabadságot engedett.

Szabadon szárnyaló szelleme tette érdekessé értekezleteit. Konferenciáin az unalom nem terjengett. Jegyzőkönyvei tele vannak velős, tömör, elvszerű megállapításokkal. A terjengős jegyzőkönyveket nem szerette, mert tudta, hogy a lényegyet nem a konferenciákon lehet elintézni, és hogy az igazgatói vagy főigazgatói munka értéke nem a jegyzőkönyv hosszától függ. A nevelői munka akadályozását látta a tanárookra rótt sok írásbeli kötelezettségben is. Vallotta, hogy a nevelő, ne a konferenciákon vagy különféle nyomtatványok rovatainak kitöltögetésében és statisztikák vezetésében, hanem személyes ráhatásokban és példaadásban adja ki erejét.

Villámgyorsan szeretett megcsinálni és megcsináltatni mindent. Távozására sem volt időnk készülni. Nemcsak koraibb, gyorsabb is volt, mint gondoltuk. Nagy pedagógiai művét, melynek anyagát sok tapasztalatából és tudásának gazdag tárházából merítette volna, és melyet élete befejező művének szánt, nem tudta megírni. Csak életének serkentő példáját hagyta ránk. A magyar jövő önzetlen szolgálja volt. Neve mindig becsületes nevelő munkát és hozzáértő ügyszeretet fog jelenteni.

Utolsó műve a szegedi piarista rendház kertjének újraültetése volt. Esős őszi napokon is sürgette a faültető kertészek munkáját. Mintha érezte volna, hogy nincs sok ideje. Ekkor is másoknak és a jövő számára dolgozott. Várjuk az ültetvény kihajtását, virágzását, megerősödését. Várja a magyar nevelésügy is sok kezdeményezésének, egészséges elgondolásának megbecsülését, megvalósulását.

Megyer József

SALÁNKY ISTVÁN

1866–1941

A gyászra elkészülve, de mégis fájdalmas szívvel vettük tudomásul újév napján, hogy Salánky István, a melegszívű rendtárs, a jószágos nyugalmazott tanár csendesen elpihent, lelkét visszadta Teremtőjének.

A tanári pályán 37 évig működött, ebből a szegedi gimnáziumban 22 évet töltött áldásos munkában, utána 14 évig volt nyugalomban Szegeden.

A szerzetesi testvériségnek kedvelt középpontja volt szívességével, előzékenységével, jóindulatú érdeklődésével és kedves társalgó modorával; mindenki tisztelte és becsülte. Egész lényében valami varázs volt, mellyel rokonszenvet és bizalmat ébresztett maga iránt. Éles szeme megismerte, kivel van dolga.

Az alföldi Szegvár színmagyar légkörében nevelkedett, itt alakult ki benne és fejlődött később magyar fajszeretete. A magyar faj tulajdonságai megvoltak benne: kedvelte a nyíltságot, a határozottságot, az őszinte szót, maga volt az egyszerűség és közvelenség; lelkéből beszélt. A magyar könnyelműséget és kényelmet üldözte.

Társaival és meghitt barátaival szeretett együtt lenni, köznapi dolgokról elbeszélgetni, az élet apró örömeiben résztvenni. Kedvelte a magyar dalt, maga is művelte a zenét. Nagyon szeretett olvasni, általában lelke művelése első gondolatai közé tartozott. Mint házi másodfőnök és lelkiatya imáit és oltárszolgálatát vallásos szívből végezte, a szerzetesi otthonban megszentelte lelkét, papi lelkülettel hatott másokra és tekintélytartó komolyságával jobbá tette azt, aki szíve közelségébe került.

Kellemes, mély hangján a hivatalos gyászmiséket és az ifjúsági lelkigyakorlatok istentiszteleti részét ő celebrálta.

Mint tanárt buzgó kötelességteljesítés, munkaszeretet, igazságosság, szeretetteljes bánásmód és nagy türelem jellemezte. Kitartóan oszlogatta gazdag lelkének igaz értékeit. Befolyással volt a tanulók erkölcsi életének irányítására. Magyarázatai közben az életelvekkel az idealizmus forrásait nyitotta meg. Kalazanciusi szellem vezette a nevelésben, hogy a gyermeket krisztusi lelkületre ihlessen és a szépség, igazság és szeretet minden megnyilatkozására fogékonyra tegye. Tőle tanulták életmódja hatása alatt, hogy az élet egységes, szerény

örömökre van építve, ezekkel megtaláljuk az élet harmóniáját, a békét s a megelégedést; ellenben a kilengések megzavarják az élet összhangját, felemésztik legbecsesebb erőit s az élet alkonyán kell bevallani, hogy az élet céljavesztett, hiábavaló volt.

Szerette a nagyszüneti utazást, a természeti és művészeti szépet. Utazásai közben a nép erkölcsé, sorsa, boldogulásának módja érdekelte. Tanítványai előtt nagy érdeklődést keltett utazási élményeivel és levonta a tanulságot, hogy ha a bejárt országok folyton haladnak, nemzetünknek is lépést kell tartania a többi művelt népekkel.

A szegedi intézetnek a világháború előtt sok délvidéki idegenajkú növendéke volt, ezek nevelésében a vallásos érzelem, a hazaszeretet ápolása, nemzeti multunk és nyelvünk megkedveltetése által igen nagy érdemeket szerzett.

Piarista nevelő lélekkel és ügybuzgósággal tanította szaktárgyait: a latin nyelvet és a történelmet. Megvolt benne a széleskörű tudás, az átadásnak közvetlen ügyessége és az ifjúsággal való bánitotadságnak szívugallta szeretete. Gyöngédséggel és tapintatosan kezelte a gyermeket, mint ahogy a jó ember hajlik a virághoz. Az ő óráján a szeretet tanított, feddett és nevelt. A lelki műveltséget, illetudást és a szerénységet nem hangoztatta, hanem egész magatartása és komolysága, szemének minden villanása ezt követelte.

Az alsó osztályok latin óráin alkalmazta az értelemfegyelmző és észfejlesztő erőt. A római élet ismertetése, a szókincs és nyelvtani tudás gyakorlása, a párbeszéd, osztályfoglalkoztatással történt a nagy türelem élénkségével, még a leglassúbb észjárású gyermekeknél is. A rideg leckeadó és kikérdező rendszer helyett gyors szerepeltetésekkel gondolkodásra és rövid értelmes feleletekre szoktatta a tanulókat; ez fegyelmző eszközül is szolgált. Serkentette őt a becsvágy is, hogy tanítványaival minél szebb eredményt mutasson fel.

A történelmet mint faji érzésünk kialakítóját kezelte. Tanítványai sokat beszélnek azokról a kedves órákról, amelyeken hatásosan tudta eléjük adni a történelem nevezetes eseményeiből, egyesek működéséből levont tanulságokat. Mennyi élet és tűz volt szemelvényekkel megvilágított előadásaiban!

Magyarázata nem volt élettelen adathalmaz, hanem a nemzetek életének, fejlődésének, az erkölcsi ideál felé haladásának feltüntetése. Lebilincselő előadásával ezek iránt érdeklődést tudott kelteni növendékeiben. Erős magyarsága, igazságérzete hatása alatt a kihangsúlyozott részek beidegződtek a tanulók lelkébe. Történeti olvasottságát értékesen tudta beleszőni az eszmék megvilágításába, meggyőződése igazolására. Előadását átsugározta lelkének melege és fénye. A vallásos, hazafias, nyílt, őszinte és becsületes magyar embert emelte ki mint ideált a magyarázataiban. A fiúk között is azokat szerette, akik e tulajdonságok révén biztató jelleműek voltak a jövő számára.

A nemzeti önértetet felkeltette és az volt a célja, hogy tanítványai megértsék és megérezzék a nagy eszméket és a hősiesség küzdelmeit, amelyeknek annyi önfeláldozó mártirja és hőse van. Amikor megindult a világháború, a tanulókkal megérezte a világtörténelemben fordulópontot alkotó vérzivataros időnek jelentőségét. Eszményibb felfogásra igyekezett őket hangolni a kölcsönös megértés, szeretet és béke sóvárgásával. A kommunizmusnak, ennek a vallás-

és nemzetellenes megpróbáltatásnak idején, komoly törekvéssel belevéste a tanulók lelkébe, hogy a magasabb erkölcsi alapokon nyugvó felfogás, a múlt megbecsülése, a magán- és közvagyon óvása és a felsőbbség tisztelete lehet csak egy egészséges társadalom alapja. Csak a faji szellem ápolása, erejének kifejtése teremthet erős, művelt nemzetet.

Az ország feldarabolásának trianoni szomorú betetőzése után az irredenta gondolatnak lelkes hirdetője volt. Rámutatott a díszterem fekete márványtábláira, a fájdalmas hazaszeretet katonadiákjainak neveire, akik elmentek, hogy ezer veszély közt biztosítsák az itthoni nyugodt munkát, elmentek és ifjú életüket áldozatul tették a haza oltárára. Tőlük kell erőt meríteni a munkához, ha vissza akarjuk szerezni, ha romjaiból föl akarjuk építeni halálra ítélt hazánkat! Később nyugalmi éveiben megörvendeztette a Felvidék és Erdély visszatérése.

Ime, ezért mondják volt tanítványai: mily öröm volt Salánky tanár úrtól történelmet tanulni!

Közel negyedszázadon át szolgálta Szeged iskoláját, benne a Délvidék kultúráját is; ez volt java munkájának, pedagógiai sikereinek színtere, és férfikora legszebb emlékei is ehhez fűződnek.

Amint az állandóan fénylő mécsvilág lassú lobogással ég és egyenletesen világít térben és időkön át, úgy hatott az ő munkássága évről-évre a tanulóifjúság körében. Szeged intelligens társadalmának jelentős részét éveken át ő tanította történelemre, azután 1926-ban rendfőnöki engedéllyel nyugalomba vonult.

Pályafutásának útjelzői nem a hangos sikerek voltak, hanem csöndes, csak meghitt szemlélőktől ismert tanári munkában telt el az élete. Ez ad jelleget az ő tanári hivatásának; a nemes öntudatban hordta munkája jutalmát, ez volt nyugalmi éveinek is legmegnyugtatóbb gondolata.

Érdeklődéssel kísérte az intézet működését, a rokonok, jóbarátok és a társadalom életét. A Piarista Diákszövetség révén érdekelt volt tanítványainak sorsa, nem szakadt el a kapocs, mely az ifjúkorban a szíveket összekötötte. A Délvidéki Otthon meghitt körében sok kedves órát töltött, ahol nagyrabecsülés és szeretet vette körül.

Visszavágyott szülőfalujába, ahol gondtalan gyermekéveit élte, amelynek árvalányhajás földjén, virágos rétjein bolyongva szötte ifjúkori ábrándjait, ahol édesanyja galambszelíd szeretete hajolt feléje, amikor esti harangszóra imádkoztak, ahol feldobbant szíve a kolompós muzsikára és mindenre, ami magyar.

E sorok írója mint kisdíák ismerte őt fiatal váci tanár korában és vele töltötte a szegedi éveket is, amelyek alatt barátságát élvezte. Közlékeny volt, elbeszélgetett fiatal éveiről, tanári működéséről, kedves tanítványairól, a régi elüljárókról, a nagynevű piarista tanárokról. Érdekeltek a szociális kérdések, amelyekre órái alatt is szeretettel kitért, fogékony volt a zajtalan, tiszteletreméltó munka iránt, mely társadalmi téren állandóan folyik a nép helyzetének javításáért.

Utolsó éveiben már csak szereltei sírjához zárandokolt és maga is visszavonult, elcsendesedett, betegség gyöngítette le szervezetét. A halál gondolatával foglalkozott. Rendtársai és rokonai előtt gyakran idézte hőn szeretett édesanyja emlékét, aki életének utolsó éveiben mindig „Szűz Mária virágos kertjébe” vágyódott, hogy ott a virágok öntözgetésével kedveskedjék a Boldogságos Szűznek. Rendtársainak

fájdalmas sóhajok közt emlegette: „Én már a vizet szeretném hordani abban a kertben az édesanyám után!” Alázatos lélekkel készült az utolsó útra, betegsége alatt többször meggyónt s az utolsó kenet szentségét felvéve türelemmel és lelki jószággal várta a megváltó halált. Újév napján rendtársainak buzgó imádsága közben a hozzátartozók és a rokonság őszinte fájdalomára csendesen elhunyt az Úrban.

Jan. 3-án Csonka Mihály házfőnök-igazgató gyászmiséje után dr. Halász Pál belvárosi esperes-plébános, püspöki tanácsos végezte a temetési szertartást s mint hálás tanítvány elbúcsúzott a halottól. Megható beszédéből az elhunytnek papi és történettanári hivatása sugárzott elő. Rendtársa, dr. Révai József, tanítványi szeretettel érezte az elhunytnek rendtársi jellemét és tanári érdemeit.

A sírt a rendház, a gimnázium, a rokonság és a Délvidéki Otthon koszorúin kívül volt hálás tanítványának, dr. Tukats Sándor szegedi főispánnak gyönyörű nemzeti szín szalagos koszorúja díszítette. Legyen ez a koszorú örökzöld borostyánja hervadhatatlan emlékének!

Lelke közöttünk él, emléke legyen áldott!

Kiss István.

Mit köszönhetünk a piarista iskolának?

Amikor erre a kérdésre felelni akarok, nem úgy állok itt, mint egyházi vagy közéleti tényező, még csak nem is úgy, mint ünnepi szónok, akinek — ha már vállalta ezt a szerepet — szépet és nagyot kell mondania, hanem csak úgy, mint egyszerű piarista diák, akinek jól esik a lelkében élő őszinte hálát kifejezni a mostani piarista diákok és az itt egybe sereglett régebbi generációk előtt. Amik vagyunk és amivé lettünk, az Isten kegyelmén és a szülői ház áldott melegén kívül csaknem teljesen a piarista iskolának köszönhetjük. És itt nemcsak azokra gondolok, akik innen kerültek ki és az életben tényleg sokra vitték, akik magasan kiemelkednek a többi közül, hanem azokra a helytálló ezrekre is, akik mindig és mindenütt „megcselekedték, amit megkövetelt a haza.” Sőt azokra is, akik semmire sem vitték, vagy éppen elkallódtak az élet forгатagában, de akik közül akármelyikkel találkozik az ember, mind visszasírja a régi időket, amikor a boldog jövődő szép reménységét hordozták szívükben s most telve vannak bánattal és keserűséggel, hogy nem követték azt az életutat, melyet számukra a piarista atyák kijelöltek. Nem csoda, hogy időnként haza húz bennünket a piarista lélek s valóságos ünnep a számunkra, valahányszor a piarista gimnázium áldott — és számunkra örökké szent — falai között újra megjelenhetünk. Ilyen lélekkel állván itt, amit elmondani akarok, nem ünnepi előadás vagy diszbeszéd akar lenni, hanem a piarista diák visszaemlékezése és az itt nyert élet-irányítás értékelése az élet küzdelmeiben megedződött, megérett ember agya-fénye mellett.

Arra a kérdésre, hogy mit köszönhetünk a piarista iskolának, az első felelet egyetlen, de nagyon sokat mondó szó: hitet. Azt a ma is bennünk élő, rendíthetetlen és kiolthatatlan hitet, amelynek világánál eddigi útunkat megjártuk és harcainkat győzelmesen megharcoltuk. Hívő családok gyermekei voltunk — hiszen azért küldtek bennünket papi iskolába — de hitetlen világban éltünk. Akkor élte virágkorát a hitetlen, vagy helyesebben hitetlenkedő tudomány, amelynek csak a fogható és lemérhető valóságok iránt volt érzéke; amely valósággal bezárta magát a tapasztalati világba és ezen, ennek nagyon is szűk határain túl hallani sem akart egy másik világról, amelybe pedig ösztönszerűen, sőt sokszor elemi erővel vágakozik az emberi lélek, úgy ahogy Szent Ágoston mondta: „Nyugtalan az ember szíve, amíg az Istenben meg nem nyugszik.” Abban az időben valósággal divat volt hitetlennek lenni. A hitetlenkedést egynek vették a felvilágosodással és a haladással, a hívő, lelkület pedig egyet jelentett a sötétséggel és az elmaradottsággal. És ez a szellem nemcsak a tanult emberek körében, tehát a társadalom legfelsőbb rétegeiben virágzott, hanem lassanként kezdett leszivárogni az alsóbb rétegekbe is. Egyfelől kikezdte a hívők közösségét,

másfelől az egyedeken keresztül megmérgezte a hívő családok eddig érintetlen szellemét és bensőségét.

Mi, ennek a szomorú kornak gyermekei, telve tudományos vágyakkal és ambíciókkal, telve egészséges és nemes fölfelétorekvéssel, feltétlenül áldozataivá lettünk volna ennek a szellemnek, ha mellettünk nem állnak áldott emlékéű piarista tanáraink, akiknek tanításában a hit és tudomány csodálatos harmoniában olvadt egybe s akik úgy adták át nekünk a modern tudományok, különösen a természettudománvok vívmányait, hogy töretlen épségében őrizték meg, sőt éppen e tudományok eredményeivel támasztották alá hitünket. Ők — a szaktudományukon kívül theologusok is lévén — ismerték a skolasztikus bölcsélet alapvető tételét, mely szerint „fides est actus intellectus, imperatus a voluntate et gratia adiutus — értelem dolga a hit, melyet az akarat diktál és az isteni kegyelem segít elő.” Ők tehát művelés alá vették bennünk a minden igaznak, szépnek és jónak befogadására alkalmas értelmet s egyfelől úgy közölték velünk a hitnek igazságait, hogy tiszta és mély bepillantást nyerjünk az isteni kinyilatkoztatás fölséges szent titkaiba; másfelől pedig úgy adták elő a tudomány igazságait is, hogy azok nemcsak hogy el nem homályosították a tapasztalati világon kívül eső és felül álló hitbeli igazságokat, hanem ellenkezőleg: azok a tudomány fényében még világosabbakká lettek. Nemcsak a jelenségek és a fogható valóságok világát tárták elénk, de elvezettek az eredetig: megtanítottak „forgatni a természet örök könyvét, melyben az Istennek képe leírva vagyon”, s tanításuk kiváltotta belőlünk azt a hódolatot, amelynek a költő így adott kifejezést: „Leomlom én is színed előtt dicső s a jókkal együtt könnyeket áldozom.”

De az értelemmel együtt művelés alá vették bennünk az akaratot is. Feltárták előttünk az emberi természet titkait; bemutatták az emberi szenvedélyeket, amelyek szüntelen harcot provokálnak a természet és a lélek között. Megtanítottak arra, hogy kell úrrá lenni az ösztönös természeten, hogy kell kivívni a sokat jelentő első győzelmet s hogy kell a férfi-erényeket következetesen gyakorolni, amely gyakorlás révén lassan kialakul bennünk az a sokat emlegetett „felsőbbrendű ember”, akinek felsőbbrendűsége nem abban áll első sorban, hogy ura a kívüle eső nagy természetnek, hanem abban, hogy ura önmagának.

Mint theologusok, jól ismerték azt a két sebet is, amelyet az eredeti bűn ütött az emberi természetben s amelynek szomorú következményeit így rajzolta meg a katekizmus klasszikus rövidséggel: „Az ember értelme elhomályosodott, akarata pedig a rosszra hajlandó lett.” Hogy tehát a hit meg ne akadjon az értelmi készség fogyatékoságán, sem pedig az akaratnak a gyöngeségén, tanáraink személyében adott esetekben előtérbe lépett a pap s elvezettek bennünket a természet sebeit gyógyító kegyelem forrásaihoz: a szentségekhez. Ezekben az üdítő forrásokban megtisztulva és megerősödve jutottunk mindig közelebb ahhoz az ember-eszményhez, amelyet nemcsak elénk rajzoltak, de egyúttal mester-kezekkel alakítottak is bennünk.

Így lettünk mi tudományosan művelt és mégis hívő emberek a hitetlen világban. És a ránk következő fürgeteges idők ezt a mi hitünket, hívő életünket igazolták. Ma már tapasztalati igazság, hogy

helytálló ember akár a kötelességteljesítésben, akár az élet terheinek viselésében, akár pedig a küzdelmekben és áldozatvállalásban nem lehet az, akinek hite nincs önmagában. Önmagában pedig csak annak lehet hite, aki hisz Istenben és hisz a bennünk működő isteni erőben. Hogy a nagy nemzeti szerencsétlenség idején el nem pusztultunk, hogy a nemzetünk jövőjében és történelmi hivatásában való rendíthetetlen hitet átmenteltük az utánunk következő generációk számára, azt annak a hitnek köszönhetjük, amelyet a piarista iskolából hoztunk magunkkal.

A másik nagy kincs, amit a piarista iskolának köszönhetünk, a keresztény jellem, amelyet a piarista atyák páratlan művészettel építettek fel bennünk. Nehéz volna rövid egy mondatban meghatározni, mi a jellem? De annál tisztábban áll előttünk a fogalom, minél mélyebben vizsgáljuk annak alkotó elemeit, melyet ebben a három tényezőben határoz meg a freiburgi egyetem tudós professzora: fegyelem, lelki egyensúly és emberteremtő jóság.

Az egyén fegyelme nem más, mint uralom a belső indulatok és a külső kísértések felett; a közösség fegyelme pedig a törvényisztelet, az előírások és parancsok ellentmondás nélküli teljesítése, továbbá az egyéni érdek feltétlen alárendelése a közérdeknek. Más az iskola fegyelme, mint a kaszárnyaé. Míg ugyanis a kaszárnya fegyelme a nyers erő és sokszor brutális hatalom a fundamentum, az iskola fegyelme a belátáson nyugszik, mellyel az ifjú megismeri a parancs és a törvény végrehajtásából származó magasabbrendű jót és önként rendeli magát alá neki. Ennek az értelmi belátásnak kimunkálásában voltak igazán nagy mesterek a mi piarista tanáraink, amikor a minden rendű-rangú, a legkülönbözőbb szellemi és erkölcsi szintájú „kis barbárokból” — így nevezett bennünket kemény szigorúságáról ismert osztályfőnökünk — művelt embereket, öntudatos honpolgárokat neveltek. Ezekből a fegyelmezett egyedekből állott elő aztán a fegyelmezett tömeg, a fegyelmezett iskola, amelyre méltán voltak büszkék gyermekek és szülők egyformán. Hiszen amikor úgy döntött a családi tanács, hogy a fiút a piaristákhoz kell adni, rendszerint azzal indokolták, hogy „ott a gyermek majd fegyelmet tanul”.

De éppen ilyen művészei voltak a piarista atyák a lelki egyensúly megteremtésének is. Ők a bibliai „jó pásztor” finom érzékével nyúltak hozzá a diák lelkéhez. Ismerték ugyanis ennek a léleknek legtitkosabb redőit is, tisztán látták a diáklélekben kavargó indulatokat és a belőlük származó konfliktusokat, amelyeket megérett szeretettel vezettek le s a nyomukban támadó sebeket atyai gondossággal gyógyították. Soha sem fájt a szigorúság, amely mögött ezt az atyai jóságot megérezte s részünkről erre a jóságra szinte határtalan bizalom volt a felelet. Így jutottunk át minden nagyobb baj nélkül azon a bizonyos „viharzóna”-n, amelyet a lehiggadt s a jövőt öntudatosan munkáló ifjúkor követett.

Mindezekon felül az emberteremtő jóságot is szívünkbe plántálták. Már a diák-gyerekekben is benne van a későbbi férfi, ám e férfiaság rendszerint az erő, vagy erőszak alakjában jelentkezik. Erőszak pedig rendszerint erőszakot szül: ezen az alapon nem épülhet társadalmi rend, csak a mindenki számára szenvedést és keserűséget hozó „bellum omnium contra omnes”. Még a visszaemlékezés is

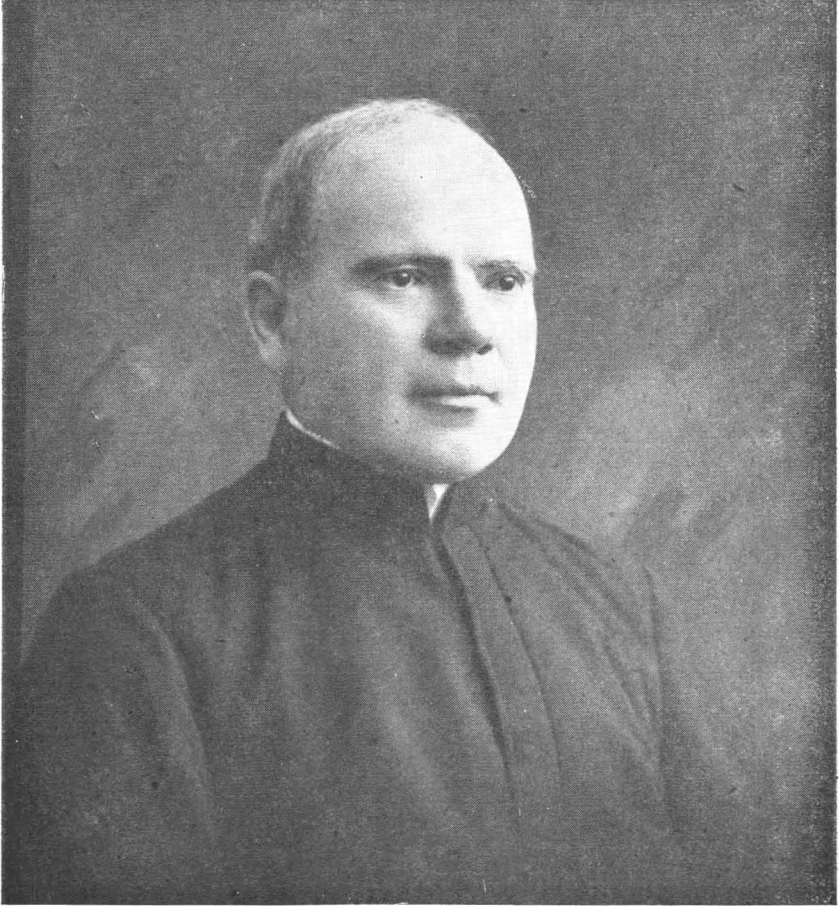
valóságos élmény azokra a magyarázatokra, amelyekkel a szél és a nap meséjét magyarázták, a szelidség és az alázat törvényeit fejtegették, vagy az Úr Krisztus kívánságát szívünkbe írták: „Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű”. Még ha itt-ott törvényszegésre vetemedtünk is — ami főként a számadás órájában: feleléskor, vagy dolgozatírásakor bizony velünk is csak megesett — abban is az ember-teremtő jóság volt a mozgató erő, hiszen tátongó örvény szélén láttuk szegény felebarátunkat.

Fegyelem, egyensúly, ember-teremtő jóság: ez a három elem együtt az a jellem-építő erő, amelynek harmóniája tényleg egész emberré formált minket, akikre bátran számíthatott a család és a haza. Akik pedig e három életem harmóniját szüntelen munkálták bennünk, azok piarista tanáraink voltak. Így lett számunkra a piarista iskola nemcsak a tudományok szentelt csarnoka, hanem a jellem-építés műhelye is.

Végül a piarista iskolának köszönhetjük azt az idealizmust is, amellyel az iskola után neki vágtunk az életnek. Neki köszönhetjük, hogy nem lettünk tömeg-emberek, akik szeretik a nivótlanságot és gyűlölik az eszményiséget. A tömeg-ember teljesen meg van elégedve a maga alacsony színvonalával, szinte jól érzi magát benne, éppen azért nem is vágyik eszmények után, következésképp nem igényel és nem fogad el senkitől tanítást. Nincsenek magasbatörő vágyai és tervei: mindent onnan felülről vár az egyetlen kormányzó akarattól, amelynek magát feltétel nélkül alárendeli. Mi tanulni vágyó lélekkel jártunk iskolába. Minket eszmék és eszmények lelkesítettek. Mi ideálokra esküdtünk s azok megvalósításában láttuk életünk egyetlen és igazi célját. Elhittük Eötvös József bárónak, hogy „az önösnek nincs vigasztalása a földön”; elhittük Kölcseynek, hogy „a teljeseszü bölcs megalázza magát”; elhittük Szent Vinczének, hogy „a szegények szolgálata Isten szolgálata”; szívünkbe írtuk a klasszikus mondást, hogy „dulce et decorum est pro patria mori”, és lelkesedtünk a költőért, aki azt írta, hogy „justum et tenacem propositi virum et si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae.” Ezt az ideális életfelfogást lehelte belénk a piarista iskola, mint intézmény, melyben tanárainkra úgy tekintettünk fel, mint akikben ez az eszményiség testet öltött, de a kisebb diákok is úgy néztek a nagyobbakra, mint akik már útban vannak efelé az eszményiség felé. Csoda-e, hogy nemcsak néhány kiválóság, hanem a volt növendékek egész sora bocsájtotta és bocsájtja ma is szellemi, erkölcsi és anyagi erejét a köz szolgálatára önzetlen lelkesedéssel? Csoda-e, ha a volt piarista-diákok zöme mindenkor tisztelettel hajolt meg a felsőbbség és a kormányzó-tekintély előtt és éretlen forradalmi kalandokba soha sem bocsájtkozott? És csoda-e, hogy amikor rengett alattunk a föld és összeomolni készült a régi világ, állott az itt nevelt férfigárda, mint a szikla, amelyre rá lehetett építeni az új Magyarországot?

Kalazanti Szent József patrocíniumának ünnepe az Ó halhatatlan művének, a piarista iskolának ünnepe. Amikor a bennünk élő hit, keresztény jellem és idealizmus virágaiból bokkrétát kötünk, szent áhitattal tesszük azt le soha el nem múló hálánk és hódolatunk jeléül a „Pater parvulorum”, a „Norma virtutum”, a nagy piarista család Atyjának lábai elé.

dr Halász Pál

SZALAY ISTVÁN

Csaknem három évtizedig működött intézetünkben. Miután közel négy évtizedes tanári működés után megvált az Alföld metropolisától, tatai rendházunkban töltötte el azt a néhány évet, amelyet a Gondviselés még juttatott Neki. Csak nagyritkán jöhetett el újra közénk, inkább csak egy temetés vagy érettségi találkozó alkalmából. Pedig izig-vérig szegedinek érezte magát, nemcsak azért, mert fiatal éveit itt töltötte, hanem még inkább azért, mert 1914-től fogva, mikor kolozsvári és kecskeméti tanárkodása után újból Szegedre helyezte a kegyestanítórend főnöke, ezt a várost tekintette tanári működése igazi színhelyének.

A Dunántúl szülőttei, különösen a nyugatmagyarországiak, ritkán tudnak annyira alföldiekké hasonulni, mint Szalay István. Bölcsője a Fertő táján ringott (édesapja Fertőszentmiklóson kántortanító volt). A szerzetestanári pályára jogász korában érzett hivatást. Nagy szorgalommal végezte egyetemi tanulmányait és az akkori szokás szerint már a katedrán működött, mikor tanári oklevelet szerzett.

E sorok írója a tanítvány szemével is láthatta azt a később rendkívül kedélyesnek ismert piaristát, aki az iskolában komoly és állandó munkát követelt diákjaitól, miközben a magyar órákon tüzes magyar lelkének, a latin órákon pedig a római műveltségen csiszolódott szellemének kincseit osztogatta. Kemény kötésű pedagógus volt, akinek szigorúságáért rendszerint csak évek vagy évtizedek multával szoktak hálálkodni azok, akik keményfából voltak és így keménykezü ember faragására is szorultak.

Tanítványainak nagy seregében püspök és tábornok is áldja a szigorúnak vélt tanár emlékét.

dr Révai József

Bölcsélet és bölcsesség.

1.

Bölcséletnek és bölcseségnek nincs mindig köze egymáshoz. A bölcsélet inkább az elmélettel, mint az élettel tartja a rokonságot, és ezért nem szoktuk tőle várni az élet igéit. Gyanakodva nézünk az elmélet emberére, és szívesen idézzük Arany János szavait a gyermekkorunkban tanult versből: Nagy lett volna a tudósnak az ő tudománya, de mi haszna, ha kevés volt a vágott dohánya. Könyvet írt a bölcseségről, s hajna, akkor esett ez a bolond história rajta!

Schütz Antal új könyve, mely szerényen viseli a *Bölcsélet elemei* címet, mégis a bölcsesség könyve. A bölcséleté is, de nagyon az életé is. Sokkal inkább az, mint divatos filozófiai írók kínálkozó művei, melyek csábító címek alatt ígérnek életszerű és sokszor nemcsak könnyed, hanem könnyű filozófiát.

Ha valaki odairhatta volna bölcselete címlapjára, hogy az *élet könyve*, Schütz megtehetette volna, mert könyvében semmit sem érzünk abból, ami a filozófiák veszett hírét költi. Amiről itt olvasunk, az nem légüres tér vagy negyedik dimenzió, hanem az emberi valók, helyesebben az *emberi és isteni valók* egy különös rendje. Talán eszmeibb, mint a mi tapasztalati világunk, de mégis a miénk, és nem üres árnyak birodalma, mely fantaszták agyában terem. Csak *lelki szem* kell hozzá, mely ebben az anyagtól mentes világban hol lényegében, hol csírájában, hol gyökerében képes leleplezni és meglátni a valóság mélyebb értelmét. Ezt a *mélyre néző tekintetet* biztosítja Schütz minden figyelmes olvasója számára. Nem filozófust akar nevelni belőlünk, hanem értő embert, aki többet és mélyebbet tud a világból felfogni, mint ameddig testi szeme lát, vagy ameddig műszerei elhatnak.

Ez a könyv nem annak a néhány szakembernek vagy magán-tudósnak készült, aki Magyarországon filozófiával foglalkozik, hanem bárkinek, akiben komolyan él a szellemi élet igénye. Erre vallanak a bevezető részek pompás fejezetei is, melyek annak is megnyitják az ajtót a bölcsélet világába, aki nem is akar állandó vizsgálója lenni bölcséleti kérdéseknek, de egyre szellemibb és elmélyülőbb életre vágyik.

Ezért foglalkozunk ezzel a könyvvel középiskolai évkönyv lapjain is, bár a bölcsélet világa nem a középiskola igazi területe. De még egyébért is. Bennünket Schütz Antalhoz más szálak is fűznek. Nem arra gondolok elsősorban, hogy a legnagyobb magyar teológus és a külföldön is tisztelt nevű tudós valamikor a szegedi piarista gimnázium diákja, majd tanára volt, hanem arra, hogy az a diák,

aki nyolc évig Schütz Antal imádságos könyvén és hittankönyvein nevelődött, főiskolás korában, de férfikorában se mondhat le mestere könyveiről, e legigazibb *elit-nevelő vádeméikumokról*. S valamennyihez a kulcsot épen a *Bölcsélet* adja kezünkbe.

Főiskolára vagy az életbe készülő magyar diák, a Schütz-könyvek várnak rád! Várnak minden magyar fiatalemberre, aki ebben az országban férfiasan katolikus és igazi elit akar lenni. Mert elindíthatnak mások is ezen az úton, de kielégíteni csak ketten fognak: Prohászka és Schütz. Amaz intuícióval és költői lendülettel mintegy a Szentlélek fuvallatát éreztetve ragad a cél felé, emez tudom nyos módszerrel és az Örökből táplálkozó szinte emberi mindentudással igazít el a nagy kérdésekben. Róluk lemondani annyi, mint a biztos kezét elengedni. S a kettő közül eddig elsősorban Schütz volt a tanítómestered.

2.

Mit jelentett neked eddig Schütz Antal?

Elsős korodban kezdedbe adták *Imádságos könyvét*. Kissé vaskos volt, alig fért a kezdedbe, nem is minden részét forgattad. De amint nőttél, úgy nőtt veled együtt az imádságos könyv is. S rájöttél, hogy az a könyv, mely tudott hozzád szólni elsős korodban, még többet tudott neked mondani hatodikos, nyolcadikos éveidben. Ezerhangú lelkivezetőd lett. Megtaláltad benne áhitatban kicsorduló szíved mondanivalóját, és ugyanaz a könyv tudta legjobban azt is, amire a válság és lelki szárazság napjaiban szükséged volt.

Aztán *hittankönyveit* tanultad. Nagy figyelmet, komoly odaadást kívánt a tanulásuk. Ha tudni akartad, meg kellett dolgozni érte. Tudd meg, bennük a legjobban megírt magyar tankönyveket ismerted meg! Tanulás közben nemcsak hited erősödött, hanem komoly tudás és műveltség forrásainál álltál, szellemi látóköröd tágult, és izlésed finomodott. Ha jól ráfigyeltél a Schütz-féle mondatok járására, igényes is lettél, és többé nem fogsz mindenkit írónak tartani, aki könyveket készít.

De talán kezdedbe került a *Prohászka pályája* is. Íróról és emberről szól ez a könyv. De mennyire más, mint a magyar irodalmi életrajzok! Olvasás közben talán eszedbe jutott: Hát nem így kellene megírni minden magyar szellem életrajzát? Mennyivel gazdagabbak lennének, ha minden magyar író megtalálná a maga Schütz Antalját, aki nemcsak profán szempontok szerint nyúl az íróhoz, vagy a leírt szó drágakincséhez, hanem a *természeti és természetfölötti rendben* élő embert és műveit ebben a kettős beállításban vizsgálná. Mennyire jobban ismernők akkor Vörösmartyt, komolyabban és csendesebben értékelnők Adyt, és mennyi sok hamis csengésű „nagy” név tűnne el egyszerre az irodalom világából! Hogy pl. Prohászka nagy kincsei még manapság is csak válogatott közönségé, annak oka nemcsak az, hogy olvasása finomabb szellemiséget kíván, hanem az is, hogy nálunk az író fogalmának meghatározása még mindig sekélyes. Mi alig kívánunk valamit az írótól! A *váteszek örökét jokolátorok* vették át.

De Schütz nemcsak a Prohászka-féle „szent” írotípussal tud mit kezdeni. Hiszen *Magyar életerő* című művében, mely méltó párja

Prohászka *Iránytűjének*, ő maga is megvallja, hogy mit köszönhet Vörösmarty zengő verseinek, Kölcsey és Kemény tanulmányainak, meg a világirodalom nagyjainak. Azonban nem csupán nevelődni tudott nagy írók művein, hanem másoknak is meg tudja mutatni, mi lakozik egy íróban. Rövid Vörösmarty-tanulmánya (*Eszmék és eszmények*) mindig gyöngye marad a Vörösmarty-irodalomnak. Ez a néhány lapnyi írás a Vörösmarty-féle férfi-lelkiség egyedülálló megmutatása. Prohászka-tanulmányával és ezzel a jellemzéssel a magyar irodalmi esszé-írók között is ott van a helye Schütz Antalnak. Abban a sorban, melynek tagjai Kölcsey, Péterfy, Riedl és Babits.

A nagyokat még más vonatkozásban is eléd állította Schütz bölcsesége. A serdülő embernek nemcsak a szellemi élet nagyjaira van szüksége, hanem a *szent élet* nagyságaira is. Megírja és megszerkeszti a *Szentelek élete* négy kötetét. És különös, hogy azok az emberek, akiket a csodák, látomások és elragadtatások is kitüntettek, itt inkább mindennapi életüket, de mégis megszentelt életüket élik. S néha annyira hasonlít az ő életük, szenvedésük, küszködésük a miénkhez, hogy szinte mi is el tudnánk képzelni hozzájuk hasonló glóriás embereket itt közöttünk, lakásunkban, hivatali helyiségeinkben, mezeinken, műhelyeinkben. Mintha a sokszáz életrajzból az lenne a tanulság: nem a csoda, hanem a megszentelt élet tesz szentté!

3.

Ezt kaptad Schütztől eddig, de ha nem akarsz megállni azon az úton, melyen vele együtt jártál, akkor el kell fogadnod a többit is. A könyvek dandárja még csak most következik!

Ha a könyvek most következő során végignézzünk, az az érzésünk, mint amikor a vonat pályája emelkedni kezd: megérkeztünk a hegyvidékre, a csúcsok hazájába. Kissé keményebb vonalú, sziklásabb lett a tájék, kevesebb körülöttük a virág, de messzebb látunk, óriási távlatokban, összefüggésekben gondolkodunk. Egymásután lépnek elénk kérdések, titkok, melyek évezredek óta foglalkoztatják a hívő lelket és gondolkodó elmét: Krisztus, Isten a történelemben, örökkévalóság, Eucharisztia. Kérdések sora és új könyvek sora, melyek nagyrészt előadásokból születtek, és értékben meg jelentőségben egyenes folytatói Prohászka elnémult konferencia-beszédeinek. Apostoli levelek ezek egy történelmi fordulóban élő nemzedékhez, mely úgy gondolja, hogy neki nem elegendő a régi egyszerű ige. Agyon tanulta, agyon gyötörte, agyon kérdőjelezte önmagát és minden ősi értékét.

Ehhez a hallgatósághoz Schütz nem a Prohászka-féle költő-apostol tüzes igéivel szól. Hiszen hallgatói nem hitetlenek, nem ellenségek, nem is cinikusok, inkább önmaguktól szenvedők, akik azt várják, hogy valaki higgadt szóval rendet teremtsen bennük: elválassza a földet a vizektől. A tanító nem lép közéjük varázsvesszővel: a laboratóriumok korában ő is a tudomány színe elé idézi a kérdéseket, titkokat, hitünk tárgyait, és ott néz szembe mindennel, onnan felel mindenre. Tétele, hogy ne a kinyilatkoztatásé és a dogmáké, ne az ismeretlen zugokból előtörő hité, sejtésé, örök emberi vágyaké legyen az első szó, hanem beszéljen a gondolkodó, eszmélő

elme, az adatok, a történelem, a kutatás, a módszeres kételkedés. Lássuk, vajon másféle utak és célok felé mutatnak-e ezek a csillagok, mint az evangélium?

Micsoda nagyszerű jelenetek tárulnak föl e könyvek lapjain: Krisztus a tudomány színe előtt (*Krisztus*), a tudomány disputája az Oltáriszentség körül (*Eucharisztia*), évezredek nagy vitája a házasságról (*A házasság*). Aztán felel a két nagy kérdésre: Isten útjai-e a történelem útjai? (*Isten a történelemben*), és mi az a nagy szikla az ember útjában, minek neve örök élet (*Az örökkévalóság*).

Ezek a művek már csúcok, de még csak előhegyek, rajtuk túl fehérlik a nagy hegy, a szenttamási szellem legnagyobb magyar nyelvű alkotása: a *Dogmatika*. Egy csodálatos könyv, mely nemcsak a dogmák rendszere és világos magyarázata, hanem egyben a kegyelmi életre született ember természetrajza. Ez Schütz Antal főműve. Úgy megírva és mint tudomány olyan erővel és tekintéllyel képviselve, mint magyar földön nem tette senki. Úgy jellegzi ez a mű a magyar teológia történetének egy korszakát, mint a Zalán futása vagy a Toldi az irodalomban a magáét. Ennek a jegyében áll ma a hazai teológiai irodalom. Róla tudomást nem venni, dogmatikai tudást más-hol keresni annyi, mint ragyogó napsütés mellett pislákoló csillagok vagy kölcsönfényű holdak járásához igazodni.

Ilyen könyvek várnak rád, ha továbbra is követője maradsz annak a szellemnek, melynek hívó szavát bizonyára nem egyszer meghalloitad a hitlankönyvek tanulgatása közben. S ezekhez a könyvekhez kaptál most egy remekbe készült alapvetést, a *Bölcséletet*. Szüksége van erre a *Bölcséletre* a magyar tudományosságnak is, de talán még nagyobb megértéssel fogadják és leghamarább méltányolják az ő könyveinek olvasói. Ez a bölcséleti munka a Schütz-könyvek nyelvtana és előkészítő iskolája. Mert Schütz könyvei nem ebéd utáni olvasmánynak vannak szánva, de rögtön nem lesz olyan nehéz táplálék olvasásuk, ha legalább egyszer fegyelmezetten végigjárjuk az ő bölcséletének iskoláját, hogy lépésről-lépésre haladva szokjunk hozzá könyveinek erős és állandó magaslati levegőjéhez.

4.

Schütz *Bölcselite* tankönyv és kézikönyv. De nincs tankönyvíze, és sokkal többet ad, mint amennyit kompendiumok adni szoktak. *Tankönyv* csak annyiban, hogy valóban lehet belőle tanulni, és úgy van megírva és megszerkesztve, hogy ezt a célt is megkönnyítse; és *kézikönyv*, mert mindent megtalálhatsz benne, ami ma a bölcsélet körébe tartozik. De még több is van ebben a könyvben. Ez a könyv szigorúan tudományos jellege mellett is *személyes mű*: a maga sajátos útját járja, és mindent első kézből ad. Egy éjt-napot egyé tevő munkában, elmélésben, titkok vizsgálásában eltöltött élet eredményei beszélnek belőle. Mennyire nem a filozófiai kézikönyvek és lexikonok hangján felel ezekre a kérdésekre: mi az ember, az élet, a gondolat, a lét; s mi mindennek igazi mivolta, gyökere és célja?

Pedig sehol semmi eredetieskedés. A bölcselő elmélés harmadfélezeréves mezein járunk, de mégis úgy érezzük, hogy amit hallunk, az Schützé. Még akkor is, mikor nem *saját filozófiáját* adja. Mert a

filozófia történetének eredményei nem egyszerű közlésekben, átvételekben, hanem csak tudomásul-vételekben zsonganak a szerző minden gondolatot megszínező eredetisége mellett. Ilyen bölcselet előszavában bizvást lehet beszélni a *bölcsélet áldásairól*, melyek azokra várnak, akik tanulmányozására szánják magukat. Csak *lelki szemet, átfogó tekintetet, szabatos és nyomonhaladó gondolkodást* kíván követőitől. Ő hiszen épen ezeket keressük nála, ezt akarjuk tőle megtanulni! Nem azért, hogy filozófusok: egyetemes létvizsgálók legyünk, hanem azért, hogy könyvén végighaladva, jobban megértsük, milyen főséges dolog gondolkodó embernek lenni.

a) Először a gondolat természetét vizsgálja. Bevezet abba a léttartományba, ahol a gondolatok még mint árnyak, üvegszerű vértelen erezzel várják, hogy valaki gondolja, létbe szólítsa őket, az élet eleven hullámát loccsantsa beléjük. E fejezetekben sorra megmutogatja a *logika* vastörvényeit, a helyes gondolkodás mechanizmusát. A gondolkodás gépházában járunk, a gépek között, melyek nem törődnek azzal, hogy mit készítenek velük, nem is látják azt az egészet, amely majd a részekből előáll; de az ő működésük nélkül nem születne meg a tökéletes egész. Szürkék itt a fejezetek címei: fogalom, ítélet, következtetés. Nem szépek, mint a vasszerkezetek sem azok. De a hozzáértő mégis ezeket vizsgálja először, mert hiába vannak szépen faragott köveink, hiába vannak jó ötleteink, hiába van mondanivalónk: logika nélkül nem hat, nem üt, nem mutat semmit a tudás. Logika nélkül összeomlik minden szellemi építményünk, mint a csak szemre épített palota. — Ő bárcsak több lenne ebből a „száraz” logikából könyveinkben, mindennapi beszélgetéseinkben, cselekedeteinkben, egész emberi életünkben! Bárcsak ne tévesztene meg annyira a szín, hangulat, érzés, és helyettük több „vasat” építenénk bele emberi megnyilatkozásainkba! Isten óvjon azoktól, akik a logika nevében akarnák berendezni a világot, és szentimentalizmusnak, romantikának minősítenének minden melegebb emberi megnyilatkozást. De szükséges, hogy emberi világunkban a szív mellett az értelem is uralkodjék. Mindegyik a maga helyén.

b) Mennyire elgondolkoztató az *ismeretelmélet* olvasgatása. Mintha történelmet olvasnánk, melyben a küzdelem az igazság megismeréséért folyik. Ennek a történelemnek világánál az egymást váltó filozófiák úgy jelennek meg, mint e küzdelem elvérző katonái. Azonban a filozófia történetének nagy felvonásaiból mégsem holmi tévedések színjátéka kerekedik ki. Sokkal fölemelőbb a tanulság. Aki az igazságot komolyan keresi, nem szkeptikus mosollyal végzi. Az igazság megismerésében probléma lappang, de a hozzá vezető út mégsem járhatatlan.

A nagy elmék e küszködését mi alig értjük. Milyen könnyen bízunk magunkban, milyen könnyen mondjuk ki a *bizonyosság* szót, melyen annyi bölcs elvérzett! Mert keveset fáradunk az igazságért. A tárgyat nem engedjük szóhoz jutni, hanem alanyi magatartásunkkal mérjük az igazságot, s e szerint alakítjuk világunkat, kicsinyek kicsiben, nagyok nagyban. És mennyi akadály a igazság elfogadásának még akkor is, ha az igazság tárgyi nyilvánvalóságban áll elénk! Megszokás, élmények, hangulatok erősebbek az egyszeregy bizonyosságánál is.

Emberek vagyunk. Valamennyiünk lelke, vérmérséklete, észjárása egyszeri egyetlen alkotása a Teremtőnek. Még fogalmainkon is rajta van egyéni mivoltunk ujjlenyomata, az igazságot felismerő és megragadó alany kézjegye. Ez rendjén is van. Azonban az igazságot saját képünkre és hasonlatosságunkra mégsem alakíthatjuk, sem a tapasztalható, sem a tapasztalatin túli világban. Emberi hivatásunk a Ding an sich-et, a valóságot érinteni, tapintani. Erre biztosíték szellemiségünk, melyet Isten az igazság megragadására alkalmasnak teremtett. Elménket és az igazságot „egymásnak szánta úgy, mint már a sötét anyaméhben a világosság számára készíti a szemet“ (Bölcselet 110 l). Nagy biztatás és parancs ez nekünk embereknek; lehet egészen a gyónási lelkitükör kérdéséig, mikor számonkéri tőlünk, hogy hűségesen szolgáltuk-e az igazságot.

Az a szózat, amit Szent Tamás hallott: *Bene de me scripsisti* — az igazság elismerő szava volt. Erre az elismerésre pályázunk valamennyien, akár írunk, akár csak élünk. Ez a mi keresztény ismeretelméleti tanulságunk.

c) Főiskolára készülõ, pályaválasztás előtt álló fiatalembernek, aki jövõje irányításában romlatlan érzékkel jobban hallgat a hivatás, a tehetség és a hajlam szavára, mint az elérhetõ fizetési fokozatok csábítására, a legjobb tanácsadó Schütz könyvének *tudományelméleti* része. Mint az elõzõ fejezetben, itt is pompás és izgató történelmet olvasunk, mely kezdõdik az elsõ geometerek méricskéléseivel és az elsõ természetmegfigyelõk tapogatódzásával, és végzõdik azzal a tudományos világképpel, melynek hatása az elmúlt évtizedekben még a politikai törekvéseken is érezhetõ volt.

Nekünk még senki sem mutatta meg az emberi szellem kibontakozásának útját úgy, mint azt Schütz teszi. Most érezzük meg elõször, hogy a tudományok története a mi korunkban nem függetlenbe való ráadás. Különösen nem a szellemtudományoké a természettudományok és fõleg a technikai vagy az alkalmazott tudományok mellett. A tudományok jellemzésébõl és történetébõl diadalmasan emelkedik ki a gondolat, hogy nem a technikai aprópénzreváltás lehetõsége méri egy-egy tudomány értékét. Nem minden tudás és tudomány arra való, hogy az élet anyagi szintjét emelje, hanem arra is, hogy kitágítsa és kiépítse a szellemi világot. Ez pedig elsõrendû emberi igény.

Schütz megadja a tiszteletet a gyakorlat emberének: az orvosnak és a mérnöknek, de a tudós lelki képét mégis a kérdéstevõ, a problémalátó tudósról alkotja meg, aki talán mûszerek nélkül, vagy csak magagyártotta tökéletlen eszközökkel többet ér el, mint a nagy költséggel felszerelt és üzemben tartott államsegélyes kutató intézetek fehércöpenyes személyzete.

Milyen legyen a tudós? A tudós más, mint a mûvész: az élettõl elzárkózóbb. De a *homo theoreticus* eszményét egy tudós sem valósítja meg. A tudós is valamelyik jellem típusba tartozik, rajta is kiverõdik a népi, faji, történelmi jelleg. Ezekben a tudós a maga általános emberi útját járja. Mégis vannak föltételek, melyek nélkül tudomány nem születik: legyen logikus fõ, ismerje tudománya módszereit, ne rekedjen meg a részletekben, szeme inkább az egészbenezéshez szokjon, — és minden tudománya mellett is maradjon

meg kedélynek is, *egész embernek* is. A szerző itt is, másutt is szívesen idézi Goethe híres előírását: Viel geforscht und viel gegründet, nie geschlossen, oft geründet, Ältestes bewahrt mit Treue, freundlich aufgefasstes Neue; heitern Sinn und reine Zwecke — nun man kommt wohl eine Strecke. Ebben a jellemzésben könnyű magára Schützre, a tudósra is ráismerni.

5.

a) A *Bölcselet* további fejezeteiben egyre inkább szükségünk van a könyv elején kívánt *lelki szemre*. Nekünk újszerű tájakra értünk. Mintha egyszerre megváltozna körülöttünk a világ, mikor Schütz *metafizikájába* belelapozunk. Lehullanak az anyagi álarcok, és a dolgok elárulják legrejtettebb mivoltukat. Röntgenszeműekké válunk és az érzékiek mögé kerülünk. Különös létrendben vagyunk, mely *nem tapasztalható, de létező valókat tartalmaz*. Némely tudós nem is tud vele mit kezdeni. Inkább szaktudományának szűk alapzatára építi filozófiáját, és boncolókése, mikroszkópja vagy lombikja mellől hirdeti, hogy nincs metafizika.

Mi, hívők jobb helyzetben vagyunk. Számunkra létezik metafizika! Mi nem állunk éjben és homályban, mihelyt mechanikánkon és technikánkon túlra tekintünk. Engedjük meg, hogy „negyedik dimenzióba” lépünk, de van is hozzá érzékszervünk: a lelki szem, melyet egy szellemibb világ mélyebbtűzű fényei nem feszélyeznek. Gyakorlatunk is van már benne; hozzászoktunk. Hiszen metafizikáról nemcsak lelkünk sejtései beszélnek, de ez tüzesíti át költőink szavait és művészeink anyagát, formáit is. Ez ad értelmet vallásosságunknak és ez szenteli meg hazaszeretetünket. És bárcsak jobban áttüzesítené, átvilágítaná, átjárná ez a metafizikai lény egész emberi világunkat! Mert ahol ez az átjártság nem tetszik ki, ott bizony csakugyan nincs metafizika, de emberi mű sem, csak anyag: kő vagy festék vagy szó. Ezért annyi körülöttünk a néma vers, a halott műalkotás és üres gesztus: nem szólnak hozzánk, nem hozzák egy másik világ üzenetét.

A természetből mintha biztosabban hallanók ennek a másik világnak szólítását. Nem kell a görög szigetek között hajóznunk, nem kell a Comói-tó ciprusos partján sétálnunk, vagy a Zugspitze szikláján megállnunk, hogy megérezzük a *nagyobb valóságot*. Elég a májusi mezőn járni, hogy azt mondhassuk: Te több vagy, mint amennyit tesli szemmel látok belőled! Érzem tapintásaidat, de érzéklésem fátyolán, ezen a vastag rácson keresztül nem látom igazi mivoltodat. Ó mutasd meg arcodat!

És ha hazatérünk, akkor sem kerülünk ki ennek a másik létrendnek vonzásából. Szobánk csendjében is megmozdul bennünk valami nyugtalan, a földdel és a világgal be nem érő vonzódás a végső okokhoz, melynél fogva nem nyugszik meg lelkünk az anyag-szabta határoknál. Hányszor indulunk így el a végesből a végtelenbe, időből az örökkévalóságba, — és *otthon érezzük magunkat*. Mi már nem tartjuk a metafizika világát a tizenkilencedik századdal jégbefagyott szigetnek. Hiszen ebből a világból már csak egy ugrás az örök igazi hazába. S ennek a hazának a metafizika a pitvara.

Népünk vizsgálói sokszor felpanaszolták már, hogy a magyarban nincs elég *metafizikai érzék*. A *magyar realizmus* nem kedvez az elmélyedésnek. Ezért nincsenek filozófusaink; s a metafizikum hiányát megszenvedti irodalmunk is. Nem vagyunk ehhez a látáshoz hozzánevelve. Van Prohászka, és nem becsüljük; Vörösmarty, Keményen, Adyn keresztül megközelíthető volna ez a világ, de egyik költőnkben sem ez érdekel. Kritikánk és esszéirodalmunk is ebben a hibában leledzik: folyton Arany és Petőfi felé mutogat, mintha más csillagok nem gyúltak volna ki a magyar égen. Róluk könyvtárakat írtak, Vörösmartyról alig van olvasni-érdemes tanulmányunk, s milyen messze vagyunk még attól, hogy őt a miénknek mondhassuk.

Ma már talán vannak biztató jelek, de nem tartunk még ott, hogy a jelekből tények legyenek. Mikor lesz *nemzeti jellemvonás* az, ami most még csak néhánynak kincse!

b) *Értékbölcselete* sok zavaros fogalmat tisztáz. Amint olvasni kezdjük, sejtjük, hogy szellemi vagy szellemi vonatkozású értékekről lesz itten szó, melyek mint emberhez méltó dolgok elének állnak, és azt mondják: valósíts meg! — de mi ezeknek a megvalósítandó értékeknek és éréltartományoknak határát talán szűkre szabtuk. Vagy talán idegeneket is beengedtünk és illetékeseket kizártunk. Mi elsősorban a tudományra, művészetre, no meg az általános erkölcsi értékekre gondolunk (ez utóbbit szeretjük *etikának* mondani), és nem jut eszünkbe, hogy az értékrend megvalósítást parancsoló szavával áll elének a *vallás* is, és benne nemcsak a „hívó”, hanem a „szent” értékfokozat. Hálásak vagyunk a Schütz-féle *Bölcselet*nek, hogy terjedelemben is annyit szentel a vallás-fejezetnek, mint az értékrend egyéb tagjainak.

Az *erkölcsi értékek* mozdulatlan csillagok, hozzájuk igazodunk. S e csillagok mindkét féltékén, minden időben, minden vallásban ugyanazok. A becsületes embernek nincsenek változatai. Micsoda tragédiák származnak abból, ha rosszul választjuk meg csillagunkat, ha hibásan értékelünk! Ha erkölcsi színvakságunkban a hedonizmus, utilizmus vagy a biologizmus csillagképéhez igazodunk. Megdöbbenéssel tekintünk azokra, akik ezt a rendet meg akarják ingatni. Nietzsche, aki azt mondja, hogy az erkölcsöt rab tömegek találták ki, vagy Kantra, aki a vallásos erkölcsöt *béres erkölcsnek* mondja. Ilyen beszéd legföljebb bölcselet, de nem bölcsesség. Náluk sokkal fontosabb tekintély a *lelkiismeret szava*, mely minden bölcselőnél biztosabban tud különböztetni jó és rossz között, és a bacchanáliákban tobzódó vagy legsötétebb éjtszakába süllyedt lélek vigasztalan egére is felírja lángbetűkkel az *igaz-jó-szép-szent* nyugtalanító örök programját.

Az értékbölcselet legnépszerűbb fejezete az *esztétika* szokott lenni. Varázslatos szó, melynek oltalma alatt az emberek sok nyegleséget és izléstelenséget követnek el a *szép vélt szolgálatában*. Sokak szerint ez az egyetlen értékrend, melyet megtesznek általános műveltségek vagy vallás-pótléknak. Ezért a bálványimádásért az esztétika nem felelős, hiszen nem akar egyéb lenni, mint a műalkotások bölcselete. Arra tanít, hogy a nagy művek előtt az ember „nem ismert világnak érezi nyomását” — és elnémul sejtelemben. Az igazi művészet nem tűr zenebonát. A műremek áhitatban fogan-

tatott, kínban született. Áhítatot kíván élvezete is, és ha felérjük ésszel és szívvel, néha meg is gyötör. Az Akropolisok, székesegyházak, Mózések, Utolsó ítéletek, Faustok és Csongorok vagy Óskájánok csendet parancsolnak. A csámcsogás nem műélvezet.

Érthető, ha az emberiség az íróra és a művészre *föltekint*. Ők a mi jötevőink s nemesi származásunk állandó igazolói. Igazi földi halhatatlanság csak nekik jutott osztályrészül. Ma azonban az *okleveles művészek* korában élünk, s e rend tagjai közül sokan csak a régiek nimbuszából élnek, mint történelmi nevű családok jelentéktelen leszármazottjai. Ha némi kézügyességük van, már „mesterek”, ha „önálló kötetten lépnek fel”, már írók. Megbecsüljük a bohócot is, aki megneveltet és elszórakoztat, de grimaszát nem fogjuk összetéveszteni az örök szépség sugárzásával.

A legegyetemesebben jelentkező értékrend a *vallás*. Nemcsak kiválasztottaknak való, mint a művészet: ehhez minden nép és minden ember ért. A vallástörténet főlemelő és megdöbbenő adatai mélyen bevilágítanak az Isten után áhító ember lelkébe, és igazolják, hogy minden idő és minden nép mennyire értéknek tartotta embervoltunknak ezt a megnyilatkozását.

Sőt az ember nem is tud szabadulni a vallási magatartástól. Ha elveti a pozitívot, elfogad valami álvallást vagy pótvallást, ha ez sem kell neki, a negatív vallás tűzzel-vassal dolgozó megszállottja lesz.

S a vallás mennyire nem merev formák rendszere! Mennyi szabadság és egyéni jelleg nyilatkozik meg vallási magatartásunkban az édesanyánkkal együtt elmondott első Miatyánktól kezdve a halottaság utolsó sóhajtásáig! S hányféle *stílus* alakul ki faji és vérmérsékleti jelleg szerint! Kereszthordozó búcsújáró magyarok, térdencsúszó, Istennel is perbeszálló olaszok, magábamélyedt, bölcs-szemű németek, Istenre csodálkozó szlávok, a Teremtővel is udvariaskodó franciák mind-mind egészséges vallásosság képviselői lehetnek.

Ebben a rendben a legnagyobb értékvalósítók a *szentek*. Ahány szent, szinte annyiféle életszentség. Egyéniségük úgy benne van megszentelődésükben, mint a művész egyénisége a műalkotásban. Ezek is szólítanak, de többre szólítanak, mint a műalkotás. Nemcsak *mű-élvezetre*, de *mű-alkotásra*: *Vade et fac similiter!*

Schütz méltán hívja föl figyelmünket könyve előszavában *érték-elméletére*. Az a bölcelet, melyet ilyen gondolatokkal eltelve olvashatunk, megéri és megérdemli a tanulmányozást. Ez a fejezet a magyar irodalom *tudományosan rendszerezett parainesisé*.

c) És ezzel elértünk Schütz Antal *Bölceletének* legtöbb „szenciaciót” ígérő részéhez: az *antropológiához*, az ember legszűkebb, legszemélyesebb világának vizsgálásához. Schütz seholsem szereti a kitaposott utakat, de itt kerül legtávolabb tőlük. Szinte maga teremti meg a filozófiának ezt a fejezetét. Az ember világának bemutatását nemcsak filozófusokra bizza, hanem böven megszólaltatja a szaktudományt, és megidézi rendkívül szerencsésen a „nagy látók” egész sorát, régieket, újakat egyaránt. Hiszen az antropológiai nézés egyidős a gondolkodó emberiséggel, és nincsen kor és eszme-irány, mely ne szolgáltatna adalékot; régebbiek sokszor értékesebbet, mint újak; a nagy látók sokszor mélyebbet, mint a céhbéli tudomány. (459 l.)

Már a pszichológiai részben felöltik valami, ami elüt az iskolás pszichológia elemző módszerétől. Nemcsak megállapítja az emberi lélek páratlan egységét, de vizsgálatai folyamán is meghagyja: a lelki élet minden megnyilvánulását *holisztikus nézésben* látatja. Ha egy lelki jelenséget meg akar magyarázni, nem „szigeteli el” az összefüggésből, csak erősebben rávilágít, de a maga éltető környezetében meghagyja. Így minden részletmozzanatot az egészből értetünk meg.

Ez az *egészenéző szem* még többet fog meglátni az emberből a *karakterológiában*, a szemünk láttára születő jellemtudomány fejezeteiben. Ez a néhány ív Schütz könyvének emberileg legizgalmasabb része. A jellemvizsgálás röntgenkamrájában érezzük magunkat, ahol minden mozdulat rejtett énünk árulója lehet.

A jellemvizsgálás mint tudomány még fiatal, de olyan régi gyakorlat előzi meg, amilyen régi az emberiség. Hiszen valamenynyien kitűnő karakterológusok voltunk már kora gyermekkortunktól fogva, mikor olyan biztosan megéreztük, kibem mi lakozik, ki hogyan közeledik hozzánk. Ősidőktől tipizáló karakterológiát gyakorolnak a közmondások, népi bölcseségek, és ebből él az irodalmi és művészeti emberábrázolás is, melynek legnagyobbjai Shakespeare és Velazquez.

Mennyire láthatárlátogató és szemnyitogató a jellem-típusok bemutatása! Hogy átalakul egyszerre irodalom-, művészet- és ember-szemléletünk! Egyszerre hogy megnyílnak a mélyebb, termékenyebb megérítés számára nagy egyéniségek zárt világai! Mindegyikhez szinte két-három kulcsot kapunk egyszerre kézbe.

De nemcsak a szellem nagyságai felé vezetnek a karakterológia útjai, hanem önmagunk felé is. Vizsgálni kezdjük magunkat, rajta akarjuk kapni magunkat, hogy hát mi is van bennünk? Mit árul el bensőnkől tekintetünk, hangunk, nevetésünk, járásunk, testalkatunk? Miféle állandó lelkiállapot vésődik ki arcunkon? Miről beszélnek tetteink, műveink; mit mond el rólunk sorsunk?

Ezt a fejezetet lehetetlen csak mint tudományos értekezést olvasni, mert egyre hatalmasabb kényszerrel állnak elénk a tények, melyek azt mondják: Itt rólad van szó! Így lesz a jellemtudományi leckéből hatalmas lelkiismeretvizsgálás, mely nem lelkünk pillanatnyi állapotát rajzolja elénk, hanem egész életünkre szóló portrét fest. Megvan ezen a képen minden: milyenek voltunk, milyenek vagyunk és leszünk.

A *Bölcséletnek* ez a fejezete kívánatos kötelező olvasmány mindenki számára, akinek emberekkel van dolga. No meg egyszer önmagunkkal is szembe kell néznünk! Meg fogunk róla győződni, hogy ez a néhány lap jobban megmondja, kik vagyunk, és mivé lehetünk, mint a legőszintébb barátunk, vagy a legádázabb ellenségünk.

Az emberről Schütz *közösségi* vonatkozásban is szól. E fejezetben a nyelv, a jog, a kultúra, a család, az állam és a történelem mint a közöségformálás és megtartás eszközei kerülnek vizsgálat alá. A szerző mondanivalója itt ismét erősen belenyúl az életbe. Mert nemcsak a fogalmak tartalmát vizsgálja, hanem nézeteket vesz szemügyre, tévedéseket igazít helyre, és megnyugtat, hogy a társadalomformáló erők gyökerei is a *divinumba* nyúlnak.

Az utolsó lapokon mintegy filozófiai eszchatológiát teremtve örök nagy távlatokba állítva láttatja a szerző az embert. Arra a két kérdésre felel: *mi az ember eredete és rendeltetése?* A test és szellem, a világ és Isten pólusáról vizsgálja a teremtményt, akiben ez a kettősség egymás mellett, egymást átjárva, egymást húzva és emelve jelentkezik, és vezeli őt egy életúton át az örökkévalóság felé.

És ezzel elértünk a filozófia határához, ahová már a hit világhossága szűrönközik be. A filozofáló elme irányítja most is a vizsgálódást, de érezzük, hogy kissé tovább már egy másik világ kezdődik, s a megkezdett utak ott folytatódnak. Az embert a halhatatlanság sugárzása veszi körül. Vergilius elvégezte útját s átadja az embert Beatricének: a tudomány a hitnek. Az emberi elme gyenge ott, ahol a vallási erők kezdenek működni: *Das ist das Ende der Philosophie, zu wissen, dass wir glauben müssen.* (569 l).

6.

Schütz könyvének első lapjára azt írta: *philosophia perennis*. Időálló bölcelet. Tehát nem az én bölceletem, nem a mai gondolkodási divat bölcelete, nem egy a sok elmúló rendszer közül, hanem örök tudomány, mely örök elveket tisztel és mint égő fáklya adódik tovább nemzedékről-nemzedékre. A *philosophia perennis* rendszereken felül álló örök igazságokra alapozott bölcelet. Ezért nincs is olyan története, mely romok és kiszáradt fák között vezet. Mindig élő, zöldelő fa ez a filozófia, mely gyümölcseit az életbe hullatja. Ebben rokona a dogmatikának. Egyik sem kezeli az elveket elvontan, egyik sem rendszerez csupán önmagának, hanem erősen ráfigyel az életre is, és ad az életnek is.

Schütz könyvének és a *philosophia perennis*nek áldásai kézzelfoghatóbbá válnak, ha összevetjük más magyar egyénibb, sőt egyénieskedőbb bölceleti alapvetésekkel. Pauler Ákos *Bevezetése* kristálytisztá rendszer, de ösztövére filozófiának tetszik Schütz gazdagabb szempontjai és bőszéges életreligyelései mellett. Ebből a filozófiából nem nyúlnak ki mutatótáblák az életbe. Csakugyan zárt rendszer, mely nem is akar más lenni, mint bölcelet. Minden lekerekített, lezárt benne, mint a kör önmagába visszatérő vonala. És még a nyelve is a régiek filozófiai tolvajnyelvére emlékeztet, mintha nem is akarná, hogy sokaké legyen. Brandenstein Béla *Bölceleti alapvetése* több figyelemmel van olvasójára, és nem a logikát tartja a filozófiának. De olvasói valószínűleg csak a vizsgára készülő egyetemi hallgatók; azon túl bizonyára nagyon kevesen. Nem magyar szabású mondatai sokak kedvét szegik, és a mű nyomdatechnikája, mely semmit sem jelez fontosnak vagy mellékesnek, tárgyszerűnek vagy kitérő résznek, parttalan tengerré változtatja a könyv végtelenbe nyúló bekezdéseit.

Schütz könyve más jellegű. Nemcsak a bölcelő szakember műve, hanem a közönlünk való *emberé* is. Nemcsak tudásával és elméjével, hanem szívével, tapasztalataival, élményeivel, részvételével, szeretetével és hitével írta ezt a könyvet. Ez a mű élete hatvan esztendejének érett aszútermése. Csakugyan olyan, mint a zamatos óbor. Aki egyszer megízlelte, rájár. Sokfeléből is mindig azt fogja

választani. Könnyű is szeretni ezt a könyvet, és mellette kitartani. Megvan benne a remekműnek az a jellemzője, hogy ismételt olvasása sem egyszerű ismétlés: a régi mellett új szépség is felöltlik. Ez a *Bölcselet* mindig friss és kimeríthetetlen marad, mert sokféle- képen rezonál rá szívünk és elménk. Az élet teljessége szól belőle.

Schütz könyvében teljes filozófiai világgépet kapunk. Minthacsak a Ráfael-féle *Athéni iskola* talált volna az ő személyében újra mesterére. S az új tablón mindenki megkapja helyét, aki Platon és Aristoteles művét folytatta: a glóriás Szent Ágoston és Szent Tamás, a ferences Duns Scotus; a parókás nagyok: Descartes, Leibniz és Kant, a rideg Hegel, a kesernyés Schopenhauer, az elborult arcú Nietzsche, a nyugtalan Kierkegaard és a törekeny Bergson. Létvizsgálók és életbölcselek, hívők és istentagadók, hűvös elmék és forrongó kedélyek, rendszerezők és költőfilozófusok kapnak helyet a nagy képen. De a nagy tabló hátterében ott érezzük a mi szerzőnket is. A régi mesterek szokása szerint talán csak szerény tanítványnak megfeszítve, aki a háttérben egy oszlop mellett áll, és szemét a mester Szent Tamásra függeszti, de átszellemült arca elárulja, hogy céhbeli és e nagyok nem méltatlan szellemi rokona.

Valamikor azt írta Schützről egyik bírálója, hogy még tankönyveit is összeráncolt homlokkal kell olvasni. Hát nem nagyon kell a homlokunkat ráncolnunk még a *Bölcselet* olvasása közben sem! Az azonban bizonyos, hogy Schütz minden könyve erős táplálék: inkább ad esszenciát, mint higított oldatot. Munkáinak minden lapja tiltakozás azok ellen, akik röpiratokkal akarnak tudományt terjeszteni, és sebtében készült könyveikkel csak tudományos ponyvát teremtenek. Meggyőződése, hogy nemcsak a szabatoságot nem ismerő pongyola fogalmazás és a csapnivaló magyarság, hanem a tartalmi olcsóság sem méltó a tudományhoz; legkevésbé illik pedig a teológiai irodalomhoz, mely tudást és hitet együtt szolgál.

Elhíhetjük ezt neki, aki Pázmány és Prohászka mellett a harmadik teológiai remekírónk. Ha nem hiszed, olvasd a *Prohászka pályáját*, az *Őrség* tanulmányait, a *Krisztus, Isten a történelemben*, *Az örökkévalóság*, *A házasság* lapjait. Vagy csak olvasd az *Eucharisztia* „száraz” mondatait, melyek dísztelenek, mintha sohasem jártak volna retorikai iskolába, és mégsem fogod letenni a könyvet! Mert ezek az egyszerű mondatok duzzadnak a mondanivalótól: vérkeringésük van s kitapintható bennük a gondolat járása, mint ruhátlan görög birkózók feszülő izmai.

Schütz bárkihez szól, mindig teljes értékű tudományt akar adni, de mégis mindnyájunk nyelvén tud beszélni. Józan magyar realizmusa épen a legelvontabb helyeken nem hagyja cserben. Milyen jólesik filozófiai művekben ilyeneket olvasni: „A magyar Sancho Panzák szerint egy rófi kolbász többet ér, mint száz árkus filozófia” (*Őrség* 68 l). „Nem lehet azt mondani, hogy ha gondolatban kiemelem a magánvalóból a járulékokat, semmi sem marad: a mór megtette kötelességét, a mór mehet” (*Bölcselet* 304 l). „Van olyan elmélet, mely úgy gondolja, hogy a vallás nem más, mint az ember önzésének, kielégületlen vágyainak vetülete, annak a szomorú pszichológiának törvénye szerint: éhes disznó makkal álmodik” (*Bölcselet* 445 l). Vagy milyen pompás jellemzése egy darab történe-

lemnek, mikor az újszövetség eucharisziás áldozatáról szólva a prófétára hivatkozik, és azt mondja: „Istennek a fukar zsidók sánta és vak áldozati állataiban nem telt kedve“ (Euchariszlia 222 l).

Ilyen szövegeket olvasva kedvünk volna azt mondani, hogy számára nincsenek is elvont tárgyak. A tárgyalás módja tesz valamit elvonttá vagy életszerűvé. Épen így nem létezik számára igazán profán tárgy sem. Schütz teológus, filozófus és látó, aki európai és igazi műveltség birtokában nyúl mindenhez. A profánt is felsőbb összefüggésben látja, és az égi tudományba is mer belevinni szentelt humánusmot. Ezért találnak el könyvei mindenkihez: hívőhöz, hitetlenhez, sőt idegen berkekbe is.

Mi ő nekünk? — még nem tudjuk igazán megmondani. Nem szeret a fórumon állni, de mint a sugárzó rádium, mindenütt hat. Sokkal többen élnek belőle, mint bevallják, és sokkal többen élőködnek szellemi kincsein, mint azt gondolnók. Ő már mindnyájunké. Aki tanulékony lélekkel közeledik hozzá, annak megnyílik és bőven osztja kincseit, kinek-kinek egyénisége szerint. Csak utánzása terméketlen magatartás. A kis Schützők épen úgy nem sikerülnek, mint a kis Prohásztkák nem sikerültek. A grammofonlemez fölveheti Caruso hangját, de újabb Caruso áriákat nem tud énekelni.

Schütz mindenestől a magyar világ munkása. Rábízhatjuk magunkat: tudja, mi kell a mának és tudja, mi kell a magyarnak. De nemcsak a márt látja: szeme rajta van a multon és borong a jövőn. Ebből az átfogó szemléletből született a *Bölcselet. Magyar bölcselet* ez. A mai idők könyve. Talán olyan hivatással érkezik hozzánk ebben a kavargó történelmi viharban, mint annak idején az Áfium vagy Széchenyi művei. Rendet akar teremteni és célt akar mutatni. És Schütz mint az egyik legelőkelőbb magyar egyetemi katedra birtokosa a legméltóbb helyre tette le ezt a könyvet: a Pázmány Péter Tudományegyetem rektori asztalára. Ezzel akart méltó lenni már régen megszolgált hivatalára. Bárcsak megértené a magyar ifjúság ezt a gesztust, és ennek a *vezérkönyvnek* szellemében alakítaná magát *magyar elitté!*

Megyer József

Dugonics András írói értékelése.

(1740—1940)

Az első magyar „román” szerzőjéről éppen e gimnázium Évkönyvében illetve Értesítőiben már sok tanulmány jelent meg. Érthető is. Dugonicsot Szeged adta az irodalomnak, Szeged is tette nagygyá. De kölcsönösen sokat köszönhetnek egymásnak. Kétszáz év távlatából ma is élénken, frissen él Dugonics sajátos magyar lelkisége, szellemisége Szegeden. Az akkori mezőváros lakossága, talán még a műveltebb vezető elem sem igen tudott arról, hogy a XVIII. század látszólagos tespedésében, eseménytelenségében éppen Szegeden is, Bessenyei ébresztő bécsi működésétől függetlenül, a piarista szerzetesház kicsiny szobáiba is betört az új idők friss szellemisége. Dugonics már valószínűleg innen vitte magával más rendházakba annak a világos tudatát, hogy ész és szív együttes megmozdulása lassan eleven vérkeringésre indítja a magyarság eltespedt szellemi szervezetét, éppen az irodalom erezetén át. Valóban az új hazaszeretet úttörő kegyelme mind több és több költőt, írói ihlet, és e hazaszeretet hatására ők elsőnek élték át egyénileg azt a lélektörténeti folyamatot, mely magyar voltuk felismeréséhez vezetett. Az 1770/80-as évek csodás misztikuma, a haza új átélése, az új építő, tevékeny hazaszeretet Bessenyei kívül éppen Dugonicsban talált a leggyűlékonyabb anyagra. Az Ő és a követők izzó lelkébe hullt szikrák: az európai gondolatok, az európaiság ekkor szinte egyszerre gyűjtötték tevékeny hazaszeretetre lelküket. Ez volt az a pillanat, mikor az európai szellemiség áttörte a magyar szellemiség kínai falát.

De egyben nagy különbség volt a Bessenyei György Társasága és a magyaros irány vezére között. Az előbbieket úgy tudták és hitték, hogy a magyar irodalom velük kezdődött, ami előttük volt az ködös, homályos régiség, vagy póriás alacsonyyság csupán, minden, csak nem irodalom. Am Dugonics és követői azt folytatták, amit már készen találtak, csak hogy a felújulás szellemiségének friss borát is beleöntötték a régi tömlőkbe. Tagadhatatlan, hogy az utóbbiak nemzetnevelő s nemzeti szellem teremtő ereje jelentősebb az előbbieknél.

Sokan voltak a XVIII. századvég zavaros, erjedésben lévő korszakában hagyományápoló és fejlesztő írók, de köztük is messze kimagasló Dugonics András rokonszenves írói egyénisége.

Az ő írói működését szinte a legújabb időkig egyoldalú kritikával intézték el. Már kortársa, Kazinczy Ferenc is „alacsony popularitást, gyermeki affectatiót” talált írásaiban. A későbbi tárgyilagosabb kritika érdeméül tudta be izzó sovinizmusát, nemzeti szel-

lemet építő hazaszeretetét, emlegette népiességét, és azt a tényt, hogy úljára indította az új műfajt, a romantika úttörőjét, a dugonicsi regényt, és hogy ellátta a világi színészet megalakulása után a színpadot német hatásra írt érzelgős drámákkal.

Azonban a mai irodalom-tudomány Dugonicsot saját korába állítja és saját korának szellemtörténeti eszme- és ízlés irányait keresi munkáiban. Szerb Antal a magyar preromantikáról írt munkájában Dugonics minden írói tettét a preromantikához csatolja és így adja meg azt a szellemtörténeti távlatot, mely a Szeklő Gyulától emlegetett barokk rendi nacionalizmusban gyökeredzett.

Valóban, ha írói működésének összetevő színeit világosan akarjuk látni, röviden szólnunk kell az akkori alapfestő alapszínekről, a barokkról és a preromantikáról. D. legelső irodalmi zsengein is elhatározó jelleggel ütközik ki a barokk szellemiség. Ő már ebben is nőtt fel. Teljes pompájában a szegedi piarista iskola szellemében bontakozott ki előtte, de az akkori Szeged is barokk „világérezést” sugárzott szét minden vonatkozásban, és ez a szellemiség ott lüktetett a város egész életében. Lendület, érzelmi gazdagság, mozgalmasság, pompa, halmozott díszítés jellemzi a várost építkezésben, művészetben, divatban, ruházatban egyaránt és ezek a vonások tükröződnek már D. első latin és magyar nyelvű irodalmi kísérletein is. A barokk latinságból fordítások vezetnek át erős Gyöngyösi hatást mutató magyar nyelvű verseihez. Ezeken, de nagyobb epikai munkáin is nagyszerűen kimutatható, hogy Dugonics barokk szelleme már kissé a Zrínyi nagy barokkjától elütő hanyatló barokk. Trója veszedelme c. munkájában válaszút elé kerül. Nálunk ekkor kezdődik az a műfajfejlődési folyamat, mely az eposztól a regényhez vezet. Dugonics e munkájának első része nem más, mint a trójai háborúra vonatkozó anyag regényes, prózai előadása.

1788. fordulópont az életében. Már eddig is jelentős népszerűségre tett szert, mert egyéb munkáiban tollával az akkori olvasó közönség zömét alkotó alsó papság és nemesség politikai gondolatához, a rendi nacionalizmushoz alkalmazkodott. De 1788-ban megjelent regénye, az *Etelka*, melyet maga is első magyar regénynek tart, mert így ír: „Primum hoc est patria nostra originale et vere nationale roman”. Példátlanul népszerűvé teszi országszerte a szerény kegyesiskolabéli szerzetest. Valóban e mű minden szempontból a magyar preromantika egyik legfontosabb tette. Fontos azért, mert ez az első magyar könyvsiker. Több, mint ezer példány fogyott el egy esztendő alatt. Az ország minden számottevő embere lelkesedett érte, még a kálvinisták is kapkodtak a piarista pap románjáért; az újszülötteket pedig *Etelkának* keresztelték. A magyar szépirodalmi mű vele nyert polgárjogot. Elég, ha az *Etelkát* vesszük a szellemtörténet mikroszkópja alá, mert mindaz, ami e munkájában érték, megvan a többi munkájában is, de hasonlóképpen megtalálhatók a hiányok és a túlzások is.

Kétségtelen elsősorban, hogy Dugonics nem dolgozott önállóan. Paradoxon, de igaz, hogy mindig a szélsőséges magyarkodók függnek legerősebben külföldi mintáiktól. Dugonics is műveit leginkább az alacsonyabb német irodalom valamely darabja után nemzetiesítette olyképpen, hogy a személyeknek magyar nevet adott. Hiába is

keresnök például a Vörösmartytól életre hívott párducos Árpád alakját, hisz a Zalán futása majd fél évszázaddal később jelent meg, és éppen ezért ne csodálkozzunk Etelka kettősségén sem. Egyrésztől finom, érzékeny és gyakran elájul, mint egy XVIII. századi barokk német, vagy latin regény hősnőjéhez illik, másrésztől azonban a népieskedő Dugonics felruházza néhány magyar vonással is. Így például Etelka kifejezései messze vannak a XVIII. századi szalonkifejezésektől, sőt néha oly ízesen káromkodik, hogy egy szegedi halásznak is becsületére válnék. Igen, Dugonicsnak éppen e regényében válik el, mennyire nemcsak a romantika előfutárja, hanem a XVIII. század eleji magyar hagyomány továbbszármaztatója is. Példátlan sikerét valószínűleg romantikus elemeinek köszönheti, mert e munka az első tanúsága annak az ízlésváltozásnak, mely a barokkból készítette az utat Vörösmarty és Kisfaludy Károly romantizmusához. Romantikus nem a megvalósítás, írja Baróti Dezső hanem a művészi szándék irányjelzése: lefelé — a néphez és vissza — a magyar dicsőséges múltba. A nemzeti múlt és a nép-kultusz a két fogódzó pont Dugonics írói értékelésében. Az Árpád-korba vezetnek regényei, a dicsőséges történelmi hajdankorba. De a valóságos történelemhez kevés közülük van, pedig szerzőjük jegyzetek özönével igyekezik történelmi előtanulmányait igazolni és művének tudományos mellékízt is kölcsönözni. Minthogy a magyar multa vonatkozólag az ismeretei nagyon hiányosak voltak, teremtett magának egy magyar multat. Magyar ősvallási szertartásokat is költ és leírja az Árpád-kori műveltség és társadalom rajzát, de ez feltűnően hasonlít a XVIII. századi barokk állam-berendezkedéshez. Árpád is halálos ágyán a Dugonics korabeli magyar államszemléletnek megfelelően intézkedik.

Azután hatásos, ám néha bizony ízléstelen az a fajtáján kívül másról tudni nem akaró nemzetieskedés, mely II. József intézkedéseivel szemben gyakran hangot kap írásaiban. Dugonics nem volt magyar származású. Mai nyelven szólva ő az első asszimilált az irodalomban, első képviselője annak a típusnak, mely később Petőfi-vel döntő szerepre volt hivatva. Valami néplelektani törvény szelleme szerint a beolvadt, az idegenből lett magyar magyarosabb az eredeti magyarnál és nagyobb, büszkébb véleménye van nemzete kiválóságairól. „Igaz magyar vagyok és hazámat fölötte szeretem” — hangoztatta többször. És mennyire lenéz mindent, ami német, tót, vagy oláh. Munkáiban az aljas, a főhősnek ártó szerepeket mindig ilyeneknek osztja ki, mert magyar ember szerinte rossz nem is lehet. A nemzetiségekkel szemben való türelmellensége eszmei magva az írásainak. Magyarság — fogalma már a romantika nép-nemzeti felfogása.

De a preromantikus lélek egész szeretetével fordul az ez időtájt felfedezett finn-lapp-magyar rokonság eszméjéhez. A minden ősmagyart kitoró örömmel üdvözlő Dugonics a nemzet önbizalmát akarja fokozni, mikor a messze északon lakó testvéreket is szerepelteti regényeiben. Etelkát, a ritka magyar kisasszonyt megértik a finn testvérek, de a finn hercegek is értik Árpád népeinek beszédét. Nyugodtan le is írja regényében; „Mivel mindnyájan azok a nemzetségek, melyek Éjszak felé laknak . . . régenten a magyar nyelvet egyetemben tudták: bizonyosak lehetünk abban: hogy mind-

ezek a Scitáknak véreik, avagy talán szülői.“ És el is képzei az ősi Magyarországot, mely most már egészen az Északi Jegestengerig terjed. Dugonics minden csodálatos naivitása és tudatlanságból fakadó helytelen történetszemlélete ellenére is áldásos munkát végzett. És ő az első képviselője hazánkban az északi dolgok divatjának, a septemtrionanie-nak. Külföldön is a lovagregények lettek a nagy irodalmi művek ihletői (pl. a németeknél a Sturm und Drang előkészítői). Nálunk is a Dugonics hatására felburjánzó mult irodalom készítette elő a magyar romantika legdicőségesebb alkotóinak, Vörösmarty eposzainak, Katona Bánk Bánjának, de az egész magyar romantika történeli légkörének megteremtését.

Dugonicsnak még egy igen nagy érdeme van. Regényeiben egy nagyon mai gondolat magvait kezdte elhinteni az irodalmi köztudatba: A népi gyökerekhez való visszatérést nemcsak hirdette, hanem írásaiban valósította is. Stílusát a Pázmány stílhagyomány folytatásával, a szögedi nép szólásmódjaival tarkította. A népi gyökerekhez való tudatos visszatérés ekkor európai jelenség volt. Dugonicsnál népi és régi azonos. Tehát, ha az Árpád-kori nyelvet akarja mutatni, a nép korabeli nyelvéhez fordul, mint a hagyományok megőrzőjéhez. Azonban „csakis a legkülsőségesebb értelemben vett nyelv népi nála (így ő-zés, tájszavak használata, a közmondások, szólások egy része) gondolatvilága, kifejezési formája nem“. Maga írja: „A magyar közmondásokat, példabeszédeket néhol (tömöttebben) is beleszorítottam, hogy nyelvünknek eme gyöngyei a a tengerbe ne vesszenek Szél-vizeinkben.“ Ez a tett hagyománymentő szándékot példáz. Hozzájárul külföldi példák mintájára az a törekvése, hogy a gondolatai mélyek, méltóságosak legyenek. Így jön létre az az utánozhatatlan dugonicsi stílus, mely könyvét a stílusnyenc számára oly megbecsülhetetlenül élvezetessé teszi. Ily módon készítette elő a népköltészet iránti érdeklődést és ezen keresztül a népelet és néplélek megismerését. Meggyőző erővel mutat rá a magyar népi műveltség kiaknázatlan területeire, nagyszerű lehetőségeire, eszméltető hivatására, mint a szellemi és erkölcsi megújulás forrására.

Dugonics életrajzírójával, Prónai Antallal szólva, Dugonics András a legszerencsésebb írók egyike, akiket irodalmunk felmutathat. Mert bár rámutattak munkáinak idegen mintáira, szerkezeti, lélektani és jellemzési gyengéire, szellemtörténeli szempontból mégis jelentős a működése és hatásaiban irodalmunknak mai napig egyik elevenen ható alakja és jóllehet tudományos munkásságát már túlhaladták, regényein és írói felkészültségén mosolyoghatunk, Dugonics mégis itt él köztünk és éppen Szegeden, mely a közeli és a távoli multban nem tudta és bizvást hisszük, hogy a harmadik évszázad jövendőjében sem tudja kivonni magát nagy fiának örök magyar-sága és termékenyítő szellemi hatása alól.

dr. Tiborc Lajos

Hogyan kell ministrálni?

A szentmisében a pap minden mozdulatát szigorú előírások szabályozzák. Hiába keresünk azonban ilyen szabályokat a ministráns számára. Pedig szerepe nem mondható mellékesnek. Hisz ügyessége biztosítja a pap áhítatát, összeszedettsége segíti a hívek buzgóságát; viszont, ha folyton hibázik, zavarja a papot, figyelmetlensége pedig mebotránkoztatja a híveket. — Mégis a ministrációra is érvényes: ahány ház, annyi szokás. Igaz, a Sík-Schütz-imádságoskönyv ad utasításokat, ezek azonban nagyon szűkszavúak és sokszor többféleképpen érthetők. Egységes másféle ministránsszabályzatunk pedig nincs. Ezek a sorok azt célozzák, hogy legalább intézetünk keretében legyen megrögzítve a ministráció módja.

A ministráns (ezentúl—m) az újszövetség áldozatának bemutatásánál szolgál, az Úr oltáránál segédkezik. Az előtt az Úr előtt jár, Aki előtt még az angyalok is reszketnek, mert még angyalaiban is talál hibát. A m az Utolsó Vacsora felszolgálója. Közvetlen közelről szemléli a Golgota áldozatának vértelen megújulását. De a templomi népnek, a híveknek is képviselője. Az is eszébe juthat, hogy amint férfiember lehet csak pap, hasonlóképpen csak fiúk ministrálhatnak. — Mindebből következik, hogy ministrálni nem annyira kötelesség, mint inkább kitüntetés. Azért szent komolysággal áll mindig az oltárhoz és meglátszik rajta Isten közelsége.

Általános tudnivalók.

Először is a ministrációt kell megtanulnia. **Értse is** azt, amit mond.

A papnak csak a kegyelem állapotában szabad az oltárhoz lépnie és még így is első imája a szentmisében a Confiteor . . . A m is **tiszta lélekkel** lép minden reggel az oltárhoz és ha valami terhelné a lelkét, amikor rákerül a ministráció, szépen meggyónik, megáldozik. Felhasználhatja a jó alkalmat a mindennapi áldozásra is. Talán ettől kezdve lesz napi áldozó.

Belső rendezettségének megfelel **külseje** is. Tiszta a ruhája, tiszta a cipője, haja nem hosszú, rendesen fésült, keze tiszta, körme tiszta. „Kinek milyen a keze, olyan a lelke” — sokszor igaz.

A sekrestye nem társalgó, hanem a templom szerves része.

Amíg rákerül a sor, imádkozik, vagy tanul. Segíthet azután a sekrestyésnek, gyertyát gyújt, ampolnát hordoz. Megtanulja, hogy kell öltöztetni a papot.

Minden m arra törekszik, hogy megtanuljon egyedül ministrálni. Ha ketten mennek ki, ügyelnek arra, hogy ne legyen közöttük feltűnő különbség, különösen, ha a főoltárhoz mennek.

Imakönyvet nem használ, mert egész **figyelmének** a papra kell irányulni.

A ráső **szöveget** olyan hangosan és olyan ütemben **mondja**, mint a pap. Nem hadar. A m **helye** az oltár legalsó lépcsője előtt van, az oltár jobb, vagy baloldalán. Ha egyedül ministrál, mindig a könyvvel ellenkező oldalon áll, csak áldás után megy a könyv oldalára. Az oltár más pontján csak addig időzik, amíg dolga odaköti. Az oltár közepén csak addig tartózkodik, amíg valamit mond.

A m az oltárnál, ha nem is vigyázzban, de egyenesen **áll**, semmiesetre sem pihenj-állásban. Lábát nem teszi az oltár lépcsőjére. Az oltár felé **néz**, a lépcsőimán kívül mindig **a papon van a szeme**. **A világért sem fordul hátra**. **Nem beszél, vagy súg a társának, de nem is intget neki**. **Járása** nyugodt, nem siet. Soha nem lép **hátrafelé; oldalt** sem lép. Amikor meg kell **fordulnia**, mindig az oltár közepe felé fordul. — **Kezét** szabályosan tartja összetéve. Két tenyere egymást fedi a mell előtt. Amikor csak egyik kezével tesz valamit, a másik a mellén nyugszik. Amikor **térdet hajt**, jobb térdét a bal sarka mellé helyezi, törzsét és fejét egyenesen tartja, és nyomban felemelkedik; amikor **kettős térd- és főhajtás** van előírva, két térdével nem egyszerre érinti a földet, hanem előbb a jobbot teszi le, azután a balt, felkelésnél pedig előbb a baltérdét emeli fel, azután a jobbot.

Amikor az oltárhoz érkezik, vagy attól távozik, **tiszteleg**. Kített Oltáriszentség előtt kettős térd- és főhajtás, szentséges oltár előtt egyszerű térdhajtás, olyan oltár előtt, ahol nem őrzik a legmértősebb Oltáriszentséget, főhajtás van előírva. — Valahányszor **átmegy az oltár közepén**, mindig hasonlóképen tiszteleg, kivéve amikor az Oltáriszentség ki van téve imádásra, mert ilyenkor a kettős térd- és főhajtás csak az oltárhoz érkezéskor és távozáskor van előírva, egyébként azonban az oltár közepén egyes térdet hajt. Ha a szentségi oltáron volna is valamely szentnek a képe, akkor is csak az Oltáriszentségnek tiszteleg.

A **misekönyvet** címtáblájával a nép felé fordítva, két alsó sarkát a két kezében fogva és felső szélét a mellének támasztva viszi. S amint a kezében van, úgy teszi le az oltáron a könyvtartóra. Amikor az oltár egyik oldaláról a másikra viszi, egészen a legalsó lépcsőig lemegy a könyvtartóval, és ott tiszteleg.

Az **ampolnát** alján, vagy fülén fogja, nem köhög bele. A **csengőt** kiméletesen kezeli és nem kettőzi. vagy hármazza a csengést.

Az oltáron sem ampolnának, sem kéztörlőnek, sem imakönyvnek helye nincs. Egyedül az áldoztató tálca lehet ott.

A m legtöbbször azért hibázik, mert nem tudja, hogyan következnek egymásra a szentmise egyes részei.

A sorrend ez :

Lépcsőima	Praefatio — Sanctus
Kyrie	Úrfelmutatás
Gloria	Nobis quoque
Oratio	Pater noster
Lectio	Áldozás
Evangélium	Áldás
Credo	Ut. evangélium
Felajánlás	3 Üdvözlég stb.

Egy ministráns szerepe a szentmisében.

A m a misekönyvvel a pap előtt megy. Ha a főoltár, vagy a szentségi oltár előtt mennek el, tisztelegnek.

Az oltárhoz érve vigyáz, hogy a papnak ne kelljen őt esetleg megmegkerülnie; ilyenkor lépjen egy lépést hátra és engedje el a papot maga előtt, utána rögtön odalép ő is az oltárhoz. Tisztelgés. Leteszi a könyvet. Az oltár közepén tiszteleg, és a baloldalon megáll.

Előmise

A lépcsőimát térdenállva mondja. (Most nem a papra, hanem előre néz.) A Confiteor alatt meghajtja egy kissé vállát és lehajtja fejét és így mondja még utána az első Amen-t is. Amint a pap felmegy az oltárhoz, rögtön feláll és a helyén marad, egészen addig, amíg a pap a szentlecke végét nem jelzi, azzal, hogy hátratekint. Erre : Deo gratias!, azután a pap mögé áll, amikor a pap elmegy a könyvtől, azt átviszi a másik oldalra, leteszi a könyvet és rögtön az oltár közepére megy, tiszteleg, és ott felel az evangéliumra, tiszteleg, s az oltár jobboldalára áll. Evangélium végén (onnan tudja, hogy a pap, tisztelete jeléül megcsókolja a könyvben az evangélium kezdő szavát, gyászmisében pedig egyszerűen az oltár közepe felé tolja a könyvet), Laus tibi Christe-re letérdel.

Felajánlás

Jele: A pap leveszi a kehelyről a takarót. **A m dolga:** Ampolna, kézmosás, Suscipiat.

A kehely lebontásakor felkel (nem csenget), a nélkül, hogy az oltár közepére menne, egyenesen a helyéről az ampolnákért megy. A két ampolnát úgy fogja a kezében, hogy fülük a balkarja felé nézzen (így lesz legjobban kezére a papnak), és az oltár leckeoldalán, a legfelső lépcsőn, a pap felé fordulva megáll. Amikor a pap kitorli a kelyhet, ha nagyon hosszú az oltár, odamegy a paphoz kissé közelebb, kis főhajtással üdvözli a papot, és odanyújtja neki előbb a boros, azután a vizes ampolnát. Amikor ez utóbbit is visszakapta, újból udvariasan meghajtja egy kissé a pap felé a fejét, az oltár felé fordulva helyükre viszi az ampolnákat: most következik a kézmosás. Balkarjára teríti a kéztörölt, balkezébe veszi a tálcát, jobbába pedig a vizes ampolnát, s odaáll, ahová az előbb. Most

azonban nem megy a pap helyébe, hanem a legfelső lépcsőn bevárja a papot, — főhajtás — egy kevés vizet önt finoman a pap ujjaira, odanyújtja balkarján a kendőt, — főhajtás — kiönti a vizet a tálcából, leteszi az asztalkára a tálcát, rá az ampolnákat, visszamegy a kendőért az oltárhoz, azt azonnal összehajtja, ráteszi az ampolnákra, és anélkül, hogy az oltár közepére menne, az oltár jobb oldalán megáll; amikor a pap megcsókolja az oltárt, letérdel, az *Orate fratres*-re elmondja meghajtás nélkül a *Suscipiat*-ot és azonnal feláll.

Sanctus

· *A m háromszor csenget.*

A pap a *Suscipiat* után csendes imát mond, de hangosan fejezi be. A *m Dignum et iustum est*-re letérdel, kezébe veszi a csengőt, és figyeli a papot. Amikor a pap eddig kitárt kezeit összeteszi és mélyen meghajol, akár hallja, amint mondja: *Sanctus, sanctus sanctus* . . . akár nem, hármat csenget és a csengőt rögtön leteszi.

Úrfelmutatás

A m többször csenget.

A félreismerhetetlen jel, amire újra kezébe veszi a csengőt: a pap kinyújtja két tenyerét az áldozat fölé, azután visszaveszi a kezét és többször keresztet vet a kehely és ostya fölé: az első ilyen keresztvetésre egyet csenget. Ez a figyelmeztető csengetés, annyit jelent, rögtön Úrfelmutatás lesz, tessék letérdelni. A Szent Test felmutatásakor ez a csengetés képlete: 1+3+1. A pap térdhajtására egyet, a Szent Ostya felmutatásakor szépen beosztva hármat, a térdhajtásra megint egyet csenget. Ugyanígy csenget a kehely felmutatásakor is.

Nobis quoque . . .

A m feláll.

Több imádság, keresztvetés után, a pap kissé felemeli hangját: *Nobis quoque peccatoribus*, . . . És megüti a mellét, akár csak a *Confiteor*-ban a *mea culpanál*. Erre felkel a *m*, helyén marad és ettől kezdve, valahányszor a pap térdet hajt, ő is térdet hajt vele.

Áldozás

A m csenget, ampolna, könyv.

A *m* vigyáz, hogy az *Agnus Dei*-t és a *Domine non sum dignus* össze ne tévessze egymással. Különbséget tenni nem nehéz, csak mindig a papot kell nézni. Amikor az ötödik térdhajtásra kerül a sor, a *m* térdenállva marad, akkor látja majd, hogy a pap a Szentostya két darabját egybeilleszti, balkeze két ujjá közé fogja, ujjai közé illeszti a kis aranytányérkát is, azután amikor így veri jobbjával a mellét, minden egyes mellverésre egyet csenget. (Igaz, hogy *Agnus Dei*-re is veri a pap a mellét, de ez az Úrfelmutatásra következő negyedik térdhajtás után van és akkor a pap balkezeiben nincsen semmi).

A szentségi oltárnál a pap áldozása után a hivek áldozása következik. Ezért a pap áldozása után az első térdhajtásra csenget

egyed, így hívja a híveket áldozni. Azután a csengővel a kezében, anélkül, hogy előbb az oltár közepére menne, a leckeoldal legfelső lépcsőjére megy, letérdel, és azonnal belekezd a Confiteorba, ugyanúgy meghajolva, mint a lépcsőimában. A nép felé forduló papnak a lépcsőimából ismert első könyörgésére még meghajolva mondja: Amen, a másodikra már felegyenesedik és keresztet vet magára s megfogja a csengőt, s amikor a pap másodszor fordul a nép felé, kezében az áldoztató kehellyel, és mondja: Domine non sum dignus . . . , a három Domine-re egyet-egyet csemet, majd leteszi a csengőt, fogja az áldoztató tálát és a pap balkeze felől a hívek álla alá tartja. Mikor vége van az áldoztatásnak, a tálát vízszintesen tartva odanyújtja a papnak, maga pedig a csengő mellett letérdel és térdenállva marad, amíg csak a pap a szentségház ajtaját be nem csukta. Utána megy csak az ampolnákért.

Ha pedig a misében nincs áldoztatás, a pap áldozása után az első térdhajtásra, a nélkül, hogy előbb az oltár közepére menne, egyenesen az ampolnákért megy (azoknak most a fülét is is megfoghatja), és odatérdel a leckeoldalon a legfelső lépcsőre, mert a Szent Vér még a kehelyben van. Azonban amint a pap elveszi ajkáról a kelyhet, feláll, és a pap odanyújtott kelyhébe finoman kevés bort tölt. — Visszamegy az oltár szélére és ott bevárja a papot, akinek a kehely fölé tartott ujjaira főhajtás után bort és vizet önt figyelmesen, — s újra fejet hajt. Az ampolnákat visszaviszi a helyükre és a könyvért megy, a leckeoldalra viszi és a könyvvel ellenkező oldalon megáll.

A szentmise vége

Az áldozás utáni első Dominus vobiscum-ra már az utolsó könyörgések jönnek, és a pap becsukja a könyvet. Néha azonban — nagyböjtben különösen — nyitvahagyja, mert az utolsó evangéliumot is a könyvből fogja mondani. A könyvnek az átvitele ilyenkor rögtön az *Ite missa est után* történik.

Amint az *Ite Missa est-re* felelt, a m azonnal az oltár közepére megy, ott fogadja térdenállva az áldást, ott felel az utolsó evangéliumra s az oltárnak arra az oldalára áll, ahol a könyvet látja.

(Gyászmisében nincsen áldás, de utolsó evangéliumra akkor is az oltár közepén felel.)

Az utolsó evangélium végén a pappal együtt térdet hajt, elmondja a pappal a mise után előirt imákat, fogja a misekönyvet, tiszteleg az oltárnál és a pappal együtt visszamegy a sekrestyébe. Ott udvariasan meghajol a pap előtt és *Deo gratias-t* mond.

Két ministráns esetében a ministráció így módosul:

Mise közben nem cserélnek.

Az oltár közepétől egyforma távolságban állnak. Figyelnek egymásra minden mozdulatukban. A szöveg mondásában a jobboldali

az irányadó. Térhajításban nem egymáshoz, hanem mindketten a paphoz igazodnak.

Előmise

Lépcsőima után helyükön maradnak. Helyükön maradnak akkor is, amikor a pap a szentlecke végén hátratekint, és csak a jobboldali lép a pap mögé, hogy átvigye a könyvet. A baloldali csak akkor mozdul el a helyéről, amikor a jobboldali a misekönyv elhelyezése után lejön az evangéliumoldalról. Az evangéliumra mindketten az oltár közepén felelnek. Tisztelgés után helyükre mennek.

Felajánlás

A jobboldali kezeli az ampolnákat, a baloldali a törlőkendőt.

Amikor a pap lebontja a kelyhet, egyszerre kelnek fel a térdelésből, középre mennek, tisztelegnek és egymás *mellett* mennek az ampolnákhöz. Ott a baloldali kezébe veszi a kéztörölő kendőt, kibontja és két kezében mellmagasságban tartja s az asztalka mellett az oltár felé fordulva áll. A jobboldali az ampolnákat kezeli. Kézmosásra együtt mennek az oltárhoz. A kéztörölőt a baloldali nyújtja oda a papnak, és összetett kézzel várja, amíg visszakapja. Ezalatt a jobboldali kiönti a vizet, elrendezi az ampolnákat és összetett kézzel vár az asztalka mellett az oltár felé fordulva a baloldalira. A baloldali akkor összehajtja a kendőt, ráteszi az ampolnákra és amint együtt jöttek, együtt mennek az oltár közepére, ahol elmondják a Suscipiat-ot és tisztelgés után helyükre mennek.

Úrfelmutatáskor *nem mennek középre, hanem helyükön maradnak*
Nobis quoque-ra *nem mennek középre, hanem helyükön maradnak.*

Áldozás, áldoztatás

Áldoztatás esetén a hívó-csengetés után, a nélkül, hogy előbb a középre mennének, a baloldali a jobboldalival szemben térdel az evangélium oldalán és erről a helyéről nem mozdul el, amíg a pap be nem zárta a szentségház ajtaját.

Ha nincs áldoztatás: a jobboldali, a nélkül, hogy előbb az oltár közepére menne, felkel a térdelésből és elmegy az ampolnákért, a baloldali pedig térdenállva marad. Amikor a pap elveszi az ajkáról a kelyhet, a jobboldali is, a baloldali is feláll. Amikor pedig a jobboldali bort és vizet önt a pap ujjára, a baloldali, anélkül, hogy előbb az oltár közepére menne, *egyenesen a helyéről* felmegy minden tisztelgés nélkül az oltárhoz, átviszi az előírt módon a könyvet. A leckeoldalon *az ampolnásasztalka felé* lemegy, ott várja már a jobboldali, akivel együtt megy az oltár közepére és tisztelgés után helyére áll. (Természetesen, ha az oltár jobboldala közvetlen a templom falához van építve, ezt nem lehet megcsinálni).

Áldásra az oltár közepére megy mind a kettő és ott felelnek az utolsó evangéliumra is.

Áldoztatás közvetlen szent mise előtt, vagy után, ill. szentmisén kívül:

A m mindaddig térdenállva marad, amíg a pap a szentség-házat be nem zárta.

Csengetés, leckeoldalon Confiteor, feleletek, csengetés, tálca, mint máskor, de most a pap áldoztatás után imádkozik. Nevezetesen, amint visszaért az oltárhoz azt mondja:

Panem de coelo praestitisti eis*

f: Omne delectamentum in se habentem

Domine exaudi orationem meam

f: Et clamor meus ad te veniat

Dominus vobiscum

f: Et cum spiritu tuo

Oremus** . . . in saecula saeculorum f: Amen.

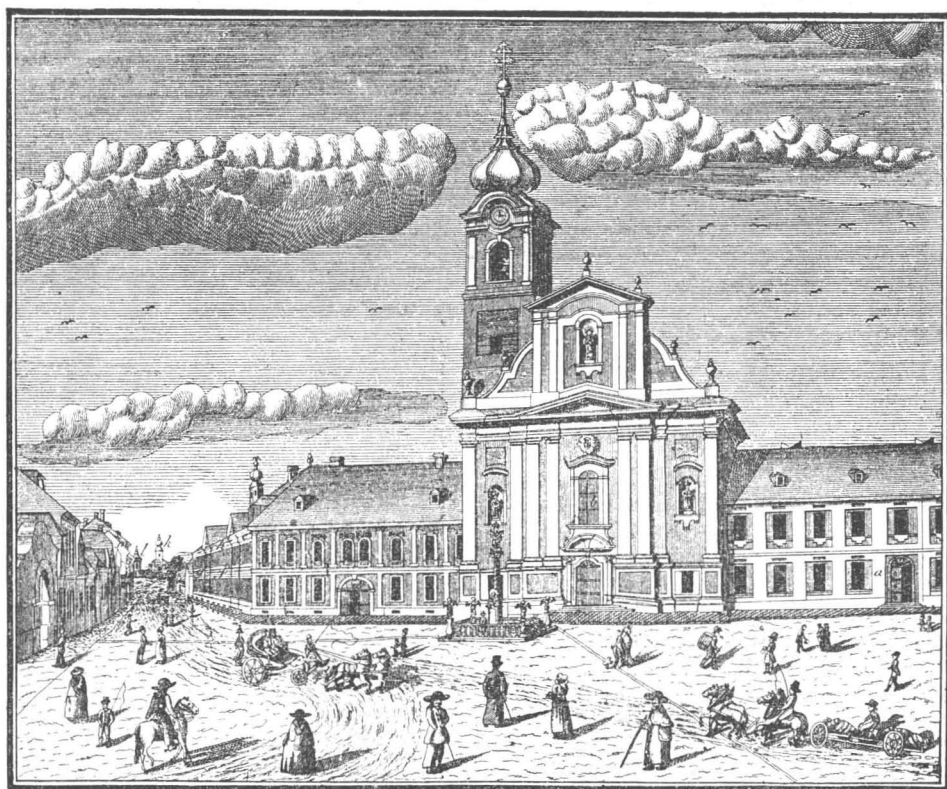
Áldásra (ez elmarad a fekete miseruhában) f: Amen.

dr. Fejes Tibor.

A magyar piarista rendfőnök és a csanádegyházmegyei főhatóság engedélyével.

* Kenyeret adtál az égből nekik — mely minden gyönyörűséget magába foglal.

** A Tantum ergo orációja.

A SZEGEDI OSKOLÁK ÉPÜLETÉNEK TEKINTETE.

(a) T. P. Piaristák Collegiuma. (b) Szent Dömötör Temploma. (c) a Plebana. (d) a Rajzoló Iskola. (e) a Nővelő Iskola. (f) Deák Os. kola. (g) a Philosophia és a Varázsló. (h) a Vérteli Templom. (i) a Felső Városi Szent György Temploma. (m) Polgári Haza.

Intézetünk multja.

Iskolánk kezdettől fogva összeforrt Szeged város sorsával. A mai Szegedet pedig voltaképpen onnan kell számítani, amikor a szarvára fogyott hold a felszabadító seregek lovasainak feltüntével elmerül a Tisza habjaiban. Az ezt követő új berendezkedés azonban az egykori hódolt területeken voltaképpen csak Buda visszafoglalása után egy emberöltővel indul meg, így itt is. Szeged ekkor találkozik a hasonló frissességgel kibontakozó magyar piaristasággal.

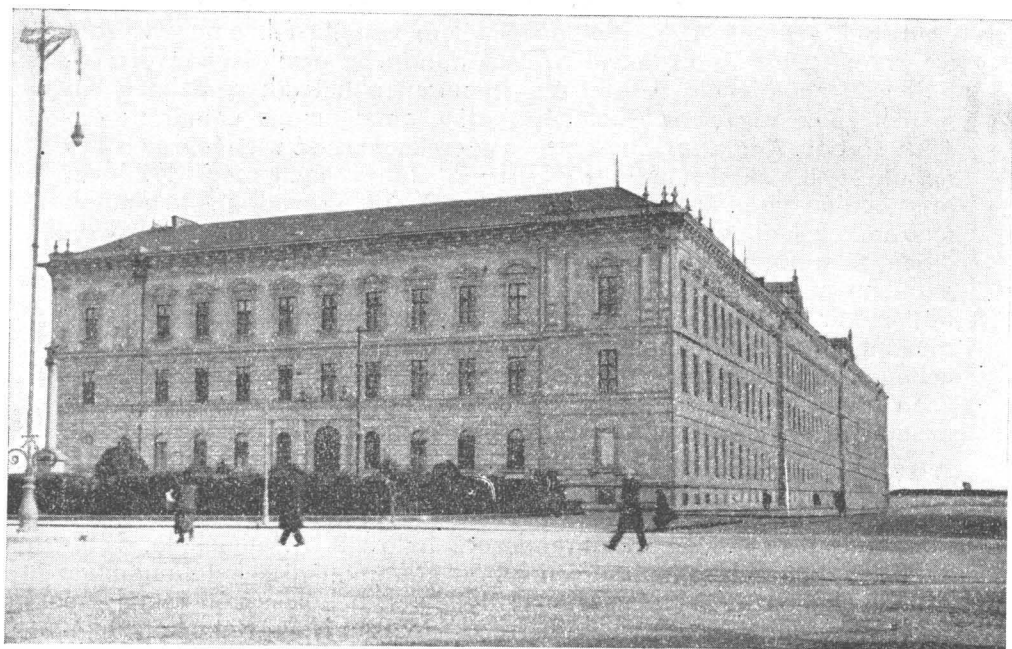
A piaristák a művelődés hadserege voltak, akik a felszabadító katonaság nyomában járva, a XVIII. század elején ereszkednek le eddigi felvidéki rendházaikból az egykori hódoltság peremére és belsőjébe. Ekkor hívja meg őket Temesváry János főbíró is, s az első három piarista: Pál, Demjén és Orbán Atyák 1720 június 11-én vömulnak be Szegedre. Az iskolát azonban csak 1721 őszén nyithatták meg, ugyanis csak ekkor kaphattak iskolaépületnek egy kétszobás házacskát, a pestises betegek egykori kórházát. Két év múltán még egy szomszédos épületet kell igénybe venniök: a katonakórházat.

1732-ben felépül az intézet első otthona, amelyet kimondottan iskola-épületnek szántak. Ezt 1793-ban ismét új váltotta fel, amely viszont 50 évvel ezelőtt adott helyet Szeged mindmáig egyik legnagyobb kiterjedésű épületének. Kezdet óta immáron a hetedik nemzedék fiai gyülekeznek reggel az iskolakapu előtt, amely maga is már negyedik a sorban. A kalazanciusi vetés, a gyereksereg első zsengéje az a 110 nebuló volt, akikkel az első 1721–22. tanév nyílt meg. 1727-ben már 300-an vannak, 1767-ben éri el a XVIII. században a tanulók létszáma a legnagyobb magasságot 449-et. A XIX. század első felében állandóan 700 és 800 között ingadozik ez a létszám. 1849-ben azonban a felső osztályok tanulói az akkori magyar élet iskolájába iratkoznak át, s az intézetben mindössze 241 kisdiák marad. A leány magántanulók számának állandó emelkedése, s a világháború közepén a román betörés miatt ide menekült diákok beiratkozása kapcsán éri el az intézet egész fennállása alatt legmagasabb diáklétszámát, a 949-et. És ha mindazokat elvonultatjuk szemünk előtt, akik az elmúlt 220 év alatt ennek az iskolának falai között embe-
resedtek meg, egy több mint 112.000-es létszámú sereggel találjuk magunkat szemközt.

1721-1777-ig szabad tanrendszerű hatosztályú latiniskola, 1777-1806-ig a Ratio Educationis idején, három grammatikai és két humanitási osztállyal ötosztályú latin iskola; 1792-ben a bölcsészeti tanfolyam megnyitásával liceummá bővült. 1806–1850. a Nova Ratio korszakában, hatosztályú nagygymnázium és liceum. 1850–1924. különböző tanrendszerekkel és tantervmódosításokkal nyolcosztályú főgymnázium. 1924–1935. nyolcosztályú humanisztikus gimnázium, 1935-től nyolcosztályú gimnázium.

Az iskola teljes címe: A kegyesrendiek vezetése alatt álló szegedi városi római katolikus Dugonics András gimnázium.

Iskolánk igazgatói: Kubránszky László 1721-1722. Demka Sándor 1723-1728. Bencsik Gábor 1729-1732. Pécsy Domonkos 1733-1734. Bieleczky Ágoston 1735-1738. Molnár Máté 1739-1742. Demka Sándor 1743. Rosinszky Ambrus 1744. Zbrojni Konrád 1745-1746. Frank Ernő 1747. Szabó Lukács 1748. Lality Elek 1749-1753. Rátay Egyed 1754. Tapolcsányi Gergely Pál 1755. Petraskó Sándor 1756-1757. Szepesy Vazul 1758-1761. Lukács Rókus 1762. Rátay Egyed 1763-1764. Zsigmondovics Illés 1765. Rátay Egyed 1766. Korecz Orbán 1767-1768. Pek Damascén 1769. Árky Bernát 1770-1771. Szluha Ferenc 1772-1783. Szeitz Antal 1784. Szablik István 1785-1790. Egerváry Ignác 1791-1802. Murányi Ignác Márton 1803. Rakóvszky Gergely 1804-1805. Stróbl György 1806-1809. Szenczy Elek 1810-1813. Guul János 1814. Karácsonyi Ince 1815-1819. Gubiczer Ferenc 1820-1829. Spányik Clycér 1830-1832. Deáky Károly 1833-1839. Gruber József 1840-1841. Katona Mihály Dienes 1842-1843. Horváth Cyrill 1844-1848. Sümeghy Pál 1848-1849. Nagy Márton 1849-1858. Horváth Cyrill 1858-1860. Schröck-Somhegyi Ferenc 1860-1864. Baranyai Zsiga 1864-1866. Ernyősy László 1866-1870. Bolgár Mihály 1870-1871. Magyar Gábor 1871-1898. Cserép Sándor 1898-1905. Szinger Kornél 1905-1913. Bontó József 1913-1914. Keller János 1914-1915. Prelogg Jézsef 1915-1926. Kiss István 1926-1928. Dr. Tihanyi Béla 1928-1937. Dr. Karl János 1937-1940. Csonka Mihály 1940.

Iskolánk az 1940—41. tanévben.

A. Iskolai hatóságok.

Az 1935. évi VI. tc. alapján iskolánk autonom katolikus gimnázium. Az intézet fenntartója: Szeged szab. kir. város közönsége. Az iskola a Magyar Kegyesitanítórend vezetése alatt áll. Rendfőnök: *Zimányi Gyula*, az országgyűlés felsőházának tagja. A felügyeleti jogot a *Katolikus Iskolák Főhatósága* gyakorolja, amelynek elnöke: *dr. Serédi Jusztinián* bíboros hercegprímás, esztergomi érsek. Végrehajtó szervei: a Kat. elnök-főigazgató: *dr. Kürti Menyhért*, c. tanker. kir. főigazgató, és a dunáninnyi kat. kerületi főigazgató *dr. Tihanyi Béla*, tanügyi főtanácsos.

Az állami főfelügyeletet *dr. Hóman Bálint* m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter gyakorolja, *dr. Balogh Anyos*, szegedi tanker. kir. főigazgató ülján.

Az intézet hitoktatási püspöki biztosa: *dr. Halász Pál*, püspöki tanácsos, belvárosi esperesplébános.

B. A tanév lefolyása s az intézet állapota.

1. Az iskolai év lefolyása. Alakuló értekezletünkkel 1940 szept. 4-én tartottuk. Ugyanezen a napon kezdődött a magánvizsgálatok írásbeli része, majd 5-én a magánvizsgálatok szóbeli része és a javító-

vizsgálatok is lezajlottak. Szept. 6-án és 7-én volt a pótbeírás és jelenkezés az osztályfőnököknél. Az ünnepélyes Veni Sancte-t szept. 8-án Zimányi Gyula, a Magyar Kegyetanítórend főnöke, mondta, majd az országzászló előtt való tisztelgés és az intézet udvarán megtartott tanévnyitó ünnepély következett, amelyen az ünnepi beszédet is a rendfőnök úr tartotta. A tanítást azonban csak szept. 11-én kezdhettük meg, mert az intézet helyiségeit még a nagyszünetidőben katonai célokra foglalták le; eleinte délután is volt tanítás, míg szept. 14-én minden helyiségünk fokozatosan felszabadulván, a rendes munka is megkezdődhetett. Munkánkat később is megzavarta egy-egy váratlan esemény. Így jan. 17-, 18-, majd febr. 8-, 10- és 11-én szénhiány miatt kellett megszakítanunk az előadásokat; majd két kartársunknak Erdélybe való távozása és katonai szolgálatra behívott munkatársaink óráinak ellátása tette szükségessé a tantárgyfelosztás és az órarend ismételt megváltoztatását. A húsvéti szünetben a szegedi V. honvéd hadtestparancsnokság költözött az intézetbe s bár az ünnep első napján már Szabadkára távozott, mégis a szokásos nagytakarítás az előadások kezdetét négy nappal kitolta úgy, hogy csak ápr. 23-án kezdhettük meg a munkát az I–VII. osztályokkal; a VIII. osztály rendes időben fogott munkához.

Jan. 14-én résztvettünk b. e. dr. Kisparti János, volt tanker. kir. főigazgató lelkiüdvéért bemutatott szentmisén és a dísztermünkben megtartott megemlékezésen. Jan. 30-án gr. Csáky István külügyminiszter temetésének közvetítését hallgattuk a rádión, ápr. 4- és 5-én pedig a tragikus hirtelenséggel elhunyt miniszterelnökünk, gr. Teleki Pál emlékének áldoztunk.

Az iskolai év befejezése normális mederben folyt le. A VIII. oszt.-ban május 7-én, az I–VII. oszt.-okban pedig június 13-án fejeztük be az előadásokat. Jún. 14-től 20-ig bezárólag megtartottuk a hittanvizsgálatokat és a Rendtartásban előírt összefoglalásokat. A hittanvizsgálatokon dr. Halász Pál, püspöki tanácsos, belvárosi esperesplébános, iskolánk püspöki biztosa elnökölt.

2. Személyi változások a felügyeleti hatóságainknál. A kat. iskolák autonóm igazgatásában a KIF jelentős változást hajtott végre a kat. tanügyi főigazgató jogköre tekintetében, de személyi vonatkozásokban is. A jogkörét tágította lényegesen ki, személyi vonatkozásban pedig dr. Stuhlmann Patrik elnök-főigazgató urat, tiszteltől, alapvető munkájának teljes elismerésével felmentette és helyébe dr. Kürti Menyhért c. tanker. kir. főigazgatót, eddigi dunáninneri kat. ker. főigazgatót kat. elnökfőigazgatónak, dr. Tihanyi Béla tanügyi főtanácsost pedig dunáninneri kat. kerületi főigazgatónak kinevezte.

Nyugalomba távozó elnök-főigazgatóunktól „ad multos annos” hő kívánsággal veszünk búcsút, a nyomába lépő elnök-főigazgatót új tisztében, dr. Tihanyi Béla tanügyi főtanácsost pedig mint kat. kerületi főigazgatót meleg szeretettel köszöntjük.

Nemes büszkeség tölti el szívünket, midőn a dunáninneri kat. kerületi főigazgató személyében azon férfiút üdvözölhetjük, aki intézetünknek előbb tanára, majd 9 éven át igazgatója volt, páratlan nehéz gazdasági viszonyok között és mégis módját tudta ejteni annak, hogy az intézet színvonala tanulmányi és fegyelmi tekintetben a békeidők magasságába lendüljön.

Az állami főfelügyeleti jogot gyakorló tankerületi kir. főigazgató személyében is változás állott elő, dr. Kisparti Jánosnak 1940 dec. 23-án bekövetkezett halálával. 1941 jan. 23-án vette át hivatalát dr. Balogh Ányos az újonnan kinevezett tanker. kir. főigazgató, kinek személyében gazdag tapasztalatokkal felfegyverzett, régi tanügyi férfiú vette át a tankerület vezetését és irányítását. A tanügyi közigazgatásba 1935-ben kapcsolódott bele, amidőn a szombathelyi tanker. kir. főigazgatóság kebelében több, mint 5 éven át működött a tanügyi közigazgatás minden ágában. Szeretetreindító egyénisége, megnyerő modora és kedves humora bizalmat ébreszt mindenkiben, aki vele érintkezik. Tanári működését a premontrei kanonokrend kebelében Kassán kezdte, ahol 7 évig működött. 1919-ben — mint oly sok magyar tanárt — kiutasították őt is és működését lehetetlené tették. 5 évet töltött ezután az esztergomi bencés gimnáziumban, megszerezvén időközben a bölcséleti és a jog- és államtudományi doktorátust is. Gödöllőn, az újonnan megnyílt prem. rendi intézetben 11 éven át működik, és pedig az utolsó évben mint helyettes igazgató. 1935-ben kiváló érdemeinek elismeréséül tanügyi tanácsos lett és ugyanekkor a szombathelyi tanker. kir. főigazgató mellé középiskolai helyettesnek nevezték ki. A praktikus iskolai életből jött a szegedi tankerület élére. A szegedi piarista gimnázium tanári kara és ifjúsága meleg szeretettel köszönti és a nevelés- és oktatásügy érdekében kifejtett fáradozásaira Isten áldását kéri.

3. Változások a tanári testületben. Zimányi Gyula rendfőnök, 984/1940. sz. rendelkezésével dr. Karl János igazgatót Budapestre helyezte; később pedig — miután Erdély az anyaországhoz visszatért — a kolozsvári piarista gimnázium igazgatásával bízta meg. Három évig volt intézetünk igazgatója és vezetése alatt a gimnázium sokat nyert külső fényben és megbecsülésben. A szülők iskolájának megrendezésével és a szülői értekezletek fontosságának hangsúlyozásával az iskola és a szülői ház között annyira kívánatos kapcsolat kimélyítését szorgalmazta, aminek jótékony hatását nemcsak a szülők ismerték el, hanem a helyi sajtó is élénk figyelemmel tárgyalta. Pedagógiai, társadalmi és tudományos tárgyú munkásságát hirdelik azon beszédei és felolvasásai, amelyeket különböző kulturális összejöveteleken tartott, továbbá azon cikkei, melyek hasonló irányú folyóiratokban láttak napvilágot. A Délmagyarországi Nevelők Egyesülete középiskolai szakosztályának elnökévé választotta, a Dugonics Társaság pedig tagjai közé sorozta. Igazgatóságának idejére esik a tanári könyvtár és a fizikai szertár rendezésének, továbbá intézetünk belső renoválásának megindítása. Működésére hálával gondolunk.

A rendfőnök úr fent idézett rendeletével *Csonka Mihály* r. tanárt bízta meg az igazgatói teendők ellátásával; ugyanakkor *Jochs Józsefet* budapesti intézetünktől, *Móró Sándort* pedig budapesti tanárképző főiskolánkról (Kalazantinum) Szegedre helyezte. Móró kartársunk a tanítást betegsége miatt meg sem kezdhette. Még szept. 10-én szüleihez távozott, majd Debrecenben üdült, márciusban pedig a nagykanizsai rendházba helyezték át.

Erdélynek az anyaországhoz való visszatérése is változást idézett elő a testületben. 1940 okt. 3-án Barborik Istvánt máramaros-

szigeti házfőnök-igazgatónak, nov. 23-án pedig dr. Kerkai Józsefet Kolozsvárra tanárnak nevezte ki a rendfőnök úr. Barborik István 12 évig volt tagja a szegedi gimnázium tanári testületének. Ezen idő alatt iskolai munkájával és társadalmi tevékenységével, nemkülönben a rendház szőlőgazdaságában kifejtett értékes és önfeláldozó fáradozásával megmutatta, hogy a rendi előjárók választása érdemes emberre esett. Kerkai József kartársunk egy megszakítással 8 évet töltött Szegeden. Az iskolában buzgó nevelő és lelkes tanár, a társadalmi és hitéleti körökben pedig szívesen látott szónok, szervező és vezető volt. Szeretettel gondolunk mindkettőjükre.

Okt. 11-én kelt rendfőnöki intézkedésre Barborik I. helyét Megyer József rendtársunk foglalta el, Kerkai J. kartársunk helye pedig betöltetlen maradt. Óráit épügy, mint a jan. hónapban betegszabadságra utalt Babos Dezső kartársunk óráit is, a tanári kar tagjai közt szétosztottuk, ami lényeges óratöbbletet jelentett, annak ellenére, hogy ahol lehetett, osztályösszevonással csökkentettük az óraszámot.

Itt emlékezünk meg a tanári kar jubiláló tagjairól, akik közül Szalay József és Babos Dezső 35, dr. Kiss Márton pedig 25 évet töltött el a rögzös tanári pályán. Mindkét időtartam arra készlet, hogy megálljunk egy röpke pillanatra és a rohanó, anyagi javakat és sikereket hajhászó világ forgatagában elismerésünket fejezzük ki társainknak, akik napról-napra, az évek hosszú során át, önzetlenül vezetik a jövőndő nemzedéket és ezen fáradságos munkájuk közepelte meg tudják tartani hivatásukat és munkaszeretetükben a fiatalos lendületet és lelkesedést. Ez elismerten nehéz munka, de jubiláló kartársaink derekasan helytállottak. Fogadják ezért a tanári karnak, a szülők egyetemének és az ifjúságnak legőszintébb jókívánásait. Jutalmuk legyen az a tudat, hogy mindazon értékek, amiket izzó lelkesedésük teremtő erejével a nemzet ifjúságának lelkében kitermeltek és még ezután termelni fognak, emberi és nemzeti kincseink maradnak mindenkor.

4. A tanári értekezletek. Az alakuló-, a módszeres-, ellenőrző- és osztályozó értekezleten kívül megtartottuk a Rendtartásban előírt nevelési tárgyú és szülői értekezleteket is. Ezekben a következő előadások hangzottak el; Jochs József: a mennyiségtan módszertanáról, Megyer József: A KTF rendezésében 1940. júl.-ában megtartott latintanítási tanfolyam anyagáról. A szülői értekezleteken dr. Fejes Tibor a vallásos nevelésről, Greff Géza az I. oszt. tanulóknál fellépő átmeneti nehézségekről és azok elhárításáról értekezett. A IV. osztályosok szülői számára tartott értekezleten dr. Horváth Ambrus a pályaválasztásról, az általános szülői konferenciákon két ízben dr. Szűcs Lajos „A szülői fogadóórák és ami ezzel összefügg” címen tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Ezen alkalommal a szülők részéről felszólalt Hertelendy Ignác csendőrezredes és dr. Frenkel Jenő főrabbi is, akik a fogadóórák kérdéséhez igen értékes megjegyzést fűztek. Az igazgató a szakirányú középiskolákat ismertette, az általános szülői értekezleten pedig kitért a magaviselet elbírálására.

5. Valláserkölcsi nevelés. A szülők akik sokszor messze földről iskolánkba hozzák gyermekeiket, elsősorban intézelünk szerzetesi jellegét, katolikus szellemét keresik. S a piarista iskola hamisítatlanul akarja átadni növendékeinek a maga reális módján a katolikus szel-

lehet. XI. Pius pápa egy alkalommal a hithirdetőkhöz hasonlította a piaristát. De igaz is volt, mert minden piarista egy-egy hithirdető, mert a piarista is minden reggel azzal a lelküllettel lép tanítványai elé, akárcsak a misszionárius új hivei elé: hisz akik előttünk ülnek, azok egy kissé még mind „vadak”, vadócok, még nem igazi katolikusok, még nem kész katolikusok, de azért már rajta vannak az úton, hogy azok legyenek. És éppen nekünk kell őket szívós, kitartó munkával katolikussá nevelnünk, izzó és imponáló katolikus szellemmel telíteniük.

És mi meg is mutatjuk nekik, mily félelmetesen nagy Úr az Isten, de azt is, hogy mennyire szeret. Megismertetjük velük Krisztus emberfeletti alakját, hogy egész életükben ne tudják róla levenni szemüket. Megtanítjuk őket az Úr Jézus szemével nézni hazát, embert, szülőt, testvért és iskolát, testet-lelket, földi életet és túlvilágot. Megtanítjuk őket sentire cum Ecclesia. És rávezetjük őket a lelkiélet öntudatos ösvényeire.

Ez a katolikus szellem hatja át egész intézetünket, elsősorban a hittanórákat. — A hittanórák első negyedórája mindig a katolikus nevelés szolgálatában áll. Ekkor jönnek elő a világegyház eseményei; egy-egy időszakos eseménnyel kapcsolatban itt kapják meg a katolikus nézőpontot. Gyakran szerepelnek a lelkiélet kérdései. Minden hittanórán imádkozunk is ebben a negyedórában.

Rendszeresen és tervszerűen tanulunk latin imákat. A déli harangszóra elimádkozzuk az Angelust, husvéti időben a Regina coelit. A ministrációt az első osztályban tanítjuk.

Igen fontos szerepet tölt be a Sik-Schütz-imakönyv. Lelkére kötjük diákjainknak, hogy ez legyen az ő breviáriumuk és napi munkájukat ne tartsák addig befejezettnek, amíg az utolsó tankönyv becsukása után nem imádkoztak az Imádságoskönyvből.

Amikor az időjárás engedte, hétköznap is hallgattunk szentmisét. Megtanítottuk a fiúkat a templomi illemszabályokra. Fontosnak tartottuk a liturgikus szellem ápolását. Hátra van a ministráció ügyének rendezése. Az exhortáció a téli hónapok kivételével a Dómban, diákmise után volt. A téli hónapokban pedig három csoportban az intézetben. A kisebbek exhortációja dr. Révay József és Lénárd Ödön gondja volt. A tanári kar számos más tagja is résztvevő azonban a munkában. Az újítás mindössze az volt, hogy a fiúk ünnepnap és hazafias alkalmakkor is hallgattak rövid szentbeszédet.

A kötelező szentgyónásokat elvégeztük. A szegedi ifjúság évtizedes szokása szerint ünnepeltük az idén is Szent Imre herceg ünnepét. Ezenfelül minden vasárnap négy piarista gyóntat a Dómban, vagy otthon. Gondoskodunk a fiúk külön áldozásáról. Egyébként minden diák tudja, hogy bármelyik piarista bármikor meggyónatja és bármelyik tízpercben megáldoztatja.

Az iskolai közös szentgyónásokon részt szokott venni a megyésfőpásztor úr Ónagyméltósága, akinek fiaink iránt tanúsított fáradhatatlan érdeklődését és szeretetét nem tudjuk eléggé hálásan megköszönni. Egy alkalommal Ónagyméltósága volt kegyes mondani a minden gyóntást bevezető szentbeszédet.

A fiúk a gyóntatóválasztásban a legszélesebbkörű szabadságot élvezték.

A bérálás szentségét gondos előkészítés után 45 tanulónk vette fel Pünkösd ünnepén. Érettségiző tanítványaink közül tizen választották a papi hivatást, közülük hat rendünkbe kérte felvételét. — Végzett diákjaink megígérték, hogy katolikus templomban esküsznek.

A husvéti lelkigyakorlatokat három csoportban tartottuk. — A felsősök csoportjának vezetője főtisztelendő dr. P. Badalik Bertalan szentdomonkosrendi tartományfőnök volt, akinek először is azt köszönjük, hogy rengeteg elfoglaltsága közé beillesztette a mi lelkigyakorlatunkat. A fiúk nagy örömmel hallgatták remekül felépített és minden szónoki eszközt megvető előadását. Élvezték szavainak kérlelhetetlen következetességét. Amikor erről a helyről is megköszönjük a főtisztelendő provinciális úrnak sok fáradságát, arra kérjük, tartsa meg diákságunkat jó emlékében és emlékezzék meg róla imáiban. A lelkigyakorlat 10 előadásból állott. A két-két előadás közé eső időt az intézetben imádsággal, elmélkedéssel töltöttük el. A kisebb lelkigyakorlatát exhortátoraink vezették. Náluk is volt mindig egy-egy szentbeszéd, ill. szentmise és litáni után könnyebb foglalkoztatás.

Hamvazószerdán meghamvztuk az ifjúságot, buzasantelő napján és keresztjáró napokon a szentmise alatt elimádkoztuk a Mindenszentek litániáját. Résztvettünk az úrnapi körmeneten. A rilkáiban előforduló bőjti napokra a fiúkon keresztül felhívtuk az otthon figyelmét. A Pápa Őszentsége képe minden osztályban ki van függesztve.

Nyolcadikosainkat szokásunk szerint a Dómban búcsúztattuk. Ott álltak 55-en, magyar ruhában, a Dóm főoltára két oldalán, a szentélyben. A szentmisét az intézet igazgatója mondta, búcsúszót pedig osztályfőnökünk intézett hozzájuk. — A ballagás napján először az intézet Úrának az oltára elé vonultak; Farkas István mondta a Szentség előtt a búcsúimát s áldást kaptak az Oltáriszentséggel. Az érettségi végén is első útjuk Te Dum-ra a kápolnába vezetett.

Szűz Mária-tiszteletünkben régi nyomokon járunk. Diákjaink rendi címerünket viselik sapkájukon és ebben az Ő Neve ragyog. Szűz Mária Szent Nevének ünnepét éppen azért mindjárt az év elején megünnepeltük. Október és május havában diákmiséinken, a szentolvasót imádkoztuk. Szorgalmaztuk, hogy mindenki hordja mindig magánál a rózsafűzért. — Májusban az ötödik óra után mindennap más osztály vett részt szabályos májusi litánián. — Mária-kongregációnkról az ifj, egyesületek között emlékezünk meg.

Jézus Szive tiszteletét azzal mozdítottuk elő, hogy felhívtuk a figyelmet az első péntekre, az utóbbi hónapokban első csütörtökön litániát tartottunk és módot adtunk szentgyónásra s utolsó közös iskolai szentgyónásunkat június első péntekén végeztük.

A missziógondolatot is ápoltuk. A Kis Hitterjesztő 65, a Missziós Ifjúság 48, a Katolikus Missziók 40 példányban jár az intézetnek. Kezelését fiúk végzik. Az előfizetések összege 330 P-t tesz ki. A staniolt és bélyeget a ferences misszióknak adtuk át.

Ifjúságunk vezetésében nagy segítségünkre volt a Kat. Hittanárok Egyesületének könyvadományja. Tóth Tihámér: Tiszta férlíuság c. munkájából 20 pld-t, Krisztus és az ifjú c. munkájából ugyancsak 20 pld-t kapott intézetünk ajándéku, az ifjúságot annyira szerető, nemeslelkű püspök végrendelete szellemében a Hittanárok Egyesüle-

tétől. — A holtában is nevelő nagy püspök emléke előtt mély tisztelettel állunk meg és imádkozunk érte. A Hittanárok Egyesületének pedig hálásan köszönjük, hogy annyi iskola között számunkra is volt adománya. — A könyveket nem ajándékoztuk el az ifjúságnak, hanem az intézet tulajdonában maradnak és a hittanár végigolvastatja őket az egyes osztályokkal, mint „kötelező olvasmányt.”

A tanári kar számos tagja a fiúkkal egyénileg is foglalkozott. — Másvallású tanulóinkat is mindig buzdítottuk vallásos kötelességeik teljesítésére. Itt említjük meg, hogy a Soli Deo Gloria református diákegyesület ifjúsági elnöke Lovass Nagy Viktor, intézetünk VIII. o. t. volt.

6. Világnézeti és hazafias nevelés. E tekintetben a fiúk lelkébe gyökerezelttük mind szóval, mind tetteinkkel, ünnepélyeink szellemségével, hogy ma, a vér és vasvihar orkánjában csak a fiatal akarásokkal feszülő nemzetek maradhatnak meg. Az új Európa vajadásában a fegyverek és szellemek ádáz csatájában ott áll könyörtelen rostájával az Idő. Át igyekeztünk itatni fiaink lelkét annak a tudatával, hogy a három szellemi birodalom erőinek úttörő pontján, itt, Európa viharsarkában a mai magyarság állásfoglalása nem közömbös, sőt talán egy újabb évszázadra kiható. Hál' Istennek a magyarság rendelkezik szellemi vezérekkel, próféta-lelkű vitézekkel. Szakkülönbség nélkül állandóan hívatkoztunk Zrínyi, Bessenyei, Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty, Széchenyi, Ady és a többi sok igaz magyar csodálatos igéire, irányító gondolataira, áldozatos, önzetlen életére, életcselekedetére. Rámutatunk arra, hogy a mai megváltozott körülmények tudásában, érületben, cselekvő-készségben, felkészültségben a kifogástalan hazaszeretet mellett magasfokú áldozatkészséget s önzetlenséget is megkövetelnek. A közösségi életből el kell tüntetni azokat, akik a magyar nemzet problémái ellenére is mindig csak a saját énjükkel, önimádatukkal vannak elfoglalva. Fanatikusan hiszszük hogy: „nem hal meg az, ki milliókra költi dús élte kincseit.” Új magyar világnézeti nevelésünk egyik sarkpontja az őszinte, tetterős szociális érzés felkeltése és kivirágoztatása volt. Egyszóval: a múltból merítő, önmagát ismerő és megújító, európai műveltségű, a nemzeti eszméért, a közösségi gondolatért és a szociális igazságokért és tettekért dolgozni kész ifjút állítottuk oda fiaink elé a mai hazafias ifjú példaképeül.

Ennek a célnak szolgálatába állítottuk nemzeti, hazafias és kegyeletes jellegű közösségi összejöveteleinket és ünnepélyeinket. Ezek évi rendje a következő:

Szept. 8-án a Veni Sanctés szentmise és szentbeszéd után tisztelgő menetben vonultunk el az országzászló előtt.

Szept. 12-én szentmisével és szentbeszéddel ünnepeltük meg Szűz Máriának, Rendünk Patrona Principalisának névünnepét.

Szept. 15-én ünnepélyes keretben ültük meg a kolozsvári bevonulás örömnévpét. Nemzeti jelentőségét Lénárd Ödön tanár fejtegette ifjúságunknak.

Okt. 6-án az aradi vértanúkért felajánlott gyászmisén a szentbeszédben is megemlékeztünk róluk. Az emlékükre rendezett ünnepélyen pedig a nemzeti szerencsétlenségeket tártuk közönségünk és ifjúságunk elé irodalmi képekben.

Okt. 16-án ifjúságunk nagy része testületileg megtekintette a Kelet felé c. filmet.

Okt. 18-án megemlékeztünk Dugonics Andrásról, (dr. Tiborc Lajos) a magyar regény megindítójáról.

Okt. 25-én az északi finn testvérekről emlékeztünk meg (Megyer József).

Nov. 1-én koszorút helyeztünk a világháborús hősök síremlékére és imádkoztunk értük. — Ugyanekkor felkereste ifjúságunk az elhunyt tanárok sírját, az iskola jótevőjének, Tukats Ferdinándnak sírját és kegyeletes ünnepélyvel áldozott emléküknék.

Nov. 2-án gyászmisén vett részt ifjúságunk, majd az Önképzőkör küldöttsége felkereste Dugonics András sírját.

Nov. 5-én a szegedi ifjúság lélekemelő Szent Imre-ájtatosságán vettünk részt.

Nov. 6-7-én az elhunyt tanárokért és a jótevőkért bemutatott gyászmisén vett részt ifjúságunk.

Nov. 11-én fogadtuk a helybeli Horthy Miklós Tudományegyetem megnyitására érkező Főméltóságú Kormányzó Urat.

Nov. 24-én rendalapítónknak, Kalasanzi Szent Józsefnek ünnepén az intézet ünnepélyt rendezett. Rendalapítónk szellemi örökének örök értékeit dr. Halász Pál püspöki tanácsos, esperesplébános tárta az előkelő közönség elé. (Beszédét l. az évkönyv elején.) — Ezen a napon végeztük a Szentatyától elrendel könyörgésünket a békéért.

Dec. 6-án a Főméltóságú Kormányzó Úr névünnepén szentmisén vett részt ifjúságunk. A Főméltóságú Úr képét még a múlt tanév elején minden osztályban kifüggesztettük és ezt a Kormányzó Úrnak is jelentettük, Aki köszönetét Hóman Bálint kultuszminister útján juttatta el hozzánk.

Dec. 12-én megemlékeztünk a legendás magyar hősiességről a limanovai csatával kapcsolatban (Szalay József). Ezen és a következő napon rendeztünk Nagykarácsony éccakája címen az alsóvárosi Leánygimnáziummal együttesen ünnepélyt a magyar vallásos népi művészet terjesztésére.

Jan. 14-én a szegedi tankerület elhunyt főigazgatója, dr. Kisparti János emlékének áldoztunk szentmishallgatással és megemlékezéssel (dr. Révai József).

Jan. 15-én az intézet elhunyt ny. tanáráért, Salánky Istvánért bemutatott gyászmisén vett részt ifjúságunk.

Jan. 30-án meghallgatta ifjúságunk a rádióközvetítést az elhunyt gr. Csáky István temetéséről.

Febr. 26-án, hamvazószerdán szentmisén vettünk részt és hamvazásban részesítettük katolikus ifjúságunkat.

Márc. 4-én a rend jótevőjéért, Ferenc királyért bemutatott gyászmisén vettünk részt.

Márc. 12-én a nagy árvíz emlékét ünnepeltük.

Márc. 14-én délután volt ifjúságunk számára a nemzeti ünnepély, melyet 15-én a közönség számára rendezett az Önképzőkör.

Márc. 15-én szentmisét és szentbeszédet hallgattunk.

Márc. 17—20. tartottuk ifjúságunknak a lelkigyakorlatokat.

Ápr. 4-én az elhunyt miniszterelnökért, gr. Teleky Pálért bemutatott szentmisén vettünk részt, majd megemlékeztünk a nemzet nagy halottjáról (Lénárd Ödön).

Máj. 25-én, Hősök vasárnapján tisztelegtünk a hősi emlékmű előtt. A szentbeszéd is róluk szólt.

Jún. 8-án évzáró ünnepélyt tartottunk.

7. Oktatófilm. A rohamosan gyarapodó filmtár megadta a lehetőséget, hogy a modern pedagógia ezen eszközét minél gyakrabban lehessen alkalmazni minden tárgy keretében. A tanulók nagy érdeklődéssel figyelték a filmet, a látottak hathatósan elősegítették a tananyag jó megértését.

8. Tanulmányi kirándulások. A jelen tanévben a különböző akadályok miatt nem gondolhattunk nagyobb szabású kirándulás tervezésére. 90 tanuló Hantos Lőrinc, Jochs József és dr. Kiss Márton tanárok vezetésével megtekintette a Budapesti Nemzetközi Vásárt és a város nevezetességeit. Minden osztály egynapos kirándulás keretében megismerte az erdő és a falu életét. A meglátogatható üzemekbe szakkirándulásra vittük el a tanulókat. Számos kirándulásban megismertettük Szeged régészeti emlékeit, növény- és állatvilágát. A ligetekben, a Tiszaparton, a Fehértónál értékes biológiai megfigyeléseket végeztek diákjaink a szakkirándulások keretében. Különösen tanulságos volt a repülőtérré vezetett kirándulás. A Pick szalámigyár tízóiraival vendégelte meg a tanulókat, amiért ezúton is hálás köszönetét fejezi ki az intézet igazgatósága.

9. Természetvédelem. Minden alkalmat fölhasználtunk arra, hogy tanítványaink lelkébe a természetnek, mint Isten nagy templomának szeretetét beoltsuk. A természetrajzi órák keretén túl még az olvasmányokkal kapcsolatban is fölhívtuk a figyelmüket arra, hogy ne legyenek ennek a gazdagon díszített, élő drágakövekkel kirakott templomnak rongálói, még kevésbé fosztogatói. Ma, amikor az embert a megélhetésért vívott harca arra kényszeríti, hogy a legtöbb őstájt kultúrtájjá alakítsa, sokszoros kötelességünk a kevés ősi állapotában megmaradt földdarab védelme.

Különös gonddal véstük fiaink szívébe a fák gondozását és megbecsülését. Szeged környékének még ma is szomorú híressége, hogy órákig lehet egyes helyeken gyalogolni a nélkül, hogy egyetlen fát látna az ember. Hogy ez milyen sok szempontból kimondhatatlanul hátrányos, arról fölösleges szólni. A befásított Alföld . . . ki tudja mikor megvalósuló ábrándja minden hazáját szerető magyarnak. De hisszük, hogy az életre nevelő középiskola ezen a téren is sokat tehet.

A Fehér-tői országos hírű madárvilágra ismételten fölhívtuk tanítványaink figyelmét. Hasznos madaraink védelmét hisszük, hogy minden növendékünk lelkiismeretbeli kötelességének érzi. Ezeknek a kérdéseknek megtárgyalására a természetrajzi órákon kívül elsősorban a város környékére rendezett osztálykirándulásokon nyílt bő alkalom. Bár intézetünket mindenünnen gyönyörűen gondozott kertek és parkok veszik körül, a sajnos kicsi iskolaudvart mégis barátságosabbá tenné a kerítés mellett meghúzódó gypszegélybe ültetett néhány fa. Reméljük, hogy a főntartó város teljesíteni fogja kérésünket.

Hiszük, hogy amikor a nagy természet szeretetére és védelmére oktatjuk fiainkat, egyben az esztétikai és úri nevelés érdekeit is szolgáljuk.

10. Leventeoktatás. Az idei tanévben óráinkat nem látogatták

az iskolán kívüli leventék. Leventeköteles tanulóifjúságunk két csoportban kapott kiképzést. Az alsóosztályosok 3 szakasza s a felső osztályosok 5 szakasza képezett egy-egy csoportot. Télen a tantermekben és tornatermekben, az őszi és tavaszi hónapokban az egyetemi pályán folyt az oktatás, illetve kiképzés. Vitéz Berthy János ezredes úr gyakran szemlélte meg gyakorló leventéinket és útmutatásai nyomán az oktató és főoktató vezetők szorgalmas munkája az intézet pedagógia szellemében halad célkitűzései felé.

11. Légoltalmi oktatás. A háborús viszonyok szükségessé teszik, hogy a polgári lakosság is teljes mértékben felkészüljön légi-veszély esetére. Az ifjúság különös szeretettel érdeklődik a korszerű hadviselés minden mozzanata iránt, leghamarabb fogja fel a védekezés módjait is. Az egyes tantárgyak keretében megtanulják a különböző védekezési módok tudományos alapjait és célirányosságának irányvonalait. A gyakorlatot pedig módjuk volt elsajátítani az év folyamán lefolyt komoly események kapcsán. A délvidéki harcok idején 114 tanuló teljesített légoltalmi szolgálatot. A szolgálat nagy teljesítményt kívánt, amennyiben teljes 24 órás szolgálatról volt szó egyhuzamban, majd 24 órai pihenő. A szigorú időjárás csak még nehezebbé tette a szolgálatot. Tanulóink azonban hazafiúi kötelességüket öntudattal, dicséretreméltóan látták el.

12. Repülő kiképzés. A magyar pilótautánpótlás biztosítására a hazai honvédelem szervei a leventeoktatás keretében rendszeresítették az önkéntes jelentkezők repülő kiképzését. A jelentkezőket igen alapos orvosi vizsgálat ajánlása alapján részesítik kiképzésben. A kiképzés első része a motornélküli repülés elsajátítása. Már az őszi időben tervezték az oktatás megkezdését, azonban az akkori katonai viszonyok más feladatokra szölitették el az oktatókat és így csak a tavaszi hónapokban folyt rendszeres kiképzés. A résztvevőket vasárnapi napokon reggel autóval viszik ki Algyőre a repülő kiképzés színhelyére, ahol egész nap folyik a tervszerű munka. A repülő kiképzés szervesen beletartozik a leventeszolgálatba és így a csütörtöki leventekiképzésen ezeknek a tanulóknak nem kell résztvenniök. Iskolánkól a következők vettek részt a motornélküli repülő kiképzésen: Vecsey Tibor VIII. o. t., Salánky István VII. b. o. t., Kontraszty Endre és Piukovits Dezső VII. a. o. t., Nagy László, Rózsa József, Tamás István, Ugrai Miklós és Varnyú Sándor VI. o. tanulók. (Összesen: 9.)

13. Diáklevelezés. Vezetőtanár Gyurkovits Árpád. Belföldi kapcsolatainkat a rozsnyói premontrei gimnáziummal építette ki, mintegy 10 tanulónk. — Ami a külföldi diáklevelezést illeti, nagynéha tudunk csak a finnekkel érintkezésbe kerülni. Olasz levelezőtársunkul a KTKK az anconai Reale Ginnasio-t jelölte ki. Mi azonban ehelyett egy olasz piarista intézetet kértünk. Ezt nekünk kell majd kiválasztanunk. Azonban a mai viszonyok között az érintkezés felvétele a jövőre maradt.

14. Diákkaptár. Az 1940—41. isk. évben is működött a D. K. sajnos gyenge eredménnyel, aminek az okát a mai nehéz helyzetben találjuk. Az év elején minden osztályban megszerveztük a tisztikart. Az első félévben vas- s egyéb fémhulladékot gyűjtöttek a fiúk s azt értékesítették is. Később a buzgalom lanyhult, sőt csaknem teljesen megszűnt. Az aránylag nagy iskolai elfoglaltság mellett alig jut idő a gyűjtésre.

Reméljük a jövőben rendezettebb viszonyok mellett sokkal nagyobb s eredményesebb működést fejthetünk ki.

15. Hivatalos látogatások. Dr. moóri Glattfelder Gyula megyéspüspök úr Ónagyméltósága jan. 24-én meglátogatta a VIII. oszt. hittan-óráját. Dr. Halász Pál püspöki tanácsos belvárosi esperes-plébános mint püspöki biztos május 20-án és 21-én végezte látogatásait és elnökölt a hittanvizsgálatokon. Dr. Tihanyi Béla, tanügyi főtanácsos, kat. tanügyi főigazgató látogatásait nov. 25—27 és dec. 2—5 napokon végezte, Janson Vilmos, tanügyi tanácsos pedig a főfelügyeleti látogatásokat végezte márc. 10—17. időben. Az írásbeli érettségi vizsgálatok első napján V. 15-én dr. Balogh Ányos tanker. kir. főigazgató, V. 16-án pedig Janson Vilmos tanügyi tanácsos jelent meg intézetünkben.

16. Fegyelmi állapot. A tanulók fegyelmi magatartása az egész év alatt általában kielégítő volt. Néhány esetben ugyan az igazgatóságnak erősebb eszközökhöz kellett nyúlnia, de nem annyira a vétség mögött gyanítható erkölcsi romlottság miatt, mint inkább a fegyelmezetlenség meggyökeresedésének és tovaterjedésének megakadályozása végett. Ilyen komolyabb fellépésre adott okot egyes órákon való fokozottabb fegyelmezetlenség és meg nem engedett összejöveteleken való részvétel. Az ezzel kapcsolatban megindított fegyelmi eljárások minden mozzanata annak a gondolatnak hangsúlyozásával történt, hogy mindez nem gúzsbakötés, nem az ifjúság életkedvének vagy természetes vidámságának elnémitása, hanem az iskolán belül és azon kívül való magatartásának jóakarátú szabályozása. A szép szóval való fegyelmezés a megfelelő lelki berendezettségű tanulóknál általánosan megértésre talált. Az erkölcsileg tompultabb s az iskolai rendbe beleilleszkedni nem tudó, vagy nem akaró tanulóknak azonban érezniök kellett az iskolai fegyelem keménységét is.

Az új Rendtartás a tanulók magaviseleti minőségében szigorúbb, és a tanuló egész életét átfogó szempontú eljárást ír elő. Ez az intézkedés a szülők körében a nyugtalanságot még ma sem szüntette meg teljesen. Szülői értekezletek, fogadó órákon történt bizalmas megbeszélések azonban, már sok aggodalmat eloszlattak és így remélhető, hogy a szülői ház nyugodt tárgyilagossággal fogadja a magaviseleti jegyeket, amelyek végső elemzésben a tanulóknak egész egyéniségét minősítik.

17. Egészségi állapot. Az 1940-41. iskolai év forradalmi újítást jelent az iskolai egészségvédelemben. 1941. évben lép életbe a tuberkulózis törvény, amely kötelezően előírja az összes iskolás gyermekek tüdőszakorvosi vizsgálatát és ellenőrzését.

A törvénynek ez a rendelkezése igen nagy jelentőségű, mert még a közelmúltban is óriási akadályokat kellett legyőzni, hogy a tanulók általános és tüdőszakorvosi vizsgálatát megejtsessük. Az akadályok legtöbb esetben a szülők részéről merültek fel, akik féltették gyermekeiket a dermatubin bedörzsöléstől — a bőrreakciótól, de féltették még az egyszerű röntgenátvilágítástól is.

Szeged szab. kir. város hatóságiorvos-kara már öt év óta foglalkozik a községi iskolákban az összes gyermekek rendszeres tüdővizsgálatával. Hogy ezek a vizsgálatok megtörténhettek, azt elsősorban a szegedi gyermekklinika megértő vezetőségének és az iskola-

orvosi intézménynek köszönhetjük. Az évek óta folytatott munka meggyőzte a szülőket a vizsgálatok szükségességéről és azoknak veszélytelen voltáról. Ezen munkával a szegedi községi iskolákban az általános és tüdőszakorvosi szűrővizsgálatok teljesen megvalósítottak tekinthetők.

Nehezebb volt a helyzet a középiskoláknál, ahol ez a munka csak lassúbb tempóban indulhatott meg. Most azonban a tuberkulózis-törvény életbelépésének esztendejében rendszeresen megindítottuk az általános és tüdőszakorvosi szűrővizsgálatokat a középiskolákban — mivel a törvény ezt elő is írja.

A kegyesrendiek vezetése alatt álló Szegedi városi róm. kat. Dugonics András gimnáziumban Csonka Mihály igazgatónak és az intézet tanári karának lelkes és megértő támogatásával az iskolai év folyamán a városi tüdőgondozó vezető főorvosnőjének M. dr. Finta Ilonának és munkatársnőjének dr. Czinky Gabriellának a segítségével megejtettük az intézet tanulójának általános és tüdőszakorvosi szűrővizsgálatát.

A tanár kart és 569 tanulót vizsgáltunk meg. A tanárok közül egy sem szenved tüdőbajban. A tanulók vizsgálatának eredménye a következő:

Osztály	Létszám	Hiányzó	B	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	Tbc. negatív-lelet	Jegyzet
I. a.	55	1	2	—	4	5	—	—	43	
I. b.	55	6	1	—	8	2	—	—	38	
II. a.	43	—	4	4	19	2	—	—	14	
II. b.	39	—	1	1	16	14	1	—	6	
III. a.	40	1	1	1	19	12	—	—	6	
III. b.	35	—	3	7	19	1	—	—	5	
IV. a.	43	1	7	5	18	2	—	—	10	
IV. b.	36	1	1	6	17	1	—	—	10	
V.	47	—	7	7	20	—	—	1	12	
VI.	48	—	9	10	21	1	1	—	6	
VII. a.	33	4	21	—	—	1	—	—	7	
VII. b.	31	11	2	—	9	—	1	—	8	
VIII.	64	7	7	10	20	1	1	—	18	
Összesen	569	32	66	51	190	42	4	1	183	

Bár következtetéseket még az egyszeri vizsgálatokból levonni nem tudunk, annyi azonban bizonyos, hogy egyrészt a szűrővizsgálatok által a súlyosabban megbetegedett, illetve nyílt tbc-s gyermekeknek az egészségesek közül való kiemelését lehetővé teszik,

másrészt az iskolán kívüli fertőző forrásokat segítenek leleplezni, ami nagyban hozzájárul az újabb fertőzések — megbetegedések keletkezésének megakadályozásához (dr. Sztavrouszky Pál).

18. Iskolánk és a szülői ház. A nevelés munkája a szülői ház és az iskola között oszlik meg. Nem lehet tehát e kettő élénk és bensőséges összeköttetése és összhangja nélkül egységes irányítás. Öröndetes jelenség, hogy erről a szülők is mindinkább meggyőződnek s keresik a kapcsolatot az iskolával. A fogadóórák kezdenek népe-sebbeké válni, és a szülői értekezleteket valamivel többen látogatják. Ennek jó hatását mindkét részről tapasztalhattuk. Nem ismerhetik ugyanis a szülők az iskolát csupán a gyermek szubjektív, legtöbbször önigazolásra törekvő beszámolásából, viszont az iskola nem láthatja tisztán a szülők eljárását a diáknak, a házi nevelésre sokszor kevésbé kedvező mentegetőzéseiből. Általában azonban meddőknek bizonyultak a konferenciák előtt való érdeklődések, amiknek tárgya rendszeresen az amúgy is rövid időn belül kézhez kapott eredmény után való kíváncsi tudakozódás szokott lenni.

Az iskola és a szülői ház kapcsolatának szorosabbá tételét célozta a nagybőjti időben a szülők számára rendezett lelkigyakorlat is, amelynek vezetését dr. Tihanyi Tibor piarista, budapesti teológiai tanár volt szíves vállalni. Az erkölcsi siker és a lelki haszon mértékét jelzi a szülőknek többször kifejezett óhajta, amely szerint e lelkigyakorlatok megrendezése ezután minden évben kívánatos lenne.

A tanári fogadóórákon és a szülői értekezleteken kívül a szülői házzal való kapcsolatot állandósítja az Igazolókönyv is, ennek segítségével a legszükségesebb közlések és értesítések mindkét részről a legrövidebb és legkényelmesebb úton lebonyolíthatók.

19. Iskolánk és régi tanítványaink. A Szegedi Piarista Diákszövetség. Hosszú interregnum után dr. Sáray Ferenc, ny. postafőigazgató személyében újra elnöke van diákszövetségünknek, amely így főnállásának harmadik lustrumát az első évek lendülete reményével kezdheli meg, annál is inkább, mert részben már visszakerült, részben pedig a közeljövőben visszakerül az anyaország kebelébe az a terület, amelynek a megmagyarosításában a szegedi Dugonics András-gimnáziumnak oroszánrésze van. Elsőrendű föladatunknak valljuk tehát azt, hogy igyekszünk kapcsolatot teremteni bácskai és később bántási iskolatársainkkal, akik vállvetett buzgalommal őrizték a magyarság szent tüzét húsz év idegtépő viharában. Meg vagyunk győződve arról, hogy nem egy olyan iskolatársunk szenvedett odaát magyarságáért, aki, mint valamelyik nemzeliég szülőtte, a szegedi Alma Materben lett izig-vérig magyarrá. Diákszövetségünk örömmel várja őket és szeretettel fogja ügyüket fölkarolni. Fiaikat és unokáikat pedig épúgy keblére öleli ez a kétszázhusz éves iskola, mint ahogy atyáikat lelkes magyarokká dajkálta.

A Szegedi Piarista Diákszövetség, jóllehet kezdő lendületéből sokat veszített egy évtized alatt, hű maradt régi programjához: ápolta az összetartás és együvértartozás tüzét, kapcsolatot keresett a végzett növendéksereggel, főképen az érettségi találkozó alkalmával, figyelemmel kísérte ügyeiket, örömmel szorította meg kezüket emelkedésük vagy kitüntetésük napjaiban, de résztvevő szóval és tekintettel hajolt egy-egy betegágy vagy koporsó fölé is, hogy vigasztalja szo-

rongó vagy lesújtott hátramaradottaikat. Utolsó közgyűlésünkre a megemlékezés nyomta rá bélyegét. Alig hegedt be a seb, amelyet alapítóelnökünknek, dr. Berecz Jánosnak a halála szívünkön ejtett, sirba kellett kísérnünk az első decennium alelnökét, dr. Gróf Árpádot is. Egyesületünk egy rendkívüli tapasztalattal és gyakorlati érzéssel megáldott úriembert tisztelt benne, az ifjúság pedig egy arany szívű és aranyait bőkezűen osztogató maecenást, akinek aranyadományai, főképpen a valutaromlás nyomorúságos évtizedében, nem egy tehetőséges fiúnak tették lehetővé a ruházzkodást vagy éppenséggel magát a diákoskodást.

Közgyűlésünk Az Alma Mater három tanáráról is megemlékezett: Fekete Ipolyról egy nekrológ keretében, melyet Virág Vince plébános írt, továbbá Szalay Istvánról és Salánky Istvánról, akiket a halál angyala utolsó közgyűlésünk óta szőlített el az élők soraiból.

Fekete Ipoly emlékezetét szószerint közöljük a következőkben.

„Ha visszaidézem emlékembe a ragyogó ifjúságnak szépséges diákeveit, amikor tele volt reménnyel és nagyratörő tervekkel a lelkünk és ki tudná megmagyarázni, hogy miéle tündéri álmoképek boldogságát rajzoltuk magunk elé, — elsősorban is azokra a tényezőkre terelődik a gondolatom, melyek ennek az ifjúságnak szint és tartalmat adtak, melyek az eszményi szépség magaslatának oly meredek útján irányították, vezették, támogatták és segítették fel oda, ahol egy csodálatos világ tárul a szemek elé, ahol a lélek egy tisztult, földiektől mentes légkörben fürödhetik, hogy soha ne érintse azt a földi élet fertőző levegője, hanem az ilyen lélekkel tündöklő ifjúság jelentse mindenkor a legszentebb és legnemesebb érzésekkel telített erőt és életet.

Nem kell külön kiemelnem, szükségtelen hangsúlyoznom, hogy nem gondolhatok itt más tényezőkre, mint a pedagógia halhatatlan emlékü mestereire, azokra az önfeláldozó nevelőkre, a mélységes tisztelettel övezett kegyesrendi atyákra, akik egész életüket az ifjúság nevelésének szent szolgálatába állítják, akik tudásuknak, lelküknek gazdag kincstárát oly készségesen áldozzák fel arra a magas szlos célra, hogy a nevelésükre bízott ifjúság soraiból egész embereket adhassanak az Istennek, de egyben a Hazának is.

Engem is ennek a nevelésnek hatása alatt szólaltat meg a tanítvány hálás szeretete és bensőséges ragaszkodása, amikor a mai, jelen szerepemre mertem vállalkozni. Mély meghatottság tölti el tehát e pillanatban lelkemet, amikor e Scholis Piis az én egykori osztályfőnökömet, *Fekete Ipolyt*, az én aranyoskedélyű volt tanáromat emelhetem ki és helyezhetem gyenge emlékezőm szárnyaira, hogy lássa mindenki, aki nem élvezhette diákeveiben azt a gyermeki örömet és érezze hacsak pillanatokig is, hogy micsoda élmény volt az ő atyai szeretetében sütkérezni, micsoda tuláradó boldogság volt az ő vezetése alatt álló osztálynak tagja lenni, az ő tanítványainak soraikhoz tartozni.

Több mint három évtizede már annak, — de mégis a jelenben játszódik le a lelkem előtt, — úgy lestük őt, úgy vártuk mindennap az osztályba, mint gyermekek az édesapát. Mikor megjelent fürge alakja a katedrán s alighogy szívünket felemeltük fohászban a Mindenhatóhoz, szelíd, jóságos arcán azonnal látható lett az állandó

mosoly, amely derűssé tette az egész tanítási időt. Humorral fűszerezte minden előadását és, mi szinte lopva hallgattuk ajkairól a magyarázó szavakat, nehogy elszalajtsuk magyarázatának egy-egy derűt árasztó beszövését. Nem esem túlzásba, amikor hangsúlyozom, hogy valósággal élvezetes szórakozás, játszva-tanulás volt az általa adott órák eltöltése. Szinte nehezünkre esett, amikor a pedellus megvárta az óra befejezését jelző csengetyűt. Ha más tanár órája után a tíz-perces, szüneti időben a folyosón észrevettük, megláttuk, — körülvettük, mintegy versengve a nagyobb növésű diáktársainkkal, akik elfödtek előlünk alacsony termetét, lábujjhegyre állva hallgattuk derűs, szellemes, sziporkázó megjegyzéseit. Boldog volt, aki ilyenkor közelébe férközhetett, és ő az előretörtetést észrevéve, egy-egy derűs megjegyzéssel honorálta, ami napokig tárgyát képezte a mi kedélyes hangulatú, ártatlan diákörömünknek.

Harmincéves érettségi találkozóink alkalmával is igen sok meleg, kedves emléket idéztünk fel előtte diákeveinkből, amiket nagyon szívesen hallgatott végig és amiken láthatólag oly belső örömmel elmulatott. Épen azért azt hiszem nem kövelek el sérelmet az ő áldott emlékéen, ha epizódszerűen megemlítek néhány ilyen kisebb esetet, ami derűt fakasztott mindannyiunk lelkében. Amikor egyik alkalommal belépett az osztályunkba — nyolcadikosok voltunk — jóízű mosoly kíséretében azt jegyezte meg, hogy szinte az arcokról olvassa le, mennyire duzzad az egész osztály keble a tudástól, alig várja valamennyi, hogy beszámolhasson a tanulás eredményéről és hogy milyen örömben lesz neki része mindjárt, diákjainál látni azt a nemes versenyt, amellyel egymást törekszenek lefőzni a szebbnél szebb feleletekben. Máskor meg, ha talán a szokottnál kissé nagyobb volt a zaj óra előtt az osztályban, lassan benyitott a tanterembe és özszeráncolt homlokkal, nagyot dobbantva lábával így szólt: „Micsoda dolog ez fiúk!” Nálunk egyszerre siri csend, nála pedig pillanatok alatt kisimult az özszeráncolt homlok és szelíd mosoly jelent meg az arcán e szavakkal: „Lássátok fiúk—így is tudok ám! Vajjon tudjátok-e, hogy mi volt ez most? Ez volt az az úgynevezett műharag!” Vagy egy másik kedves eset. Néha pajzán kedvvel „készületlent” szándékozott felfedezni tanítványai között s „Fiúk, csípés!” megjegyzéssel kihívott felelésre egy növendéket, aki talán célzatosan, kissé bizonytalanabban felelt a rendesnél, azonnal nagy gaudiummal közölte velünk jóságos lelkű tanárunk: „Fiúk—megvan! Ez már az én emberem! Nézzétek csak, micsoda nagy potyka került a hálomba!” De számtalan sok ilyen, apró kedves dolog adódott elő az ő nevelési módszerei között, ami mindmegannyi fűszerként hatott a diákevek felejthetetlen napjaiban.

De az imént hallottak után, korántsem szabad arra gondolni, hogy az ő szelíd jósága csökkentette volna talán a mi buzgóságunkat tanulási kötelelességeink teljesítésében. Épen ellenkezőleg, atyai szeretetének melegsége, amit mindig éreztünk nála, adott nekünk erős lelki készséget arra, hogy tehetségünköz képest méltóvá tegyük magunkat erre a szeretetre. Nem tudtunk volna bármily nagy kincset annyira értékelni, amiért megszorítottuk volna az ő áldott jó szívét azzal, hogy panaszra nyílják ajka vagy panaszt halljon diákjaira, készületlenségük miatt. Szeretetével soha nem éltünk vissza, mert tudtuk,

hogy előtte minden tanítvány egyformán kedves, egyformán értékes. Diákjai részéről pedig határtalan, sőt mondhatnám könnyekig ható szeretet környezte, és pedig valláskülönbség nélkül. Beszédesen igazolja ezt a szeretetet az a sok külföldről érkezett levél a három-évtizedes érettségi találkozón, melyeket ott tartózkodó diáktanítványai küldtek, tele szeretet-áradásokkal iránta. Az egyik volt osztálytársunk hatoldalal, sűrűn teleírt levelet küldött jóságos tanárunkkal kapcsolatos felejthetetlen reminiscenciákkal. „Drága, aranyos” jelzőkkel illetve szeretett volt tanárát s nagyon fájt neki a messze távollétnek érzése, hogy nem csókolhatja meg aranyos volt osztályfőnökének kezét és miután ezt nem teheti, arra kért bennünket, egykori osztálytársait, hogy legalább mi csókoljuk meg helyette annak a drága embernek a kezét. Kell-e ennél nagyobb szeretet-nyilatkozat egykori tanára iránt, a tanítvány, egy élete delén levő ember részéről?

Csak az igazságot húzom alá akkor, amikor kijelentem, hogy az édesatyámnak nem járt ki részünkről nagyobb tisztelet és szeretet, mint *Fekete Ipolynak*, a nagy szívjósággal megáldott, szelidlelkületű tanárunknak. Boldog örömmel, de egyben atyai szeretettel hangoztatta ő is, valahányszor egykori tanítványaival találkozott: „Kedves Fiaim! Sokszorosan büszke vagyok rátok, mert mindannyian szép pozíciót értetek el!” Meg is éreztük benne mindenkor a jóságos atyát, mint az élet kertészét, aki gondoz, ápol és nevel. Ő is gondozott bennünket, de szívvel, ápol, de lélekkel és nevelt, de a szeretet melegével.

Megilletődött lélekkel álltam meg előtte, amikor csak összehozott vele az utam, vagy őt meglátogattam, mert három évtizedes munkásságot ragyogott be az ő szegedi tanársága. Eszembe jutott mindannyiszor, hogy ott az iskolában, tudását, szeretetét, szívének jóságát, melegét, oly halk bőkezűséggel sugározta a tanítványaira, mint az öregnap ott az égen zajtalanul világokat melegít, telet felolvaszt, tavaszt fakaszt, aratást és szüretet érlel. Munkája érték volt és pedig valutáris érték, egy óriási kincs, mely az egyháznak és hazának egyaránt biztosítja beláthatatlan időkre a kamatok bőségét. De egyúttal hervadhatatlan példa is volt az ő munkája. Nincs rá eset, hogy amíg kora meg nem követelte, valami címen elhagyta volna őrhelyét, a katedrát. Ebben is isteni Mesterét követte: Példát adtam nektek, hogy amint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjete, istenfélelemben, egyházzolgálatban, hazaszeretletben és kötelességteljesítésben. A nagy Pázmány Péter bíboros mondja: „A tanításnak szárnya a jó példa.” Az ő tanításának is szárnya volt ez a példaadás, egy nemes élet szemléltető oktatása.

Mások talán külön kiemelnék őt, mint papot, tanárt és mint embert. Én ezt nem tudnám külön-külön jellemezni. Mert ő nem volt más, mint ami egész lényéből kisugárzott. Ő csodálatosan egyesítette magában mind a három egyéniséget. Ha a legszentebb áldozatot mutatta be isteni Mesterének az oltár magaslatán, lelkének szelid jóságából fakadt hálaima az Úr kegyelmeinek ajándékáért. Mint nevelőben a papi lélek adott buzdítást és intő példát az isten- és hazaszeretlet lelketformáló erényeinek gyakorlására. De az embertől sem tudott különválni soha a papi egyénisége. Ott is a szelid lelkület, szívjóság és közlékeny szeretet csak a papi lélek karakterét csillogtatták benne. Ezért volt ő oly rendkívüli osztályosa az álta-

lános szeretetnek és mély tiszteletnek Szegeden, az ország második városában. A különböző társadalmi egyesületek szinte nemes versenyre keltek egymással, hogy őt tagjaik sorába felvegyék. Alig hiszem, hogy a város értelmiségének valamennyi tagja őt ne ismerte volna. Hiszen úgyszólván az egész városnak Ipi bácsija volt ő, mert kedvelt egyénisége az ifjúság nevelésének több évtizedes munkájában már régen megnyerte a köz értékelésének és megbecsülésének nagy ajándékát.

Ez a jóságos szívű paptanár, miután az élet Ura e földi létben 81 évet szabott ki a számára, örökre elköltözött körünkből. Halála nagy veszteséget jelentett, különösen reánk, tanítványaira nézve, akik őt legjobban szerettük. Nem fogjuk őt már többé látni régi iskolánk falai között. De ha nem is látjuk többé, az iskola mellett, ahol minket tanított, nem tudunk elmenni soha anélkül, hogy meg ne szólítson, meg ne állítson bennünket egy-egy emlék, mivel ő volt a mi iskolánk lelke, gyermekkorunk jószelleme.

Ma, e megemlékezés napján, amikor ott álltam az Úr oltárának zsámolyánál és bemutattam szeretett tanárom lelkéért a szentmise-áldozatot, e fohászban szárnyalt lelkem az égi magasságok felé: Irgalomnak Ura, áldd meg még haló porában is jóságos szívű tanáromat, mert az ő nevelése vezérelt a Te szolgálatodra, s add, hogy lelke a Te végtelen szeretetednek legyen örök birtokosa.“

Diákszövetségünk Vademecum-füzetei tovább folytatódnak. Idei kiadványunk már a 8. szám. Ajánljuk a t. szülők figyelmébe, hiszen az Öznevelésről szóló levélsorozat a középiskolás fiúknak íródott (Vademecum 1—4. és 6. sz.).

20. Érettségi találkozók. Június 15-én szép számban jöttek az Alma Mater félszázados falai közé azok, akik 35 éve érettségiztek. Az öreg tanítványokat volt osztálytársuk, Csonka Mihály igazgató fogadta. Megjelentek *dr. Czapik Gyula*, veszprémi megyéspüspök, *dr. Faragó Aladár* r.-t. igazgató, *dr. Heinrich János*, keresk. akad. igazgató, *Prokesch Mihály* földbirtokos, *Jung Péter* felsőipariskolai igazgató, *Barabás Béla* szerkesztő, *dr. Gál József* gyári főtisztviselő, *Komáromy György* földbirtokos, *dr. Ötvös Ervin* orvos, *dr. Valentiny Ágoston* ügyvéd, *Körösi János* erdőtanácsos, *dr. Horváth Ferenc* ügyvéd, *dr. Katona István* városi tanácsnok, *dr. Szamek Sándor* orvos, *Fári István* iparfelügyelő, *Vas Imre* kereskedő.

A szentmisét *dr. Czapik Gyula* celebrálta a Székesegyházban, miközben a gimnázium énekkara *dr. Maklári Lajos* vezénylete mellett régi és új egyházi énekeket énekelt a remekbe készült óriási orgona kísérete mellett.

Az exhortációban *dr. Fejes Tibor* piarista köszönte meg a régi diák püspöki áldását és szentmiséjét, s biztosította a találkozóra érkezetteket, hogy a piarista iskolában ma is azt tanítják, amit 35 évvel ezelőtt.

Az intézet iránti hálát *dr. Heinrich János* fejezte ki bensőséges szavakkal. Majd *dr. Sárny Ferenc* ny. postafőigazgató szegedi Piarista Diákszövetség elnöke, mint a diákszövetség tiszteleti tagját köszöntötte *dr. Czapik Gyula* öccsellenciáját, aki az üdvözlésre adott válaszában nemcsak a diákszövetség, hanem az Alma Mater és a

Magyar Kegyestanítórend iránt is érzett háláját tolmácsolta. Nem a fáé az érdem — mondta — hogy ilyen a termése, hanem a magé és a magvetőké, akik az Isten és a haza szeretetére, meg a szigorú kötelességteljesítésre tanították ebben az iskolában a gyerekembert, aki az egyházfejelmek sorába emelkedve fokozott mértékben látja, mit köszönhet nevelő tanárainak. Örömmel fogadja el a megtiszteltetést, amely az egykori iskolatársat a diákszövetség tiszteleti tagjai közé sorolja és igyekszik az intézet neveltjeinek az egyesületét tőle telhetőleg pártolni. Hasonló emelkedett gondolatok és szavak jellemezték a főpap második beszédét is, amelyet a hősihalált halt osztálytársak emléktáblája előtt az intézet dísztermében mondott. „Megelőztek — úgymond — a hit jelével ezek a hősi halottak, a felsőfokú kötelességteljesítés, az élet feláldozása terén. Sakik emléküknél kegyelettel áldoznak, az élet áldozatos és becsületes fölfogása és fölhasználása terén szolgálják — a piaristáktól tanult elvekhez híven — az édes hazát.” A temetőben nyugvó tanáraik sírjánál Salánky István volt tanárukról mondott hálával telt beszédet Jung Péter felsőipariszkolai igazgató.

A 30 éves találkozón 25-en, a családtagokkal együtt 30-an vettek részt. A találkozók közül való *dr. Tukats Sándor* főispán is, akit az alsóvárosi ünnepség akadályozott a megjelenésben. Az öregdiákok meleg szeretettel vették körül régi osztályfőnöküket: Kiss Istvánt, akit remek herendi Krisztus-szoborral leptek meg. Szentmiséjüket régi osztályfőnökük mondta a gimnázium kápolnájában, utána pedig hősi halottaikról emlékeztek meg.

A találkozón a következők jelentek meg:

dr. Kettesy Aladár debreceni egyetemi tanár, *dr. vitéz Szabó Géza* tanácsnok, *dr. Bezdán Mihály* ügyvéd, *Balla Andor* mérnök, *Bozsóky Sándor* őrnagy, *Gácsér György* anyakönyvvezető, *dr. vitéz Szentannay Félix* ügyvéd, *Kulinyi Ernő* író, *dr. Pápay István* MÁV. főintéző, *dr. Rex Ernő* orvos, *Magyari Nándor* MÁV. műszaki tanácsos, *dr. Roboz László* igazgató, *Rónay M. Tibor* földbirtokos, *Schwáb Imre* kereskedő, *lovag Senaultka Oszkár* számvevőségi tanácsos, *Ujj János* mérnök, *Vajda Imre* bankigazgató, *dr. Halmágyi Ferenc* orvos, *dr. Kiss Márton* piarista tanár, *dr. Schwepler János* Itélőtáblai bíró, *dr. Friss Emil* ügyvéd, *Wagner Ernő* gazdasági főtanácsos, és *Kurusa József* ny. tengerészkapitány.

Az 1931-ben érettségizett 8. a osztály tizéves találkozója június 29-én lesz.

Tanári testület.

a)

Rövidítések: r. t. — rendes tanár, ó. t. — óraadó tanár, p. — piarista,
v. — világi, o. — osztály.

Folyószám	A tanár neve	Minősége	Képessége	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
				összesen	ennél az intézetnél			
1.	Csonka Mihály	igazgató p.	mennyt., fizika	31	8	mennyiségt. 2. a. 5.	5	—
2.	Borsi Tivadar	ó. t. v.	magyar, olasz, német	5	1	olasz ny. 5., 4.	4	R.t. a Klauzál G. gimn.-ban. Rendkiv. olasz ny.
3.	dr. Diósi Géza	r. t. p.	magyar, latin	22	18	magyar 1. a. 5. " 7. a. 3. latin 1. a. 5. " 7. a. 5.	18	7. a o. főnöke.
4.	Dorogi Imre	r. t. v.	rajz	23	23	rajz 1—4, 2—2. szépírás 1. ab, 1—1.	18	Rajzszertár őre.
5.	dr. Fejes Tibor	r. t. p.	hittudományok	11	3	hittan 1—2, 2—2. " 4—8, 2—2.	20	Hitszónok, a Mária-Kongregáció prezese.
6.	Greff Géza	r. t. p.	mennyt., fizika	4	3	mennyt. 1. a. 4. " 3. ab, 3—3. " 5., 3. fizika 3. ab, 2—2. o. f. o. l. a. 1.	18	1. a o. főnöke. Fizikai szertár őre.
7.	Gyurkovits Árpád	r. t. v.	magyar, francia	8	8	francia 5. 4. " 6. 4. " 7. ab, 5. " 8. 4.	17	Diákkaptár vezetője. Francia társalgás vezetője.
8.	Hantos Lőrinc	r. t. p.	latin, német	22	10	német 5-6-8, 3—3.	9	A rendház gazdaságának vez.
9.	dr. Horváth Ambrus	r. t. p.	történelem, latin	4	4	történelem 4. ab, 3—3. gazdaságtan 6, 2. latin 4. ab, 4—4.	16	4. b o. főnöke. Cserkészparancsnok.
10.	Jochs József	r. t. p.	mennyt., fizika	16	1	mennyt. 2. b. 5. " 4. ab, 7, 3—3. fizika 7. 4.	18	7. b o. főnöke. Cserkész rajparancsnok. Fiz. gyak. vezetője.

Folyószám	A tanár neve	Minősége	Képesítése	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti órázáma	Jegyzet
				összesen	ennél az intézelnél			
11.	Kerényi József	ó. t. v.	testnevelés	5	3	testnevelés 2. b, 3. ab, 3-3.	9	Vivás.
12.	Kiss István	r. t. p.	magyar, latin	38	38	magyar 3. a, 4. ab, 3-3.	10	Tündíjkezelő.
13.	dr. Kiss Márton	r. t. p.	földrajz, term.-rajz	25	12	földrajz 1. b, 3. b, 4. term. r. 1. b, 2. b, 2. ab, 3-3.	17	A természetrajzi szertár őre.
14.	dr. Kozáky István	r. t. p.	magyar, német	16	3	magyar 6. 3. német 4. ab, 4-4. 7. ab, 2-2. ének 2. b, 2. 3. b, 1.	18	4. a o. főnöke. A zenekar vezetője.
15.	Lénárd Ödön	r. t. p.	lörténelem, latin	5	4	lörténelem 3. ab, 3-3. 5., 7. ab, 3-3. latin 5, 4.	19	5. o. főnöke. Hitelemző. Tanári ért. jegyző. Önk. lört. vez.
16.	dr. Maklári Lajos	r. t. p.	földrajz, term.-rajz, vegytan	4	4	hitlan 3. a, 2. földrajz 3. a, 2. term.-r. 2. a, 2. 5. 5. vegytan 6, 3. ének 1. b, 2. a, 2-2. 3. a, 1.	19	3. a o. főnöke. Hitelemző. Az ének- kar vezetője. Az énekszertár őre.
17.	Megyer József	r. t. p.	magyar, latin	17	1	magyar 1. b, 5. latin 1. b, 5. mennyiségt. 1. b, 4. bölcsélet 8, 2. o. f. o. 1. b, 1.	17	Hitelemző. 1. b. o. főnöke. Ifj. könyvtárőr.
18.	Nagy Ernő	r. t. p.	magyar, latin	2	2	hitlan 3. b, 2. magyar 3. b, 4. 5, 3. latin 3. ab, 4	17	3. b. o. főnöke. Ifj. könyvtárőr.
19.	Pesti Lajos	r. t. v.	testnevelés	22	22	testnevelés 1. ab, 2. a, 4. ab, 8, 3-3.	24	A sportkör vezetője. Leventeparancsnok.
20.	dr. Révai József	r. t. p.	latin, görög, német	31	4 + 16	latin 7. b, 8, 5-5 görög 8, 4. német 3. ab, 4-4.	22	Hitelemző.
21.	Sörlei Zsigmond	r. t. p.	mennyi., fizika, gyorsírás	6	2	mennyi.-l. 6, 3. 8, 2. fizika 8, 4. gyorsírás 4. ab, 2-2.	13	8. o. főnöke. igazgatóhelyettes, gyorsírókör vez., önk. term. lud. vez.

Folyószám	A tanár neve	Minősége	Képessége	Szolgálati éve		Mely tárgyakat, mely osztályokban és heti hány órában tanított?	Heti óraszám	Jegyzet
				összesen	ennél az intézetnél			
22.	Szalay József	r. t. p.	történelem, földrajz	35	2	földrajz 1. a. 3. " 2. a. 4. " 3. b. 2. " 7. ab, 1-1.	11	—
23.	dr. Szűcs Lajos	r. t. p.	latin, görög	24	2	latin 2. b. 5. görög 5., 6. 1-4. " 7. ab, 5.	18	2. b o. főnöke. Tanári könyvtár őre.
24.	dr. Sztavrovsky Pál	ó. t. v.	orvos	2	2	egészs.-t. 4. ab, 1-1. (8), 7. ab, 2.	4	Iskolaorvos.
25.	Tárkányi Ferenc	r. t. p.	történelem, latin	31	13	magyar 2. b. 5. történelem 6, 8, 3.-3. latin 6, 4. term.-r. 1. a. 2.	17	6. o. főnöke. Az intézet krónikájának írója.
26.	dr. Tiborc Lajos	r. t. p.	magyar, latin	6	2	magyar 2. a. 5. " 7-8, 3-3. latin 2. a. 5. ének 1. a. 2.	18	2. a. o. főnöke. Az önképzőkör vez. Az ifj. könyvtár őre.

b) Más felekezetűek vallástanárai:

dr. Durkó Gábor, ref. hittanár-lelkész, tanította a református tanulókat.

Gruncsity Milán, gör. kel. szerb plébános, tanította a görögkeleti szerb tanulókat.

dr. Ladomérszky Béla, gör. kat. lelkész, tanította a görögkatolikus tanulókat.

dr. Lövy Emil, izr. hitoktató, tanította az izr. tanulókat.

Szabó Loránt, ág. h. ev. hitoktató, tanította az ág. h. evangélikus tanulókat.

c) A rendkívüli tárgyak tanárai:

Borsi Tivadar, tanította az olasz társalgást.

Gyurkovits Árpád, tanította a francia társalgást.

Jochs József, vezette a fizikai gyakorlatokat.

dr. Kozáky István, tanította a zenét.

dr. Maklári Lajos, vezette az énekkart.

dr. Sztavrovsky Pál, tisztli orvos, tanította az egészségtant.

A tanári kar hitéleti, tudományos és társadalmi működése.

Csonka Mihály igazgató vásár- és ünnepnap szentbeszédet mond a házi Salvator-nővéreknek. Az V. Cserkészkerület intézőbizottságának tagja, a Délmagyarországi Nevelők Egyesületében a középiskolai szakosztály alelnöke.

dr. Diósi Géza az Unio Cleri pro missionibus csanádegyházmegyei tanácsának tagja és pénztárosa, a szegedi Dugonics-Társaság rendes tagja és ellenőre, a Szegedi Tömörkény Irodalmi Kör igazgatósági, a Szegedi Actio Catholica kulturális szakosztályának, a Szegedi Piarista Diákszövetségnek választmányi, az Országos Dankó Pista-Társaság, a szegedi Alföldkutató Bizottság és a Magyar Ifjúsági Irodalmi Társaság rendes tagja. Több cikket írt különféle újságokba és folyóiratokba. Felolvasott a Dugonics-Társaságban Juhász Gyuláról.

Dorogi Imre a szegedi tankerületben a művészi rajz tanulmányi felügyelője, a Magyar Képzőművészek Egyesülete (Múcsarnok) festészeti szakosztályának rendes tagja, a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének választmányi, a Magyar Képzőművészek Országos Szövetségének rendes tagja, a városi múzeum képtárának szakkezelője. Résztvett „Piaci jelenet” c. képével a Kormányzóné Ófőméltósága védnöksége alatt rendezett „Magyar Művészetért” kiállításán; „Halászsok” és „Pásztorok imádása” c. képeivel a Múcsarnok 80 éves fennállását ünneplő jubiláris tárlaton.

dr. Fejes Tibor a házi Salvator-nővérek gyóntatója. A Kalocsai Iskolanővérek újszegedi zárdájának házilelkésze. Az Egyházmegyei Missziótanács tagja. A felsővárosi KLOSZ egyházi tanácsadója. Vezette a tatai piarista rendház húsvéti lelkigyakorlatait. Előadást tartott a Katolikus Kör 2. adventi délutánján. Lefordította Nailis A. M. Werktagshelligkeit c. munkáját, mely a Sz. I. T.-nál az ősszel jelenik meg.

dr. Horváth Ambrus a törvényszéki fogházban vásár- és ünnepnap szentmisét és beszédet mond. Ugyanott vezette a nagybőjti lelkigyakorlatokat. „Koppi Károly működése” c. doktori értekezése jelent meg (Palaestra Calasanciana-sorozat 34.) — Bölcsletdoktori szigorlatot tett 1940 dec. 13-án a budapesti m. kir. Pázmány Péter Tudományegyetemen. — Az V. cserkészkerület számvizsgáló bizottságának tagja. Két alkalommal előadást tartott az V. cserkészkerület őrsvezetői táborában.

Jochs József az V. cserkészkerület intézőbizottságának tagja, cserkészörzstiszt. Előadásokat tartott a Jézustársasági növendékek cserkészvezetőképző tanfolyamán, a polgáriiskolai tanárképző intézet cserkészvezetőképző tanfolyamán, az V. cserkészkerület tisztgyűlésén, az V. cserkészkerület őrsvezetői tanfolyamán és őrsvezetői táborában.

Kiss István c. gimn. igazgató, kat. főigazgatósági tanulm. felügyelő, a Miasszonyunkról nevezett Szegény Iskolanővérek internátusának gyóntatója és miséző papja, a Szeged-Alsóvárosi Egyházközség Elnöki Tanácsának és Képviselőtestületének, a Szent Korona-Szövetség, a Délmagyarországi Nevelők Egyesületének, a Váci Kecskeméti és Szegedi Piarista Diákszövetség választmányi, a Katolikus Középiskolai Tanáregyesület, a Katolikus Kör, a Katolikus Növédő Egyesület rendes, a Magyar Középiskolai Tanárok Nemzeti

Szövetségének és a D. M. K. E.-nek igazgatósági tagja, a Foederatio Americana Marisia csoportjának dominusa. Hivatalos látogatást végzett a gyulai róm. kat. gimnáziumban. Résztvett a husvétii lelkigyakorlatot végző nagyközönség gyóntatásában.

dr. Kiss Márton segédkezett a leventék, katonák gyóntatásánál, pasztorált a tanyavilágban.

dr. Kozáky István 1938 óta a Szegeden működő M. kir. Ferenc József Tudományegyetemnek, 1941 február 26. óta a Szegedi Horthy Miklós Tudományegyetemnek bölcsészettudományi karán a régi német irodalomtörténet magántanára, zeneszerző és karnagy, az Orsz. Szt. Cecilia Egyesület választmányi tagja, a Magyar Zeneszerzők Egyesületének, az Internationale Gesellschaft für Kirchenmusik tagja. 1940 őszén megjelent a budapesti „Cantate“-kiadónál Venite Filii! Op. 21 című (4° 250 lap), 155 diák- és nagyvegyeskarra, valamint egynemű karokra írt eredeti egyházi kórusművéből összeállított gyűjteményes kötet, amellyel a Piarista Énekeskönyv számára kívánt kiindulópontot adni. Zenei szerzeményeit rádióban és az ország különböző vidékein, valamint külföldön is, templomokban és hangversenyeken adták elő. Ismertetései és műbírálatai jelentek meg újságban és folyóiratban. Május 14-16-án a szegedi Actio Catholica szabadegyetemi előadás-sorozatában két előadást tartott Érdekességek a német misztika történetéből és A modern zene problémái címen, 1941 májusában megjelent a Magyar Nemzeti Múzeum kiadásában, a Bibliotheca Humanitatis Historica hetedik számaként A haláltáncok története című háromkötetes magyar- és németnyelvű irodalom- és művészettörténelmi művének harmadik kötete (4°, 269 lap, 87 tábla képanyag), „A mai haláltánc,“ „Der Totentanz von heute“ címen, amelyben, a közel 18 éve folytatott kutatásai eredményeként a haláltánc történetét tárgyalja a XVI. századtól a mai napig.

dr. Maklári Lajos a Szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem Ásvány-közöttani tanszékén mindkét félévben „Ásványtani gyakorlatok“ c. heti 4 órás kollégiumot vezetett.

Pesti Lajos tartalékos százados, tűzharcos, igazolt szegedi ellenforradalmár, a Dugonics sportkör vezető-tanára, felügyelő tanár a levante kiképzésnél, a Szegedi Kaszinó ellenőre.

Sörlei Zsigmond a Gyorsírás-, Szépírás- és Gépírás-tanítókat Vizsgáló Állami Szegedi Bizottság gyorsírásszakának tagja.

dr. Révai József a Klasszikus Nevelés Hívei Egyesületének, a Katolikus Középiskolai Tanárok egyesületének, az Ifjúsági Irodalmi Társaságnak, a Szegedi Katolikus Körnek, Jótékonyági Egyesületnek, a Délmagyarországi Nevelők Egyesületének választmányi, a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületnek igazgatósági, a Szent Gellért társaság Konviktusának felügyelőbizottsági tagja, a Dugonics-Társaság rendes tagja, az V. cserkészkerület társelnöke, a talpacscserkészek szervezője, a Szegediensis emericánus korporációnak lelkésze, a Szegedi Piarista Diákszövetség ügyvezető elnöke. Több kisebb cikket írt (a Katolikus Alföld, a Kat. Karitás almanachja). Beszédeket mondott a helybeli templomokban, gyóntatni szokott a a székesegyházban.

Szalay József sorozatos cikket írt a Magyar Gyorsíró Szemle ezidei évfolyamában: A gyorsírás mesterei a szegedi piarista gim-

náziumban címen. A Szegedi Piarista Diákszövetségnek választmányi tagja, a Magyar Gyorsírók Országos Szövetségének, a Gyakorló Gyorsírók Társaságának és a Magyar Gyorsírók és a Gyorsírás Barátai Budai Egyesületének rendes — és a Szegedi Kaszinó Számvizsgáló Bizottságának választott tagja.

dr Szücs Lajos pedagógiai, lélektani s bölcseleti előadásokat tartott a Polgárisk. Tanárk. Főisk. pedag.-lélekt. szemin. rendezésében: „A női lélek a férfi-szellem mérlegén” címmel (2 előadás). — Az A. C. szabadegyetemének előadássorozatában: „Van-e véletlen?” c. — A Délmagyar. Nevelők Egyes. összejövetelén vita-előadássorozatot a köv. témákról: 1) „Hogy is áll a tantárgykapcsolás ügye? — Rosszul!” — 2) „Egy elterjedt pedagógiai babonáról (a módszer és „eredmény” állítólagos egyenes arányáról)”. 3) „Panaszok az érettségire.” — Az intézet két általános szülői értekezletén kettős előadást tartott „A szülői fogadóóráról s ami velük összefügg” címen.

dr Tiborc Lajos előadott a Tömörkényi Irodalmi kör Dugonics-ünnepélyén, Dugonics írói értékelése címen. Szeged népművelési bizottsága megbízásából a Somogyi-telepen: Új magyar népi zene címmel. Sándorfalván: Új magyar szellemiség, új magyar muzsika címen. Néhány ismertetése jelent meg a Szegedi Új Nemzedékben.

Az ifjúsági egyesületek működése.

1. Mária-Kongregáció. A Magyarok Nagyasszonyáról van elnevezve és Kalazanci Szt. József pártfogása alatt áll. Prézes Fejes Tibor. Prefektus Bakos Károly. — A tagok száma megközelíti a százat. A prézes irányítása mellett a kicsinyek szakaszát Marticskó József, a hitbuzgalmi szakosztályt Ördögh János, a szociális szakosztályt a prefektus vezette.

Alig néhány kivétellel minden szombaton tartottunk litániát, ahol mindig imádkoztunk a Szentatya szándéka szerint a békéért is. Az egyes csoportokban minden elismerést megérdemlő komoly, tervszerű munka folyt. A tagok érdeklődése az egész év folyamán nem lankadt.

Az új tagok felavatását május 30-án dr. Halász Pál püspöki tanácsos, belvárosi esperesplébános úr végezte, akinek szíves jószágért e helyen is köszönetet mondunk.

Havi 10, ill. 20 fillér tagsági díjainkat csaknem kizárólag könyvtárunk gyarapítására és könyvkötésre fordítjuk. Hálásan köszönjük a rendfőnök úr Óméltóságának, Istenben boldogult dr. Kisparti János hagyatékából könyvtárunknak jutott mintegy 50 kötet könyvet.

A tisztikar őrsváltása húsvétkor történt, hogy mindenki be tudja tanítani az utódját.

2. Önképzőkörünk szeptember 14-én tartotta meg Csonka Mihály igazgató védnökségével és dr. Tiborc Lajos vezetőtanár vezetésével alakuló ülését. A vezetőtanár tájékoztatta a kör tagjait azokról a jelentős fejlődési mozzanatokról, amelyeken már eddig is átment néhány piarista önképzőkör és vázolta az „ideális Önképzőkör” új és időszerűen magyar programját és célkitűzését. Rámutatott arra a jelentős és évszázados tényre, hogy az önképzőköröket mindig a magyarság sorskérdései lendítették. A kezdet kezdetén, a XVIII. század

végén is a válságba szorult korlelkület tömörítette a fiatalságot egyesületbe. Akkor megoldotta a problémákat a lendülő irodalmi élet; a Magyar Társaságok *nyelvi* programot teljesítettek és a XIX. század 40-es éveinek magyar korszellemet irányító fiataljai e Társaságok vitalkozó, nyelvboncoló, bíráló ülésein élesztették fegyverüket a magyar élet komoly harcára.

Am az élet lassan-lassan haladt . . . A mai magyar élet, a mai magyar sors a, háborúelőtti társadalmi csőd és Trianon keresztjét nyögi. A ránk meredő sorskérdések sosem voltak annyira vészesen komolyak és súlyosak, mint a maiak. Nem zárkozhatunk el előlük! Az önképzőkör fontos nemzetnevelő feladata megismétlődik: elő kell készítenie, be kell vezetnie a magyar fiatalságot a magyar élet nagy kérdéseibe. Nemcsak szemnyitogatást kell teljesítenie, hanem új magyar öntudatos világnézettel kell ellátnia az ifjúságot. A népiség-probléma, a nemzetiségi kérdés, a parasztság sorsa, a visszatért területek és az elszakított magyarság ügye a legégetőbb megoldandó nehézségek. Ez a mi célkitűzésünk, ez a mi feladatunk. Komoly, férfias, Széchenyi magyar önismeretén alapuló aprólékos munkát vár az ifjúságtól a mai kor.

Ezt a munkát három szakosztályban akarták a tagok megvalósítani. Az irodalmi szakosztály a fentebbi célból az öntudatos és helyes önismereten alapuló világnézetet tűzte ki célul, felhasználva az időszzerű események bizonyító erejét.

A történelmi és társadalmi szakosztály főcélja a magyarságismeret két alapjának, történelmünknek és társadalmunknak megismerése. Figyelmeztette a szakosztályvezető tanár, Lénárd Ödön, az ifjúságot, hogy a magyar paraszt megismerése, valódi helyzetének feltárása és a sorsán való segítség kétszeres kötelessége a jövő művelt középosztályának, mert a magyar középosztály e tekintetben erősen hiányos — talán nem is egészen önhibáján kívül.

Sörlei Zsigmond, a természettudományi szakosztály vezetőtanára a mai technikai háborúra utalva a technika kimagasló jelentőségére, nevezetesen a repülőgépekre és az atomkutatásokra hívta fel a figyelmet.

Ezután a tisztikar kihirdetésére került sor.

Az önképzőkör és az irodalmi szakosztály elnöke: vitéz Irányi László VIII., főjegyzője: Lovass Nagy Viktor VIII., pénztáros: Kertész Lajos VIII., főkönyvtáros: Szabó Bertalan VIII., o. tanulók. Aljegyzők: Lajos István VII. a. és Zárián István VII. b., alkönyvtáros: Motika Endre VII. b. o. t.

A történelmi és társadalmi szakosztály elnöke: Bakos Károly VIII., főjegyzője: Ördögh János VIII., aljegyzője: Schork István VII. a. és Orsós Sándor VII. b. o. tanulók.

A természettudományi szakosztály elnöke: Farkas István VIII., főjegyzője: Kőváry Károly VIII., aljegyzők: Máriaföldy Péter VII. a. és Huhn László VII. b. o. tanulók.

Az önképzőkör tagjai a négy felső osztályból kerültek ki. A tagok száma: 225. Összesen 21 ülés volt; ebből 1 alakuló, 3 megnyitó és 17 rendes. Elhangzott: 22 szabadelőadás, 48 felolvasás, 8 színdarab-részlet, 8 zeneszám, 2 énekszám, 14 szavalat és 164 bírálat.

Az irodalmi szakosztály megnyitó ülésén a Dugonics-évforduló

alkalmából felelevenítette a nagy magyar piarista szellemét, fontos tevékenységét s mindenki úgy érezte: Dugonics nem halt meg, él lelke a piarista iskolákban. Október 6-án a magyar ősi és mély fájdalmat, az évszázadokon át felgyülemlett könnyet hozták közénk a székely népballadák. Ebből a balladacsokorból kötöttünk koszorút Cal. Szt. József, a piarista iskolák atyjának ünnepén, hol dr. Halász Pál belvárosi esperesplébános mondotta gyönyörű gondolatokkal és mély piarisztikummal telt beszédét.

A legérzékenyebb lelkű és mélyen magyar-ismerő írónkat ünnepeltük Kőlcseynek születésének 150 éves évfordulóján. Halottak napján elzarándokoltunk a temetőbe a piarista atyák, Dugonics András és Tukats Ferdinánd sírjához, meg a hősök temetőjébe, hol megemlékeztünk azokról a magyarokról, akik szívet, életet és vért adtak a hazáért. Felelevenítettük a magyar színjátszás 150 küzdelmes évét, magunkba szívtuk a magyar zene csodálatos ritmusát és megismerkedtünk a legbúsabb magyar költővel, Adyval. Márc. 15-én ünnepélyt rendeztünk, amelyen a magyar sorstragédiákat jelenítettük meg vendégeink előtt versekben és színdarabokban. Kodolányi, Mécs, Rogerius nehézveretű, komoly szavaiból felénk csengett a két-féle magyar típus, az örök magyar tragédia, a józan-ész és szenvedély összeütközése. Lelkünkbe vésődött Ady „Tűz Márciusa” és az emésztő lángot, amelyet küldött számunkra a „Hamu”, egy életre magunkkal visszük!

A történelmi és társadalmi szakosztály az irodalom mellé oda-állította az 1000-éves magyarságot. Megismertük őstörténetünket és rokonnépeinket. Elébünk tárult a magyar társadalom rákfenéje, az egyke, az elesett magyar falu, a földreform égető szükségessége, Erdély helyzete és története. A felmerülő problémákat vita keretében megbeszéltük. Nagy akarások és kemény fogadások születtek a piros diákszívekben, kik magvai akarnak lenni a jövőnek és meg akarják teremteni az új magyar csodákat.

A természettudományi szakosztály elvitt minket a felhők fölé a repülés csodás világába. Foglalkozott a repüléssel, modellekkel, a repülés feltételeivel, eszközeivel, jelenével és jövőjével. Feltártuk az atom csodás világát és az ásványkincsek fontosságát, bevezetelt a színes fényképezés és filmezés vegykonyhájába.

A három szakosztály tehát kiegészítette egymás munkáját. A három együtt alkotott egy egészet. Munkánkkal az új magyar öntudat és világnézet kialakításába belefogtunk. Meggyújtottuk a lángot, élesztettük a tüzet.

Önképzőköri könyvtár. Az önismereten alapuló új magyar szellemiség térhódítása az önképzőkörben szükségessé tette az önképzőköri könyvtár korszerűsítését is. Ezért eddigi klasszikusaink mellé olyan könyveket szereztünk be, amelyek a magyar önismeretet szolgálják és a mai magyar sorskérdésekkel foglalkoznak. Ilyenek; Szekfű: Három nemzedék, Mai Széchenyi, Mi a magyar?; Bartucz: Fajkérdés, Fajismeret; Somogyi: A faj; Kerék: Földkérdés; Bosnyák: Zsidókérdés; Kodolányi: Suomi titka, Jajgatunk és kacagunk; Ady, Kosztolányi: Összes költeményei, stb.

Az európai szellemtörténetbe való bekapcsolódásunkat Huizinga: A holnap árnyékában, Ortega: A tömegek lázadása jelentették.

Könyvtárunk igyekezett a technika haladásával is lépést tartani, és ezért beszereztük a Természettudományi Társaság kiadványainak sorozatát.

Az időszerű eseményeket, az irodalmi és nemzeti élet legújabb hullámzását is figyelemmel kísérhette az ifjúság, mert könyvtárunkban megtalálhatta a legmodernebb és legértékesebb folyóiratokat, mint: Egyedül vagyunk, Nyugat, Új élet, Vigilia, Katolikus szemle, Magyar szemle, Magyar kultúra, Magyar cserkész, Zászlónk, Juventus. stb. folyóiratokat.

Ezévi összes beszerzésünk 102 db. könyv 365 P értékben. Az ifjúság megértette és méltányolta az önképzőkör áldozatkészségét. Ezt bizonyítja könyvtárunk élénk látogatottsága. Közel 1000 esetben vettek ki könyvet.

*

A tanári kar ez évben is számos pályátételt tűzött ki. Beérkezett 7 pályamunka. Ez az előbbi évek átlagához képest mennyiségileg csökkenést mutat, ám a húsvéti eseményeket s az általános lelki feszültséget figyelembe véve, mégis kielégítő eredmény.

A vallástamból kitűzött tételre: „A Rerum Novarum és a Quadregesimo Anno szociális eszméi“, beérkezett egy dolgozat. Jutalma az 1940-ben 35 éves érettségi találkozára összejejt volt tanítványok adományából: 12'50 P. Szerzője Zárián István VII. b. o. t.

A magyar irodalomból kitűzött első tételre: „Kodolányi János“, 2 pályaművet adtak be. Az „Állottam vizének mélységei mellett . . .“ jeligés munka szerzője: Lovass Nagy Viktor VIII. o. t. dr Gróf György adományából 20 P-t kapott. A „Százszor messiások a magyar messiások“ jeligéjú munka jutalma 10 P, szerzője: Badiny Elemér VI. o. t.

A magyar irodalomból kitűzött második tételre: „Óda Dugonics emlékezetére“, egy mű érkezett be: szerzője Török László VII. o. t. dicséretet és könyvjutalmat érdemelt.

A görög nyelv- és irodalomból kitűzött tételre: „Sokrates alakja Xenophonnál és Platonnál“ egy munka érkezett be, szerzője, Badiny Elemér, a Piarista Diákszövetség adományából 10 P jutalmat kapott.

A németnyelvi tételre: „Ein Vergleich zu Grillparzer und Katona Bánk bán“, egy munka jött be. Szerzője, Lovass Nagy Viktor, dr Gróf György adományából 15 P. jutalmat kapott.

A franciayelvi tételre egy pályamunka érkezett be. Szerzője Márai Béla, 10 P jutalmat kapott, dr Bertényi-Bruchter Albert adományából.

A természetrajzból kitűzött tételre: „A szén mint nyersanyag“, 4 pályamunka érkezett be. Legjobb a „Bőség szaruja“ jeligéjú, jutalma dr Bertényi-Bruchter Albert adományából 15 P. Szerzője: ifj. Nagy József VII. a. o. t. Második az „A fekete gyémánt“ jeligés dolgozat, jutalma dr Bertényi-Bruchter Albert adományából 10 P. Szerzője: Rósa János VII. a. o. t. Harmadik a „Nem mind arany, ami fénylik“ jeligés dolgozat, szerzője: Monostori Béla VI. o. t., dr. Gróf Árpád adományából 5 P.-t kapott. A „Fekete Gyémánt“ jeligéjú munka szerzője: Keszthelyi Béla VI. o. t. dicséretet és könyvjutalmat kapott.

A mennyiségtani pályátételre, „A súlypont matematikája“, egy

pályamunka jött be; szerzője: Kertész Lajos VIII. o. t., a Piarista Diákszövetség adományából 15 P-t kapott.

A fizikai tételre: „Ellenállás és vezetőképesség“, 3 munkát adtak be. Legjobb a „Viribus Unitis“ jeligés dolgozat; jutalma, dr Bertényi-Bruchter Albert adományából 20 P. Szerzői: vitéz Irányi László és Lovass Nagy Viktor. Második az „Ohm“-jeligés munka, szerzője: Kertész Lajos VIII. o. t. Jutalma a Singer Kornél alapból 10 P. A harmadik dolgozat jeligéje „Ellenállás“, szerzője: Koltai Géza VIII. o. t. könyvjutalmat kapott.

Énekből beérkezett egy dolgozat, szerzője: Szalma József, VII. a. o. t., jutalma a Sáfrán József-alap fele: 13'06 P.

A testnevelésből kitűzött tételre szintén egy dolgozat érkezett be, szerzője: Szabó Gyula VIII. o. t., jutalma a Sáfrán József-alap második fele: 13'06 P.

A szavalóversenyen 14-en vettek részt. Győztese: Bukovinszky L. VIII. o. t., 2. Lajos I. VII. a. o. t., 3. Zárián I. VII. b. o. t., 4. Ábrahám Gy. V. o. t. Az első három (15, 10, 5 P) pénzt kapott, a negyedik könyvjutalomban részesült.

3. Magyar Gábor Szavalókör. Vezetőtanár Nagy Ernő. Tagjai a II—IV. oszt. tanulói voltak. Az üléseket egy-egy osztály rendezte. Az alakuló és záró ülésen kívül a kör öt rendes ülést tartott. Az ülések tárgykörét valamilyen vezető szempont irányította (a magyar humor, a néphit, a falu élete, népi szokások). Minden ülésen előadásra került két szavlat, egy felolvasás és egy-két zeneszám. A kör tagjai az önálló előadási készség megszerzését ill. növelését, versek, rövidebb prózai munkák vagy zeneszámok előadásával iparkodtak elérni. A kifejező készség és az észrevételek gyors és helyes formába öntésének fejlesztését az egyes számok után elhangzott bírálatok mozdították elő. Alapos gondot fordítottunk a helyes olvasásra is. Nevesebb íróink elbeszéléseinek olvasásával, a bennük megfigyelt magyar szokások és sajátságok megbeszélésével iparkodtunk ébrentartani és elmélyíteni nemzeti egyéniségünket.

4. Aero Kör. Az Önképzőkör természettudományi szakosztályának szerves része. A repülés elmélete mellé iktatja a gyakorlatot is. Főleg az első osztályokból sokan jelentkeztek az év elején, azonban végig csak kevesen dolgoztak. Inkább a már gyakorlottabbak foglalkoztak repülőgépmoделlkészítéssel. Részből kész tervek, részben egyéni tervezések után készítették modelleket. Sokszor gondot okozott a szükséges anyagok megszerzése, mert a háborús viszonyok miatt egyes cikkek nehezen szerezhetőek meg. A kör tagjai június 8.-án a rajzteremben kiállítást is rendeztek, hogy bemutassák évi munkájukat.

5. Segítőegyesület. Vezetőtanár: Hantos Lőrinc. Egyesületünk főképen tankönyvsegélyben részesítette a szegénysorsú tanulókat. 158 tanuló kapott 1.377 db. tankönyvet, 15 teljesen ingyen, a többi 20—50 fillért fizetett használati díjat egy-egy könyv után: 39 fiúnak megvettük a dolgozatfüzeteit. — Bevételeink voltak: A Demke 70 P ajándéka, dr Bertényi-Bruchter Albert klinikai tanársegéd adománya 30 P., Juhász I. könyvkereskedő 38 P-t, Szántó N. 8'40 P-t adott. Az adományokért e helyen is hálás köszönetet mondunk. Tukats-ürlapokért 2'40 P folyt be. Könyvhasználati díj fejében 915'70 P-t és tan-

rendek után 101'50 P.-t kaptunk. Összes bevételünk volt 1166 P. — Ezzel szemben kiadásunk volt könyvekre és füzetekre: 1460'64 P. könyvkötésre 233'40 P.-t fordítottunk, fizetési elismervényekre 30 P.-t. Egy V. oszt. tanuló 55 P, egy III. oszt. tanuló pedig 15 P. pénzsegélyben részesült. Összes kiadásunk 1794'04 P. volt és így, hogy kiadásainkat fedezhessük tartalékpénzünkhöz kellett nyúlnunk. — Egyesületünk jelenlegi állománya 1941 május hó végén 173 P és 1580 drb. tankönyv.

6. Cserkészzet. Intézetünk cserkészcsapata a 82. sz. Zrinyi cserkészcsapat. Alakulásának éve 1920.

Személyi adatok: a csapatszervező testület elnöke: *Csonka Mihály* gimnáziumi igazgató. A szervezőtestület tagjai: *dr. Lehoczky Károly* táblabíró, *dr. Rósa Pál* ügyvéd és *dr. Réder Károly* pénzügyi tisztviselő. A csapat parancsnoka *dr. Horváth Ambrus* kegyesrendi tanár, cserkésztsiszt. Rajparancsnok: *Jochs József* kegyesrendi tanár, cserkészőtörzsliszt, az V. cserkészkerület int. biz. tagja, cserkészraj- és cserkészapródrajparancsnok, *Rosiár László* st. és *Sipos József* m. kir. zászlós, cserkésztsiszt, rajparancsnok. Őrsvezetők: *Irányi László*, *Nedelykov Mihály*, *Dietrich Dénes*, *Balogh Ferenc*, *Török László*, *Rektenwald Kristóf* és *Dietrich Gábor*. Szertáros: *Schreiner János*

Mult évi táborozásunk. Az elmúlt nyáron csapatunk a Mecsek vadregényes vidékén a Hidasi-völgyben, a Pius-forrásnál rendezte meg nagytáborát. A tábort, amely jún. 26-tól júl. 12-ig tartott, *dr. Horváth Ambrus* parancsnok vezette.

Az állandó júniusi esőzés ellenére is sok tervvel készültünk a táborra és a rossz időjárás elviselésére honvédcserkész lelkülettel indultunk útnak. Utunkat — tekintve, hogy egy évvel ezelőtt a déli trianoni határon még szerb őrség akadályozott bennünket, nem vehettük a legközelebbi irányba, Szabadka felé, hanem először fel kellett utaznunk Kiskunfélegyházára és onnan átszállással ismét délre. Baja és Pécsvárad között felhőszakadásban robogott vonatunk. Szerencsénkre azonban az alig 7 km-re lévő hosszúhetényi állomáson, ahol vonatunkból kiszálltunk, egyelőre csak borús, de száraz idő fogadott bennünket. Innen azonban a tábor helye, a Hidasi-völgy 12 km-re van. Gyalog tesszük meg az utat. Elöl 4 kocsi szállítja felszerelésünket. Amint azonban a „járhatatlan“ erdei útra értünk, megeredt az eső. Csúszós úton, a kocsikat hol jobról, hol balról támogatva, hogy el ne düljenek, 4 órai út után értünk célunkhoz. Sátorverésre az idő alkalmatlan. A jókedvű cserkészek azonban felejtve az út minden gyötrelmét, nótáznak és várják a forró teát, amelyet Miska-szakácsunk a helyben lévő vadászház tűzhelyén készít ábrándos tekintettel. Utána a vadászház padlásán, konyhájában és folyosóján álmodtuk a cserkészélet romantikáját. Másnap nagyjából sikerült berendezni sátorvárosunkat és cserkészőtörvényeink szerint kezdetét vette a puszták magyarjának nagyszerű élete.

A tábor ideje alatt több kirándulást tettünk. A régi küzdelmes magyar multat *Márévár* romjainál idéztük fel. Más alkalommal a Mecsek legmagasabb csúcsát, a *Zengőt* jártuk meg, közbeejtve *Pécsváradot*, ahol megnéztük a Szent István-alapította bencés apátsági kolostort és az övező várfalat és saroktornyot, továbbá a románstílusú középpilléres altemplomot, amelyek ma is láthatók.

Legnevezetesebb kirándulásunk azonban a 2 napos pécsi útunk volt. Messziről feltűnt már a város fekvésének bájos panorámája. Elbűvölt bennünket, amint láttuk az üde, zöld síkságból kiemelkedő magas hegység oldalán emelkedő házak tarka tömegét, amelyből a a tornyok lándzsái merednek az égbolt felé, a város mögött pedig az egészet megkoronázó Misina-hegy ragadtatta csodálatra a nézőt. A városban megnéztük a török mecsetből átépített belvárosi-templomot, hazánkban fennmaradt török templomépítmények legkiválóbbját. Megcsodáltuk a muzulmán áhítatnak égbenyúló karcsú tornyát, az épségben maradt minarettet. Megtekintettük Pécs legmonumentálisabb vedutáját: a székesegyházat és környezetét. A dóm szellős, tágas itáliai bazilikás szerkezete és freskóinak megtekintése után, a római sírkamrákról világszerte híres őskeresztény temetőt néztük meg. — Gyönyörködünk azután a tettyei fensík szépségében, a Misina tetőről a köszénbányatelepre és a Zengőre elénk táruló gyönyörű panorámában.

A Maurinum-kollégium igazgatóságának azért a szíves vendégszeretetért, amelyben részesített bennünket 2 napos pécsi tartózkodásunk alatt, itt is hálás köszönetet mondunk.

Szept. 7-től—10-ig Szeged—Hódmezővásárhely—Békéscsaba útvonalon a parancsnok vezetésével 11 kerékpáros cserkész portyázáson vett részt.

Az *évközi cserkészmunka*. Az évközi munka 3 rajban, 8 órben folyt. Az I. raj a roverkörúakat és a vizicserkészeket tömörítette. A raj összejövelelein a fejlődő fiú igényeit szem előtt tartva, megbeszélésekkel, vitákkal igyekeztünk mind a fiúk, mind a nemzeti közösség problémáit megvitatni és azokra feleletet keresni. A gyakorlati cserkészismeretek elsajátításánál ez a raj a víziélet szempontjait vette figyelembe. Több kirándulást rendezett a Tiszán. A II. és III. raj programjában a próbaszabályzat szellemében a cserkészpróbák adták meg a kiképzési keretet. Megtartottuk az őszi és tavaszi nagy csapatkirándulást.

Ünnepélyeink, részvételünk belső megmozdulásokban. Az évi belső cserkészmunka mellett a csapat hagyományaihoz híven résztvettünk külső megmozdulásokban is és ezáltal is igyekeztünk öregbíteni a csapat régi jó hírnevét. Az intézet ünnepélyein rendezői, díszőrségi szolgálatot teljesítettünk. Két alkalommal országzászló-őrséget állottunk. Résztvettünk Főméltóságú Kormányzó Úrunk fogadásán, amikor a Horthy Miklós egyetem megnyitására érkezett közénk.

Dec. 5-én megtartottuk hagyományos Mikulás-esténket, hangulatos, vidám műsorral, teával és tombolával.

Dec. 22-én teával egybekötött karácsonyfa-ünnepélyt rendeztünk, amelynek műsoros része szabadban, Újszegeden a Lourdes-i barlangnál folyt le. A karácsony előtti napokon valamennyi órs felkeresett egy-egy szegény családot, hogy az ismerősök, rokonok körében gyűjtött szeretetadományaikkal megvigasztalják azokat, akikre a szeretet ünnepén is csak nélkülözés vár.

Úrnapján testületileg résztvettünk a körmeneten.

Május 22—26. napjain Újszegeden, az Ibolyásban tartott kerületi őrsvezetői táborban 22 cserkészünk vett részt. Nyolcan mint kiképzők a táborparancsnokság által kifejezésre juttatott elismerés

szerint nagyban elősegítették a tábor sikerét. Azonban a többiek is a csapat hagyományaihoz méltón megállták helyüket, mert a teljesítménypróbában az összes első helyet cserkészeink nyerték el.

Május 30—június 2 napokon a csapat 16 tagja résztvett a felszabadult Bácskában az V. cserkészkerület által rendezett kerékpároskörúton, hogy az ottani fiatalság között a cserkészmunka megindítását személyes bemutatkozással segítsék elő.

A cserkészapródraj a gimnázium I. osztályának tanulói közül gyűjti össze azokat, akik kedvet éreznek a cserkészetre, vagy akik már elemista korukban is cserkészapródok voltak. A hetenkint rendezett összejövetelek mesével, játékkal és nótázással teltek, a fiúk korának és igényeinek megfelelően. A 23 apród két törzsbe volt osztva, élükön Thiel Miklós és Renkey Albert cserkészekkel. Az év első felében valamennyien kisígéretet, a tanév végén pedig nagy ígéretet tettek. Az összejövetelek száma 27 volt, ezek nagy része kedvező idő esetén a szabadban folyt. Résztvettek apródjaink a cserkészek Mikulás-estjén és Karácsonyfa-ünnepélyén, három esetben pedig nagyobb kirándulást rendeztek.

Nyári tábortervek. Csapatunk az idén is két tábort tervez. Az egyiket Kolozsvár közelében, Kisbácson. Ezt a tábort követni fogja a Tiszán le egészen a Tisza-Duna összefolyásáig egy vizimozgó tábor.

A cserkészév befejezésével hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik csapatunk munkáját akár erkölcsileg, akár anyagilag támogatták és a cserkészgondolat érvényesülését a társadalomban elősegítették.

Külön is hálás köszönetet kell mondanunk dr. Bertényi-Bruchter Albert orvostanársegéd úrnak, aki egy szegénysorsú cserkész táborozási költségét volt szíves magára vállalni.

Gyulai Jenő m. kir. postafelügyelő úrnak hasonlóan szíves köszönetet mondunk, hogy évről-évre hozzájárul egy érdemes cserkészünk táborozási költségéhez.

7. Gyorsírókör. Vezetőtanára december hó elejéig dr. Kerkai József volt, akinek távozása után Sörlei Zsigmond vette át a munka irányítását. A változás természetesen nem ment simán; a munka eredményes, zavartalan folyását megnehezítették a rendszertelenül beköszöntő szünetek is. Nagyobb erővel a versenyek közeledte felé indult meg a gyakorlás. A kör elnöke Zárián István VII. b. o. t. volt, pénztárosa Miklós György VI. o. t., könyvtárosa pedig Szolcsányi Pál VI. o. t. A budapesti piarista gimnázium Gyorsíróköre március 31-én a piarista gimnáziumok tanulói közt versenyt rendezett. A kör hét taggal szerepelt a versenyen. A 200-as fokon Miklós György VI. o. t. és Winter Miklós VII. b. o. t. adtak be jó dolgozatot, amiért könyvjutalomban részesültek. A 150-es fokon résztvettek Szabó Aurél VIII. o. t., Borsos Ferenc VII. a. o. t., Kiss Ferenc VII. a. o. t., Zárián István VII. b. o. t. és Perecsényi Oszkár VI. o. t. A budapesti gyorsírókör bőkezűségéből egy-egy emlékkönyv-jutalomban részesültek. A kerületi versenyen hasonló számban vettek részt a tagok. Eredményét még nem ismerjük. A szegedi helybeli versenyen nagy számban vettek már részt a negyedik osztályos tanulók is. Csak a 200-as eredményét ismerjük: Második lett Winter Miklós VII. b. o. t. Jó dolgozatot adott még be Miklós György VI. o. t., Perecsényi

Oszkár VI. o. t., Kiss Ferenc VII. a. o. t. Az ötös csapatversenyben a Gyorsíró Szakiskola és a Fiú Kereskedelmi iskola mögött a harmadik helyet értük el. A többi versenyfokok eredményei még nem ismeretesek.

8. Énekkar. Vezetőtanár dr. Maklári Lajos.

Az elmúlt iskolaév énekkarunk életére nagyon kedvezőellen újjátással kezdődött. Vasár- és ünnepnap reggeli diákmiséink hallgatósága más iskolák ifjúságával nagyon megnövekedett. Fölmerült az óhaj: énekelje a diákság közösen, uniszonó a kötelező énekkar énekeit! Dicsérje minden fiatal szív közös, hangos énekszóval az Istent. Ez az életrevaló, szép gondolat a gyakorlatban nem vált be. Szomorúan kellett látnunk, hogy az énekkar kórusról hangzó, vezetésnek szánt éneke egyedül marad, süket fülekre és szívekre talál. Katolikus ifjúságunk még mindig nem tudja, nem akarja tudni vagy szégyenli énekelni legközönségesebb egyházi énekeinket, Az okot és a sürgető megoldást most nem keressük, csak szomorúan állapítjuk meg, hogy nemcsak a kitűzött szép cél nem valósult meg, hanem énekkarunk is elvesztette a hétről-hétre való szerepléstől kapott készségét és biztonságát. Emberi gyöngeség, hogy távoli célok nem ösztönöznek olyan erő kifejtésre.

Természetesen az elmondottak meglátszanak az egész évi munkán. Meg talán a sok elmaradt próba és a rendkívüli viszonyok is megmagyaráznak valamit. Mégis, ha kiemelkedő teljesítmények nem is díszílik munkakönyvünk lapjait, talán vissza nem estünk s minden esetre következetes biztonsággal haladtunk a fölismert jó úton. Az állandóan változó, kb. 110 tagú kórus hetenkint háromszor gyakorolt a tanítási nap 6. órájában.

Év elején ünnepeltük az elszakított Erdély egy részének visszavertét. Az idén, 20 esztendő után először hangzott fel a szabad erdélyi földön, kis székely falvakban, betlehemezők, újesztendőt köszöntők, kántálók hangos éneke. Ezekből gyűjtöttünk össze egy csokorra valót s dec. 12-én és 13-án a helybeli Iskolanővérek vezetése alatt álló Rk. Tanítóképző-Leányliceum és az Árpádházi B. Margit Leánygimnázium növendékeivel együtt adtuk át közönségünknek. „Erdély Nagykarácsony Éccakája” elevenedett meg az alsóvárosi zárda nagyszobájának falai között. A Szegeden még nem hallott népi játékokat a hallgatóság nagy megértéssel fogadta. Különösen megkapó volt a hargitaaljai Lövéte falucska híres, költői finomságú betlehemes játéka. Szent komolysággal készültek rá és elevenítették meg elsősorban nagyobb fiaink. Szereplői: Kerni K., Skultéry J. VIII. o., Halmos L., Hubányi F., Lajos I., Lukaschich Gy., Máriaiföldy P., Szalma J., Török L. VII. a., Frankó A., Iván L., Merley T., Motika E., Retzler I., Tranger T. VII. b., Pintér Gy. IV. a., Ábrándi E. III. b. o. tanulók.

A Nagyszalontai betlehemes játékot Ábrahám L., Dési V., Nagy S., Révész I. III. a., Dúlósy E., Kiss L., Kövér B. II. a. o. tanulók mutatták be. Kusalyi kántáló és újévi verseket Liszkai T., Oláh M., Renkey M. és Sebők A. I. a. o. tanulók mondtak. Még négy népi játékot vidékhez alkalmazkodó viseletben a leánygimn. növendékei mutattak be mintaszerű előadásban.

A műsor második felében a szereplő kórusok népi karácsonyi dallamok kórusfeldolgozásait adták elő. Intézetünk énekkara dr. Szógi

Endre főiskolai tanár sokszor tapasztalt szívessége folytán eredeti művet szólaltatott meg. A nekünk írt és ajánlott „Örüljétek, örvendjétek . . .” c. karácsonyi hangulatképe csupa dallam, finomság és Kis-Jézus-imádás. Nem csoda, hogy megtalálta az utat a szívek felé. E helyen is hálás köszönetünk érte. — A fiúk-leányok 400 tagú kórusának közös éneke közönség és szereplők egyformán örök emlénye marad.

Iskolai ünnepélyeinken az elmúlt évekhez hasonlóan minden alkalommal szerepeltünk. Az előadott művek: O. di Lasso: A hajnal szárnyas hírnöke, Cl. le Jeune: Elmúlik minden, O. di Lasso: Visszhang (nov. 24., Patrocinium ünnepe), Péter J.: Isaszegi nóták (márc. 15.), Péter J.: Bakonyerdő gyászban van, Bárdos L.: Tiszai dallamok (jún. 8., Önképzőköri évzáró). Diákmiséinken először hangzottak fel: Liszt F.: O salutaris hostia, Halmos L.: Hiszek a Szt. Szívben, Palestrina: Jesu rex . . ., Händel: Ó csillagtermő, Josquin d. Prés: Qui velatus . . ., Bárdos L.: Ó dicsőült szép kincs c. művek.

Külső szereplésből az idén kevés jutott. Dugonics A. születésének 200. évfordulóját ünnepeltük okt. 20-án. Ebből az alkalomból a városházán és a Dugonics szobornál rendezett ünnepségen énekeltünk. Dec. 1-én a Katolikus Kör ádventi délutánján, máj. 24-én pedig a felsővárosi templom májusi ájtatosságán szerepeltünk.

Különös melegséggel búcsúznak az intézetünket elhagyó Kertész Lajostól, aki 3 éven keresztül nagy hozzáértéssel és buzgósággal volt a templomban és énekóráinkon orgonistánk. — Az éneksztár gondozását Szécsy József IV. b. o. tanuló látja el dicséretre méltó gondossággal.

9. Zenekar. Az első félévben *dr. Kerkai József* volt a zenekar vezetőtanára. Már több éve vezette a zenekart nagy lelkesedéssel, szakszerű hozzáértéssel és szuggesztív erővel. Kolozsvárra távozásáig kifejtett és nagy ügyszeretettel végzett vezénylő munkájáról e helyütt is köszönettel emlékezünk meg.

A második félévben *dr. Kozáky István* volt a zenekar vezetőtanára.

Törekvésünk az volt, hogy a diákzenekarban csak jelenleg az intézetünkbe járó növendékeket szerepeltessünk. Ezért az adott körülményekhez alkalmazkodva első és második hegedű-, valamint mélyhegedű-, gordonka- és gordon-szólamból álló vonószenekekar fenntartását tűztük ki célul, amely a maga nemében klasszikus zenekari berendezésével komoly művészi munkára is adhat alkalmat és amelyet csupán zongora- és harmónium-szólammal erősítettünk meg. Ezt annál is inkább könnyű és előnyös volt megtennünk, mert hiszen zenekarunk tagjainak nagyrésze a városi zeneiskolában nyer szakszerű zenei képzést.

A műsorunk egyelőre még szerény keretek között mozgott, de a benne szereplő és a gyakorlásra kiválasztott művek stílusában a jelen magyar muzsikát kívántuk elsősorban ápolni. Ezért játszottunk márc. 15-iki ünnepélyünkön két részletet *Gárdonyi Zoltánnak* igen hangulatos, klasszikusan magyaros és kezdőzenekar számára igen tanulságos *Magyar Szvitjéből*. De a vonószenekekar klasszikus mestereit is szívesen játssza zenekarunk, amiért is a *Gradus ad Symphoniam* kiadványsorozat néhány számát is beszereztük.

A zenekarnak összesen 32 tagja volt. Külön dicsérettel kell kiemelnünk a távozó Kertész Lajos VIII. o. t. jelentős zenei tudását, mind az orgonán, mind a zongorán felmutatott technikai készségét. A zenekar zongoraszólamát nagy szorgalommal és hozzáértéssel látta el. Ugyancsak feltűnőbb zenei képességekkel és nagy ügyszeretettel vett részt a zenekar munkájában Kerni Kálmán VIII. o. t. is.

A zenekar tagjai közül *jelesen* munkálkodtak a következő tanulók: A zongora és *harmónium* szólamában Pintér Miklós VI., Wentzel Ágoston VI.; az *első hegedűben*: Antalffy László VII. b., Csillik Bertalan IV. a., Keszthelyi Béla VI., Konrád György VII. b., Zsiga Sándor IV. b.; a *második hegedűben*: Balogh Ferenc VI., Dévai János IV. a., Kiss József III. b., Kiss Lajos II. a., Kún János VII. b., Pónyai Mihály IV. b., Simon László V., Simon Miklós VI., Szőnyi Ferenc IV. a.; a *mélyhegedűn*: Szabó Gyula VIII.; a *gordonkában*: Szécsi József IV. b., Szittner Antal V., Wambach Ferenc V.; a *gordon-szólamban*: Kerni Kálmán VIII., Somogyi László VII. a. o. tanulók.

Jól végezték önként vállalt kötelességüket az *első hegedű* szólamában: Iván László VII. b.; a *második hegedűben*: Faludi András I. a., Henn László IV. a., Lénárt György V., Szabó Rezső IV. b., Szamosi László VI., Wentzel Zoltán IV. b.; a *mélyhegedűben*: Zolnay László VII. a.; a *gordon* szólamában Wischán Elek IV. a. o. tanulók.

10. Dugonics sportkör. A „Dugonics Testgyakorló Egyesület” 1924. évben 94 alapítási számmal alakult meg. Az 1940—41. tanévben szeptember 26-án tartotta meg első alakuló ülését. Tiszteletbeli elnök: Csonka Mihály, az intézet igazgatója, vezetőtanára: Pesti Lajos, testnevelési tanár, lakik: Szentháromság utca 4/a. A sportkör ifjúsági elnöke: Szabó Gyula VIII. o. t. Szakosztályvezetők: Selyem János VIII. o. t. az atletikai, Bózsó Árpád VIII. o. t. a torna, Szabó Gyula VIII. o. t. a labdarugó, Szabó Ferenc VIII. o. t. a kosárlabda, Ábrahám György V. o. t. a tenisz, Csengerits László VIII. o. t. az úszó, Szélpál Ottó VIII. o. t. az asztali tenisz, Szabó Aurél VIII. o. t. a vivó, Weitz András VIII. o. t. a céllövő szakosztály vezetője lett. A foglalkozás az őszi és a tavaszi hónapokban az intézet udvarán és a József-főherceg téri egyetemi pályán, az újszegedi uszodában, télen az intézet tornatermében folyt le.

1940—41 sporteseményei: Az 1940 júniusi délkerületi ifjúsági bajnokságon Szalma József VII. o. t. a 200 m. mellúszásban délkerületi bajnok lett. Júliusban Cegléden rendezett Duna-Tisza-közi bajnokságon ugyancsak bajnok lett Szalma József VII. o. t. Szeptemberben megtartott „Búvár-Kund” összetett emlékversenyt Szalma József VII. o. t. nyerte meg. A 100 m. mellúszásban 1 p. 21' 1"-es időt ért el és ezzel Szeged legjobb ifjúsági úszója címet szerezte meg. Budapesten megtartott „Vidéki úszó kongresszuson” Szalma József VII. o. t. a 200 m-es mellúszásban, Náthly Gyula V.I. o. t. pedig a 100 m-es hátúszásban győztek.

Szeptember 21-én Budapesten megtartott országos Kisok úszó-bajnokságon Szalma József VII. o. t. a 200 m. mellúszásban 3 p. 0' 3" idővel második, Náthly Gyula VII. o. t. a 100 m. hátúszásban 1 p. 8' 4" idővel szintén második lett. Az intézet tenisz háziversenye

okt. 1—6-ig játszódt le. A selejtezőket az első három napon bonyolítottuk le, az esőzések miatt a döntőre okt. 6-án került a sor; 1. Ábrahám György V. o. t., 2. Hoffmann István VIII. o. t., 3. Lócs Ákos IV. o. t. és Austerweil Lajos VIII. o. t. holtversenyben. A felső osztályok közti labdarúgó bajnokságot októberben tartottuk meg dr. Tiborc Lajos és dr. Maklári Lajos közreműködő bírászkodása mellett. 1. a VIII. o. csapata 8 ponttal, 2. a VII. b. o. 6, 3. az V. és VI. o. 2, 4. a VII. a. o. csapata 2 ponttal.

Decemberben a jelvénytörző versenyen küzdöttek tornászaink a vas és bronz jelvényekért. Bózsó Árpád VIII. o. t., Hovorka György VII. o. t. és Schreier Simon VII. o. t. a bronz, Bukovinszky László VIII. o. t., György Ákos VIII. o. t. és Szűcs Kálmán VI. o. t. vasjelvényt nyertek.

Ugyancsak decemberben tartottuk meg a felsőosztálybcsok közötti kosárlabda bajnokságot is. Bajnok a VIII. o. csapata lett (Szabó Ferenc, Szabó Gyula, Szélpál Ottó, Selyem János és Kőváry Károly összeállításban.) Második a VII. a. o. csapata, mely a döntőben 20:10 arányú vereséget szenvedett a VIII. o. csapatától. Harmadik a VI. o. csapata lett.

A válogatott csapat több ízben váltakozó szerencsével játszott a „Klauzál”- és a „Baross”- gimn. csapatával (Szabó Ferenc VIII. o. t., Szélpál Ottó VIII. o. t., Selyem János VIII. o. t., Schreiner János VII. a. o. t., Máriaöldy Péter VII. a. o. t., Christoph József VII. a. o. t., Szamosi László VI. o. t., és Bánáthy János V. o. t. összeállításban).

Magasugró csapatversenyt rendeztünk a tornateremben. Első lett a VIII. o. csapata 147 cm.-es átlaggal. (Kőváry, Bába, Szélpál, Szentgáli és György). Második az V. o. 142 cm.-es átlaggal (Berke, Sibalín, Miklós, Gábris és Bánáthy). Harmadik a VI. o. 149 cm.-es átlaggal. Egyénileg első lett Kőváry Károly VIII. o. t. 160 cm., második Bába László VIII. o. t. 155 cm., harmadik Szélpál Ottó VIII. o. t. 145 cm.-es ugrással.

A vívócsapat Vásárhelyen és Gyulán szerepelt. Vásárhelyen a kerületi-bajnok csapattól vereséget szenvedett, de a 2. csapatukat fölényesen győzte le. Gyulán a kerületi vívóversenyen a vívócsapat 3. lett (Szabó Aurél VIII. o. t., Szentgáli Gyula VIII. o. t., Kup László VIII. o. t. és Somogyi László VII. a. o. t.) összeállításban.

Április 30-án házi atlétikai versenyt rendeztünk. Magasugrásban 5-ös csapatversenyben első lett a VIII. o. csapata 146 cm.-es átlaggal (Kőváry, Szélpál, Bába, Szabó Gyula, Romoki), második az V. o. csapata 139 cm. (Bánáthy, Miklós, Kordás, Tarr, Berke) és a VII. b. o. (Salánki, Timár, Hovorka, Orsós, Antalffy.), harmadik a VII. a. o. csapata (Nagy László, Schreiner, Christoph, Szalma, Kecskés), 137 cm.-es átlaggal. Egyénileg 1. Kőváry Károly VIII. o. t. 150 cm., 2. Szabó Gyula VIII. o. t. 150 cm., 3. Bába László VIII. o. t. 150 cm. Távolugrásban 5-ös csapatversenyben 1. a VIII. o. csapata 530 cm.-es átlaggal. Egyénileg 1. Kőváry Károly VIII. o. t. 558 cm., 2. Ugrai Miklós VI. o. t. 546 cm., 3. Szabó Gyula 541 cm.-es ugrással.

Súlydobó 5-ös csapatversenyben 1. a VIII. o. csapata 814 cm.-es átlaggal, 2. a VII. b. o. 810 cm. és 3. az V. o. csapata. Egyénileg 1. Hovorka György VII. b. o. t. 990 cm., 2. Szalma József VII. a. o. t.

896 cm., 3. Bózsó Árpád VIII. o. t. 890 cm.-es dobással. Diszkosz 5-ös csapatversenyben 1. a VIII. o. csapata 26'21 m.-es átlaggal, 2. a VII. b. o. és 3. az V. o. csapata. Egyénileg 1. Selyem János VIII. o. t. 32'25 m., 2. Bózsó Árpád VIII. o. t. 27'35 m., 3. Timár László VII. b. o. t. 27'30 m.-es dobással. Gerelyvetés 5-ös csapatversenyben 1. a VII. b. o. csapata 30'89 m.-es átlaggal, 2. a VIII. o. csapata. Egyénileg 1. Hovorka György VII. b. o. t. 36'55 m., 2. Selyem János VIII. o. t. 33'40 m., 3. Kőváry Károly VIII. o. t. 31'03 m.-es dobással.

Május 4-én lezajlott céllövő Kisok-versenyen az intézet csapata 3. lett. Niedermayer Adám VII. b. o. t., Fogarasi István VII. a. o. t., Schork István VII. a. o. t., Kontraszty Endre VII. a. o. t. és Pál Gaszton VI. o. t. összeállításban. Egyénileg három testhelyzetből Pál Gaszton VI. o. t. 249 találattal 4 lett. A multévi tornaünnepély tiszta jövedelme: 24'88 P., mely összegért a sportkör 1 drb. footballabdát és 2 drb. gerelyt vásárolt.

A tavaszi osztályközi labdarugó mérkőzést az V. o. csapata nyerte meg, második a VII. a., harmadik a VII. b. o. csapata lett.

A június 11-ére hirdetett tornaünnepélyt a kedvezőtlen esős idő miatt 14.-ére kellett halasztani. Az Erdélyi indulóra közös szabadgyakorlatot mutattak be, pontos, lendületes összetanultságban. A hálás, szépszámú közönség lelkes tapsal jutalmazta a tanulók igyekezetét. Futásban a győztesek éremdíjazásban részesültek. 1. osztályosok között: 1. Korompai Sándor I. b. o. t., 2. Hoffmann Ervin I. b. o. t., 3. Juhász László I. a. o. t. 2. osztályból: 1. Hortobágyi Alajos II. a. o. t., 2. Bibor János II. b. o. t., 3. Fonyódi János II. b. o. t. 3. osztályból: 1. Ábrahám László III. a. o. t., 2. Kanyó Balázs III. b. o. t., 3. Rőser Jenő III. a. o. t. IV. osztályból: 1. Siklós Endre IV. b. o. t., 2. Bibor Zoltán IV. a. o. t., 3. Sárhegyi Béla IV. a. o. t. V.-VI. osztályból: 1. Tamás István VI. o. t., 2. Bánáthy János V. o. t., 3. Gábris Imre V. o. t. A két 7. osztályból: 1. Piukovits Dezső 7. a. o. t., 2. Timár László 7. b. o. t., 3. Lőrinczy Gábor 7. a. o. t. A 4×50 m-es váltósfafétában győzött az I. b., II. a., III. a., IV. a., VI. és VII. b. osztály. A tornászok közül érem díjazásban részesült: Schreier Simon VII. b. o. t., Bózsó Árpád VIII. o. t., Hovorka György VII. b. o. t., Kemenes János VII. b. o. t., Szűcs Kálmán VI. o. t., Ugrai Miklós VI. o. t. A zsinórlabdát a IV. a. nyerte a IV. b. o. a kosárlabdát a VII. a. o. nyerte a VIII. o. ellen. Az V.-VI. o. — VII. a., VII. b. o. válogatott labdarugó mérkőzés döntetlenül végződött.

A tornaünnepélyen adományokból befolyt 79'35 P. Junius 15.-én megtartott atlétikai „A” jelvényt szerző versenyen jelvényt szereztek: Dank Viktor, Skultéty Sándor, Wambach Ferenc, Bánáthy János. 5.o., Balogh Károly, Erdős János, Debreczeni Nándor, Miklós György, Recktenwald Kristóf, Szűcs Kálmán, Tamás István, Weisz József VI. o., Antalfy László, Hovorka György, Salánki István VII. b. o. tanulók.

Szertárak, könyvtárak.

1. **Történelmi és földrajzi szertár.** Öre dr Kiss Márton. Állomány 353 drb. 4.789 P értékben. A szükséges javításokat elvégeztettük. Új beszerzés a jelen tanévben nem történt.

2. **Természetrajzi szertár.** Öre dr Kiss Márton. Az előadáshoz szükséges vegyszereken és a készítmények megóvásához megkívánt anyagokon kívül 1 béka-biológiai gyűjteménnyel gyarapodott 2640 P értékben. Állomány 8.346 drb. 16.41872 P értékben.

3. **Fizikai szertár.** Öre Greff Géza. A tanév folyamán a szertárt rendeztük. Az általános javítást és a kikopott, elavult kísérleti eszközök kicserélését jövőre végezzük el. Egyes segédeszközöket, pl. bunsen-állványokat, vonalzókat, körzőket már az idén is megtisztítottunk, átfestettünk; a geometriai szemléltető eszközök táráat kiegészítettük. A dolgozó-műhelyt és a szertárunkban elhelyezett vegytani szertárt is rendeztük.

Gyarapodás: a) Vétel útján: Aerodynamikai mérleg (35 P), légellenállási próbatestek (7 P). b) Házilag készült: Állásszögmérő a szárnyprofilokhoz, ívelt felületek a légfelhajtó-erő tanulmányozására és egyéb apróságok.

Javításokra és fogyóhasználati anyagokra 97 P-t költöttünk. Demonstrációs áram- és feszültségmérőt rendeltünk még 150 P értékben és ennek szállítása folyamatban van. Állomány 1941. máj. 31-én 1.091 drb. 52.24979 P értékben.

4. **Rajzszerár.** Öre Dorogi Imre. A tanév folyamán nem gyarapodott. Állomány a tanév végén 2.963 drb. 1.74770 P értékben.

5. **Énekszerár.** Öre dr. Maklári Lajos. A szerár állománya az elmúlt esztendőben nyomtatott szólamlapokban a következő művekkel gyarapodott: Cl. le Jeune: Elmúlik minden, O. di Lasso: A hajnal szárnyas, A visszhang, Händel: Ó csillagtermő Erdélytől-Felvidékig III. iv, Bárdos: Ó dicsőült szép kincs . . . 86'28 P. Könyvmatos szólamlapokon: Halmos: Szent Szív, Lisznyay-Szabó G.: Mennyből az angyal, Szögi E.: ÖrüljeteK, örvendjeteK, Antos K.: Mennyből az angyal c. művek, 18. P értékben. Ez utóbbi összeget Erdély Nagykarácsony Éccakája előadás jövedelméből fedeztük. Jártattuk a Magyar Kórus és Énekszó hangjegyes folyóiratokat (13 P). Kozáky I.: Venite filii! és Kertész Gy.: Erdélytől-Felvidékig c. kórusgyűjteményeket ajándékba kaptuk. A szerár gyarapítására 117'28 P-t fordítottunk.

6. **A zeneszerár.** Öre dr Kozáky István. Összállománya 205 drb., 720'74 P értékben, beleértve azt a 7 művet, amellyel a jelen iskolai évben a szerár gyarapodott (34'92 P értékben).

7. **Filológiai szerár.** Öre dr Szűcs Lajos. A folyó tanévben gyarapodás nem volt. Állomány 518 drb. 1.923 P értékben.

8. **Tornaszertár.** Öre Pesli Lajos. A tanév folyamán nem gyarapodott. Állomány 529 drb. 11.379'09 P értékben.

9. **Tanári könyvtár.** Öre dr. Szűcs Lajos. A könyvtár helyiségében az előző tanév folyamán nagyobb szabású átalakítás történt (új állványok beszerzése, régiak kibővítése. E miatt most a könyveknek jelentős részét újból rendbe kellett rakni. Egyúttal megtörtént kb. fele könyvállománynak újból való leltári ellenőrzése s az újabb,

használtabb könyvanyagnak teljes könyvtári feldolgozása is. E munkákban januártól húsvélig a várostól küldött szellemi szükségmunkás segédkezett. Hogy az értékes könyvtár megfelelően használható legyen, fontos volna a következő tanévekben az említett rendezési s ellenőrzési munkák folytatása; továbbá új cédula- és szakkatalógus elkészítése; végül sok könyvnek s a már rendezett folyóiratoknak bekötetése. — Gyarapodás jelen tanév folyamán, illetve az előző évkönyv kimutatása óta: 150 könyv — belőle 17 ajándék — 912' 57 P értékben. Állomány (a régi leltár alapján) 4.562 mű, 15.425 db, 44.334'78 P értékben. Járt 38 folyóirat 281 P előfizetői értékben. Beszereztünk 98 könyvtámasztót. A székesfővárosi statisztikai hivatal, dr. Sik Sándor egy. ny. r. tanár, dr. Karl János gimn. igazgató, dr. Horváth Ambrus tanár értékes adományokkal gyarapították a könyvtárt: e helyen is kifejezzük érte köszönetünket.

10. Ifjúsági könyvtár. A decentralizáció már régen megtörtént.

1. Az 5—8. o. könyvtárának őre dr. Tiborc Lajos. A selejtezésben és új beszerzésben a KIF Tankönyvjegyzékéhez igazodtunk. Új könyvek beszerzésére 300 P-t költöttünk. Különösen a könyvnapon vettünk könyveket. Állomány 780 kötet 2000 P értékben.

2. A 3—4. o. könyvtárának őre Nagy Ernő. A tavalyi nagyarányú rendezés és átalakítás után az idén már csak néhány kötetes vált szükségessé. Állomány 734 munka kb. 1.000 P értékben.

3. Az 1—2. o. könyvtárának őre Megyer József. A könyvtárt újrendeztük és új katalogust készítettünk. A könyvtár állománya 775 kötet. Könyvek kötésére 102 P-t fordítottunk. Új beszerzés nem volt.

Iskolánk tanulói.

A tanulók érdemsorozata.

1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen; ö. d. = ösztöndíjas; m. = tandíjmentes, ált. tan. eredm. = általános tanulmányi eredmény.

Az általános tanulmányi eredmény megállapítása a magaviselet és a rendes tantárgyak (tehát testnevelés, egészségtan, szépírási, gyorsírás és ének kivételével) figyelembevételével történik. A tanuló általános tanulmányi eredménye *kitűnő*, ha minden érdemjegye jeles (ez nyomtatásban vastag szedéssel jelzett 1); *jeles*, ha legfeljebb egy érdemjegye jó, a többi jeles (nyomtatásban kursív 1); *jó*, ha legfeljebb egy érdemjegye elégséges, a többi ennél jobb; *elégséges*, ha két vagy több elégséges érdemjegye van, de elégtelen érdemjegye nincs; *elégtelen*, ha egy vagy több tantárgyból elégtelen érdemjegye van.

a) Rendes tantárgyak.

Első A) osztály

Osztályfőnök: Greff Géza

A tanuló neve és vallása. ösztöndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerezlet	Tantárgyak									Ált. tan. eredm.	Tandíj		
			Hittan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiség- és mérés	Rajz	Testnevelés	Szépírás			Ének	
															P
Ács Andor	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1	1	2	2	80
Bagoly János ref.	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	1	3	2	3	88
Batári Lajos	1	2	1	3	2	3	2	3	3	3	2	2	2	3	80
Becsei Zoltán	1	1	1	2	1	3	2	2	2	2	1	1	1	2	92
5 Benke József	1	1	1	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2	92
Bohnert József	1	2	1	2	2	3	2	3	3	2	2	1	3	3	80
Bertényi (Bruchter) Elemér	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Bugyi András	2	2	3	2	2	3	3	3	3	2	2	1	3	3	100
Daróczy Bálint	2	2	1	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	100
10 Dus Vince ref.	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1	3	3	100
Faludi András izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Farkas László	1	1	1	2	1	2	2	3	2	1	2	1	2	2	100
Gárgyán Imre	1	1	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	100
Geigner Miklós ág. h. ev. .	2	1	1	2	1	2	1	2	3	3	2	2	2	2	80
15 Hantos Endre	2	2	1	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	88
Héber József	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	100
Horváth Elek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	92
Jakubinyi Tibor ref.	1	1	1	2	1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	60

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerlet	T a n t á r g y a k										Ált. tan. eredm.	Tandíj	
			Hitlan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrjajz	Mennyiségán és mérán	Rajz	Testnevelés	Szépirás	Ének			P
Jenei Ignác	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	40	
20 Juhász Endre	2	3	1	1	2	3	2	3	3	2	2	1	3	100	
Juhász László	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1	2	3	2	100	
Karádi Imre	1	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	76	
Katona Rezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	24	
Káplány István	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	92	
25 Kiss Ernő	2	2	2	3	1	3	2	3	2	2	2	1	3	100	
Kiss László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	36	
Kopasz Dezső	1	1	1	3	3	3	2	3	2	2	2	2	3	100	
Koskóci Ferenc	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	72	
Kovács Gábor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100	
30 Liszkay Tamás	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100	
Lukács Béla	2	1	2	3	3	4	3	3	2	2	2	3	4	100	
Marinc Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	100	
Máté György izr.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	100	
Nagy István	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	2	100	
35 Oláh Miklós	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	2	80	
Palágyi Emil	2	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2	1	3	100	
Pálffy Budinszky Agenor	1	2	2	2	1	3	2	3	2	2	1	1	3	100	
Rátky László	1	3	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	100	
Renkey Miklós	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	80	
40 Rex Tamás izr.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	100	
Sebők Antal	2	2	1	2	3	3	2	3	3	2	2	1	3	100	
Somkúthy Ferenc	3	4	3	4	4	4	3	4	3	3	3	3	4	100	
Somogyi Ágoston	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	80	
Szabó Dezső	2	3	3	3	3	4	3	3	3	1	2	3	4	64	
45 Szász András izr.	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	1	2	2	100	
Tasnádi Lajos	2	3	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	100	
Terjék Ferenc	1	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2	1	3	68	
Tihanyi István	2	4	2	3	2	3	3	3	4	2	3	2	4	100	
Torontáli Tibor	2	2	2	2	2	3	2	2	2	1	2	1	2	100	
50 Ujj János	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	50	
Varga Gábor	3	4	3	4	3	4	3	4	4	3	3	3	4	100	
Varga Pál	2	2	2	2	1	3	2	2	2	1	1	1	2	80	
Zalán József	2	2	1	1	1	2	2	3	2	1	1	3	2	76	
Zemankovics Ferenc	2	3	2	3	2	3	3	3	2	3	2	3	3	76	
55 Zsigmond Vilmos ág. h. ev.	1	2	1	1	1	2	2	1	2	2	1	1	2	100	

Kimaradt: Budavári Sándor (IX. 9.), Dévai József (XI. 5.), Magyar László (XII. 30.)

Összesen : 58.

Első B) osztály

Osztályfőnök: Megyer József

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismellő-e?	Magaviselet	Rendszerlet	T a n t á r g y a k								Alt. tan. eredm.	Tandij		
			Hittan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrjajz	Mennyiségian és mérían	Rajz	Testnevelés			Szépirás	Ének
Babos László	1	2	1	2	1	3	1	2	2	2	1	2	2	88
Becker János	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	68
Bérczi Béla	2	3	1	2	3	3	3	3	2	2	1	2	3	100
Bérczi Imre	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	84
5 Bokor Béla	1	2	2	3	2	3	2	3	2	2	3	2	3	100
Boros Gyevi János	1	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	72
Csitos Lajos	2	4	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	100
Denczinger József	1	2	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	100
Faragó Sándor	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	100
10 Farkas Dezső	1	2	2	2	1	3	1	3	2	1	3	2	3	84
Galántha Endre	2	3	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	3	100
Gróf László	2	4	2	3	3	4	3	3	3	1	2	2	4	64
Grünfelder János	2	2	2	3	3	4	3	4	3	3	2	1	4	100
Gyovai Döme Jenő	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	2	100
15 Hauk László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	40
Hoffmann Ervin ism.	2	3	2	3	2	3	2	3	3	1	2	1	3	100
Höbl Ernő	2	2	1	3	1	3	1	3	2	2	2	1	3	190
Jenővári László	1	2	1	2	1	3	1	2	2	1	2	2	2	100
Kaszap Béla	1	1	2	1	2	2	2	2	2	fm	2	1	2	92
20 Kávay Gáspár	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3	80
Kerekes József	1	2	1	3	3	3	3	3	3	2	2	1	3	100
Kisházi Péter	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	100
Kondász Sándor	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	3	68
Korompay Sándor	2	3	2	2	2	3	2	2	3	1	2	2	3	100
25 Kovács László	1	1	1	2	1	3	1	2	2	2	2	2	2	60
Köszeghy Miklós	2	3	2	3	3	4	3	4	3	2	2	1	4	100
Kővári László	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	2	60
Lencsés Imre	2	3	1	3	2	4	2	3	3	2	3	2	4	100
Lóránd Pál	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	100
30 Mag László	2	3	1	2	2	3	2	3	3	2	2	2	3	100
Mayer Tibor	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	80
Misák Ferenc	2	2	1	2	2	3	2	2	2	1	2	1	3	84
Monostori József	2	3	2	3	2	3	2	3	3	1	2	1	3	92
Nagy János	1	2	1	2	2	3	1	2	3	fm	2	2	2	88
35 Nagy Zoltán	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	40
Nedelkovics Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	100
Nyúl Lajos	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	100
Palásthy Miklós	2	4	1	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	100
Papp Gábor	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	88
40 Pásztor Turák József	1	2	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	2	64

A tanuló neve és vallása, öszlőndijas, vagy ismellő-e?	Magaviselet	Rendszerelei	T a n t á r g y a k									Alt. tan. eredm.	Tandíj	
			Hitlan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiségian és mértan	Rajz	Testnevelés	Szépirás			Ének
Peller György	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	1	3	100	
Prisztóka Tibor	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	100	
Rejtő Béla	2	3	1	3	2	3	2	3	3	2	2	3	100	
Rósa László	2	2	1	2	1	3	1	2	2	2	2	2	100	
45 Róvó István	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	40	
Sapszon Ferenc	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	84	
Sulyok Magor	2	4	1	3	2	3	2	3	2	2	2	3	100	
Szeitz Ferenc	2	3	2	3	3	3	2	2	2	1	1	3	100	
Szűcs Gyula	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	1	3	100	
50 Tárnok Imre	2	3	1	3	2	3	1	3	2	2	1	3	100	
Toma János	1	2	2	2	3	3	2	2	3	2	3	3	100	
Tyepliczky Árpád	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	2	80	
Zsombor Kálmán	1	2	1	1	1	1	1	2	3	2	1	2	100	

Kimaradt: Dárdai János (IX. 27.), Gombos Dezső (II. 10.) Lippai Nagy Antal (IX. 12.), Philipp Imre (I. 31.), Radó György (IV. 20.), Schwartz Alfréd (IV. 19.), Terebesi Tibor (VI. 16.)

Összesen: 60.

Második A) osztály

Osztályfőnök: dr Tiborc Lajos

A tanuló neve és vallása, öszlőndijas, vagy ismellő-e?	Magaviselet	Rendszerelei	T a n t á r g y a k									Alt. tan. eredm.	Tandíj
			Hitlan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrajz	Mennyiségian és mértan	Rajz	Testnevelés	Ének		
Banka Lajos	2	2	2	3	3	3	2	3	3	2	1	3	88
Bod Péter	1	2	1	2	1	2	1	3	1	2	1	2	100
Bogárosi Béla	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	100
Boldog László	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	80
5 Czékus László	1	2	1	2	1	3	1	3	2	1	2	3	68
Dombi Gyula	2	2	3	2	1	2	1	3	2	1	2	3	—
Dúlósy Ede, István	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Fehér József	2	3	2	3	3	3	2	4	2	2	2	4	100
Fejér Dénes ref.	2	2	1	3	3	4	2	4	2	2	2	4	100
10 Gyuris Attila	1	1	2	2	3	3	2	3	3	1	2	3	100
Herédi Vilmos	1	2	1	2	1	1	2	1	2	2	2	2	24
Hortobágyi Alajos	2	3	1	3	2	3	2	3	2	1	2	3	100
Hutterer Ferenc izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	60

A tanuló neve és vallása, ösztöndijas, vagy ismélő-e?	Magaviselet	Rendszerezefel	T a n t á r g y a k								Alt. tan. eredm.	Tandij	
			Hitlan	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrejz	Menniségien és mérán	Rajz	Testnevelés			Ének
Jávori Ferenc	1	2	1	2	3	3	2	3	2	1	2	3	100
15 Kálmán Imre	2	2	2	3	1	3	2	3	1	2	3	3	100
Kandiba István izr.	2	2	1	3	2	4	2	3	3	2	3	4	100
Katona József	2	3	2	3	2	4	2	3	2	1	2	4	100
Kiss Lajos	2	2	1	2	2	2	1	3	2	1	1	2	100
Kocsárdi Kálmán	1	3	2	3	1	3	1	3	2	1	1	3	100
20 Kókay József	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	100
Kopasz Lajos	1	1	1	2	1	2	1	3	2	2	3	2	80
Kopjáry Ernő ref.	2	3	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	80
Kövér Béla	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	2	80
Láncz Albert ism. izr.	2	2	2	2	2	3	1	2	3	2	1	3	92
25 Nádor Géza	1	3	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	100
Papp László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	60
Perlaki Lipót	1	3	2	2	1	2	1	2	2	2	2	2	60
Pintér László	1	2	2	3	2	3	1	3	3	2	1	3	88
Poszt Márton	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
30 Puskás Zoltán	2	3	2	2	3	3	2	3	2	2	2	3	88
Rack Kálmán	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
Rizinger Tamás	2	2	2	2	1	3	1	3	1	1	1	3	80
Sebestyén Zsigmond	3	2	2	3	3	3	1	3	2	1	1	3	100
<i>Somogyi Gábor</i>	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	40
35 Szabó Imre	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	2	40
Szilágyi János	2	3	2	3	2	3	2	3	3	2	2	3	100
Szilágyi Károly	2	2	3	2	1	4	1	3	2	2	2	4	80
Szilágyi László ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1 _m	1	1	60
Tárnok Nándor	1	2	1	2	1	3	1	3	2	2	2	3	100
40 Varga István	2	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2	60
Vida Endre	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	100
Wischán Zoltán	1	2	2	2	1	3	1	2	2	2	2	2	84

Kimaradt: Feketű József (IV. 26.), Gál Mihály (I. 10.), Személyi József (X. 31).

Összesen : 45.

Második B) osztály

Osztályfőnök: dr. Szűcs Lajos

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismélő-e?	Magaviselet	Rendszerezlet	T a n t á r g y a k										Alt. lan. eredm.	Tandij
			Hitlen	Magyar nyelv	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Természetrejz	Mennyiséglen és mélten	Rajz	Tesznelvelés	Ének	P		
Arnold Zoltán	1	2	1	2	1	3	1	1	3	2	2	3	80	
Ábisch Károly izr.	2	2	2	2	1	2	1	3	2	3	3	2	100	
Balog László	2	2	2	2	3	3	2	3	3	3	1	3	100	
Bauer Ferenc	1	2	1	2	3	3	2	2	2	2	2	3	60	
5 Bánsági Károly	3	2	1	2	1	3	1	3	2	2	2	3	100	
Bibor Barnabás ism.	1	2	2	3	2	3	2	2	2	1	2	3	100	
Danner János	2	3	2	3	2	3	2	3	3	2	3	3	100	
Fehér Ferenc	2	2	1	1	1	2	1	1	1	im	1	1	100	
Fodor Sándor	2	2	2	3	2	4	2	2	2	im	2	4	88	
10 Fonyódi János ism.	2	2	1	3	2	2	1	2	1	1	1	2	100	
Földi József	1	2	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	100	
Gál Imre	2	2	1	2	3	1	3	2	2	2	2	3	60	
Imre László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	80	
Jenei János	1	1	2	3	2	3	1	3	3	3	1	3	100	
15 Kanyó Béla	1	2	2	2	2	2	1	3	2	1	1	2	100	
Kiss Gyula	2	1	2	2	2	3	2	1	1	2	2	2	68	
Kovács Ferenc	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	40	
Kurai János	1	1	1	2	1	2	1	2	2	1	3	2	60	
Lakatos Csaba	2	2	2	3	3	4	3	4	3	2	3	4	100	
20 Lénárd László	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2	100	
Liliom Károly	2	1	1	3	2	4	2	2	2	2	2	4	100	
Lusztig József	1	1	1	2	1	2	1	2	2	2	3	2	60	
Malcowsky Tibor gör. kat.	2	2	1	3	2	2	2	2	3	3	1	3	80	
Malivanek Károly	2	2	2	3	2	4	2	3	3	2	2	4	100	
25 Mattyasovszky György	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2	2	1	3	100
Márkus Péter	2	2	2	3	3	4	3	4	3	2	2	4	100	
Merkler Péter	2	2	1	2	3	1	2	1	3	3	2	3	60	
Pápai Béla	1	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	76	
Péri Ottó	2	2	2	3	3	4	3	4	3	2	3	4	100	
30 Reich Rudolf	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	100	
Sáry Károly	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	3	68	
Skerl Alfonz	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2	1	3	76	
Smuta Árpád	2	1	2	2	1	3	1	2	2	2	1	2	100	
Szilágyi Ferenc	2	2	2	3	1	3	1	1	2	1	2	3	80	
35 Urbán Aladár	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	60	
Veszelovszky László	1	2	1	2	1	3	1	2	3	1	1	3	100	
Visnyi Lajos	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	1	2	60	
Vörös Imre ism.	2	2	1	3	2	2	2	2	2	1	3	2	100	

Kimaradtak: Ádámfi Dezső (1941. VI. 13.), Konczwald László (1940. IX. 10), Philipp István (1941. III. 24).

Összesen: 41.

Harmadik A) osztály

Osztályfőnök: dr. Maklári Lajos

A tanuló neve és vallása, öszlondíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszeretel	T a n t á r g y a k										Ált. tan. eredm.	Tandij		
			Hitlan	Magyar nyelv	Történelem	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan Mennyiségien és mérten	Rajz	Testnevelés	Ének				
															P	
Ábrahám László	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	60
Bödö István	2	3	2	3	4	3	4	3	3	4	4	3	2	4	4	100
Csauscher Sándor	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	100
Dési Vilmos	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	60
5 Frenkel Imre izr.	2	4	1	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	100
Gedő Béla ref. ism.	2	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	2	4	4	100
Gyapjas György	1	2	1	2	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
Halmos András	1	2	1	2	2	1	2	3	3	3	3	3	1	3	3	100
Horányi János	2	3	1	3	1	1	3	3	2	2	3	2	2	3	3	88
10 Hubert Albin	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	40
Jakab Gyula	1	3	2	3	3	3	3	3	2	3	2	1	2	3	3	88
Kis József	1	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	100
Kopasz István	2	3	1	3	2	2	3	3	3	3	2	2	2	3	3	100
Kósa László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	28
15 Kovács József	1	2	1	2	1	2	2	3	3	3	2	2	1	3	3	100
Kriván Pál	1	2	1	2	2	2	3	3	3	3	3	1	1	3	3	100
László Endre	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	84
Meggyesi Ernő	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	68
Molnár Ferenc ref.	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
20 Nagy Ferenc	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	1	3	3	88
Nagy Sándor	1	1	1	1	1	1	3	2	1	2	2	1	1	2	2	68
Órlei László izr.	2	3	2	3	3	2	3	2	3	3	4	1	2	4	4	100
Pávó Ferenc	2	2	2	3	4	3	4	3	3	4	3	2	1	4	4	100
Pelle László	1	1	1	2	2	1	3	3	3	3	3	1	2	3	3	80
25 Petényi Márk	1	1	1	2	2	1	3	2	2	2	2	1	2	2	2	92
Révész István	1	1	1	2	1	1	3	1	1	3	3	2	1	3	3	100
Rőser Jenő	2	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
Salamon József	2	3	1	3	2	3	4	3	4	4	3	2	2	4	4	100
Sümegei Ernő	1	1	2	2	2	2	3	3	2	2	3	im	2	3	3	100
30 Szekeres László	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	40
Szemző László izr.	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	3	2	1	2	2	60
Szittner András	2	2	1	2	3	2	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
Szűts Mihály	2	3	1	3	3	2	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
Terék Imre	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	3	100
35 Traubert Emil	2	3	2	3	3	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	56
Ujvári János	2	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	100
Várkonyi Jánoság.h.e.	1	2	2	3	2	3	3	1	3	3	3	2	2	3	3	100
Velcsöv Márton	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	3	3	100
Virányi György izr.	2	4	2	3	3	3	4	3	2	3	4	im	3	4	4	100
40 Weisz György izr.	1	1	1	2	1	1	3	1	2	2	2	2	1	2	2	80

Kimaradt: Györkö László (IX., 21.), Rada István (I. 31.)

Beteg: Kovács Zoltán.

Összesen: 43.

Harmadik B) osztály

Osztályfőnök: Nagy Ernő

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerezlet	T a n t á r g y a k									All. tan. eredm.	Tandíj			
			Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Föld-és néprajz	Latin nyelv	Német nyelv	Természettan	Műveltség és mértan	Rajz			Tessivevelés	Ének	
																P
Antal János gör. kat.	2	2	1	2	1	2	3	3	1	2	3	1	1	3	100	
Ábrándi Endre	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	3	2	1	1	3	68
Berkes Dezső	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	1	1	3	100
<i>Csincsura Kálmán</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	100	
5 Csiszár Gyula	1	2	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2	1	3	64	
Dávid Dénes	2	3	2	3	2	2	3	3	2	3	3	1	2	3	100	
Dobó István	1	1	1	2	1	2	3	1	2	3	2	2	1	3	100	
Dosztig Ferenc	2	3	2	3	2	2	4	4	3	4	3	1	2	4	100	
Faragó Ferenc	2	3	2	3	3	3	4	4	3	4	3	2	2	4	100	
10 Gombos József	2	2	1	3	2	2	3	3	1	2	2	2	1	3	100	
Horváth Géza	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100	
Horváth Péter	2	3	2	3	2	2	3	3	3	3	2	1	1	3	100	
Kajtár György	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	<i>fm</i>	1	2	68	
Kanyó Balázs	1	2	2	3	3	2	3	3	2	3	2	1	1	3	100	
15 Kiss József	1	1	1	2	2	2	3	2	2	1	2	2	1	2	68	
Kolin László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	40	
Kóczyán László	2	2	1	3	1	1	3	2	2	3	2	1	1	3	100	
Körmendy Zoltán	1	2	1	2	1	2	2	3	2	2	2	1	1	2	100	
Lippai József	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	1	1	1	2	100	
20 Mada Imre	2	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	1	3	100	
Matók György	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	2	72	
Mácsovics Lajos	2	3	3	3	4	2	4	4	3	3	2	1	2	4	100	
Minárovics János	1	1	1	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2	3	100	
<i>Nagy Emil ref.</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	80	
25 Nagy József	2	3	2	3	3	2	4	2	3	3	2	1	2	4	100	
Nuszbaum Béla	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	<i>fm</i>	1	3	100	
Opitz Ferenc ism.	2	3	1	3	3	3	4	3	3	4	3	1	2	4	100	
Retkes László	2	3	2	3	2	1	3	3	3	3	3	1	2	3	80	
<i>Rosta Pál</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	76	
30 Szilágyi György	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	2	24	
Tasnádi Mihály	2	3	2	3	2	1	3	3	2	3	3	2	2	3	100	
Técsy Zoltán ref.	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	40	
Toma László	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	3	2	2	2	60	
Tóth István	2	4	2	3	3	2	4	3	2	3	4	2	2	4	76	
<i>Magántanuló:</i>																
35 Tallián Frigyes	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	<i>fm</i>	1	1		

Kimaradt: Boros Mihály ism. (XI. 5.), Csekme István (X. 25.).

Összesen: 37.

Negyedik A) osztály

Osztályfőnök : dr. Kozáky István

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerezetel	T a n t á r g y a k										Gyorsírás	Alt. tan. eredm.	Tandíj	
			Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Természettud.	Mennyviséglet	Rajz	Tesztnevelés	Egészséglet				
																P
Bakacsi Gyula	2	1	3	2	3	2	2	3	3	3	3	1	1	1	3	40
Barabás György izr.	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	3	f _m	2	3	3	100
Barna Géza ref.	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	100
Báthory László	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	40
5 Bibor Zoltán	1	1	1	2	2	2	2	2	3	3	1	1	2	1	2	60
Bodola Miklós ref.	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3	1	f _m	2	2	3	80
Boray Géza	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2	40
Busman Sándor gör. kat.	1	3	1	3	2	3	3	3	3	3	2	1	2	1	3	100
Csillik Bertalan ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100
10 Dalmády Ernő	2	2	3	3	3	3	2	2	3	1	1	2	3	3	3	100
Dékány Endre	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	80
Dévai János	1	1	2	2	3	3	1	2	3	1	1	2	1	3	60	
Epstein Ferenc izr.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	100
Fehér Gyula	1	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	3	3	80
15 Feldheim György ism. izr.	1	3	1	3	3	3	2	3	3	3	2	3	1	3	3	100
Gottlieb Albert izr.	1	2	1	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	40
Henn László	2	2	2	3	3	4	3	3	3	3	2	2	2	3	4	100
Kasza László	2	2	2	1	2	3	1	1	2	2	2	2	3	2	40	
Kiss György	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	1	3	1	3	100	
20 Marthy Gábor	1	1	1	2	2	3	2	2	3	2	1	2	2	3	80	
Móra Gyula	1	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	100	
Nagy István	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1	3	2	3	100	
Nagy Ottó	1	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	1	1	3	100	
Pál Dezső ref.	2	3	2	3	3	4	3	3	4	3	1	3	4	4	100	
25 Pávó Gyula	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	f _m	1	1	2	40	
Pintér György, Ferenc fia	1	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	2	100
Pintér György, Géza fia	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	56	
Renkey Gyula	2	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	1	3	4	88	
Sass József ref.	2	2	1	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	3	100	
30 Sárhegyi Béla ism.	1	2	2	2	1	2	2	2	3	3	1	2	1	3	100	
Sári József	1	2	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	40	
Somfalvy Endre gör. kat.	3	2	1	3	3	3	3	1	3	2	2	2	1	3	100	
Somkúthy József	2	2	2	2	3	4	3	3	4	4	2	2	4	4	100	
Somos Ottó	1	2	1	2	2	3	2	2	3	3	1	3	2	3	80	
35 Szabó Endre	1	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1	2	3	3	88	
Szécsényi Jenő	2	3	3	3	3	3	4	3	4	4	1	3	4	4	100	
Székely György izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f_m	1	1	1	100	
Szőnyi Ferenc izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	100	
Szurgent Sándor gör. kat.	1	2	1	3	3	3	3	2	2	3	f _m	2	3	3	100	
40 Vóth Molnár Géza	1	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	100	
Várad István	1	1	1	1	1	1	2	2	2	3	2	2	1	2	80	
Wilheim György izr.	1	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1	2	100	
Wischán Elek	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	60	

Kimaradt: Högye Gergely (IX. 9).

Összesen : 44.

Negyedik B) osztály

Osztályfőnök: dr. Horváth Ambrus

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas, vagy ismétlő-e?	T a n t á r g y a k													Alt. tan. eredm.	Tandíj P
	Magaviselet	Rendszerlet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Német nyelv	Természettud.	Mennyiségtan	Rajz	Testnevelés	Egészségtan	Gyorsírás		
Báthori Béla	1	2	2	3	3	3	3	2	2	2	1	2	1	3	76
Czáka Ferenc	1	1	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	1	3	100
Czucz Ferenc	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	1	2	80
Frányó István	1	2	2	3	3	3	3	2	2	3	1	2	4	3	100
5 Füredi Lajos	1	2	2	3	1	2	3	2	2	2	1	1	2	2	84
Gáy Mihály	1	2	2	3	2	2	3	3	2	3	1	2	3	3	100
Gera József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	80
Gerstenmayer István	1	3	2	3	2	3	3	3	2	3	1	2	3	3	100
Gubicza J. Sándor	1	2	1	2	1	2	1	1	2	2	3	1	3	2	100
10 Kancsár László	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1	2	1	2	60
Kovács Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	40
Lakatos Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	100
Lantos György	2	3	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2	2	4	100
Matyasovszky László	2	3	2	3	2	3	3	1	3	3	2	2	3	3	100
15 Mihály Péter	1	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	100
Nógrádi Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	100
Olasz Zoltán	1	2	1	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1	2	28
Palásti Tibor	1	2	1	2	2	2	2	3	2	2	2	1	4	2	60
Paskai László	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	24
20 Paulik Imre	1	2	2	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	100
Pónyai Mihály	2	2	2	3	2	3	2	2	2	3	1	2	3	3	100
Prohászka Nándor	2	2	3	3	3	4	3	3	3	3	1	3	2	4	100
<i>Renkey Albert</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>100</i>
Sárkány János	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	3	3	3	100
25 Siklós Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	—
Szabó Rezső	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	20
Szécsi Jenő	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	1	2	2	3	80
Szécsi József	1	3	1	3	2	3	3	2	3	3	1	2	3	3	100
Szűts Jenő	2	2	1	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	100
30 Tellesz Endre	2	2	1	3	1	3	2	2	2	3	1	1	3	3	88
Temesvári János	2	3	2	3	3	4	2	3	3	3	2	2	2	4	100
Tóth Lóránt	2	3	2	3	2	4	3	3	3	3	1	2	4	4	100
Valentiny Géza	2	2	1	2	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	100
Villányi Rezső	1	2	1	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1	3	100
35 Wentzel Andor	2	2	1	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	100
Zsiga Sándor	2	3	3	3	3	4	3	3	4	3	2	3	3	4	100
<i>Magántanuló:</i>															
Kastner János			1	1	3	3	2	2	2	2	1	1	3	3	

Kimaradt: Princz József (X. 31.), Ivánkovits Ferenc (XII. 2.), Kaposvári László (I. 30.).

Összesen: 40.

Ötödik osztály

Osztályfőnök: Lénárd Ödön

A tanuló neve és vallása, öszöndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerezet	T a n l á r g y a k										All. tan. eredm.	Tandij	
			Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Olasz nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyiségtan			Testnevelés
Ábrahám György	2	3	2	2	2	3	—	3	3	—	2	3	1	3	64
Bánáthy János	1	2	1	1	1	2	—	1	2	—	1	2	1	2	100
Barek István	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	1	m.
Becsei Zoltán	2	2	3	3	2	3	—	4	3	—	2	3	2	4	100
5 Bérczi László	1	2	2	3	2	3	—	3	3	—	2	2	2	3	100
Berke László	2	3	1	3	2	3	—	3	3	—	2	2	1	3	100
Bugyi Endre	1	2	2	2	2	3	—	3	—	1	3	3	2	3	80
Cserjési Jenő	3	2	2	3	3	3	—	3	3	—	3	2	2	3	100
Dank Viktor	1	2	1	1	2	3	—	3	3	—	1	3	1	3	100
10 Elek Zoltán	2	3	2	3	4	3	—	3	3	—	3	3	1	4	100
Forró Endre	2	2	3	3	2	3	—	3	3	—	4	3	1	4	100
Gábris Imre	2	1	1	2	1	1	—	1	2	—	1	1	1	2	40
Gazdag András	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	2	1	60
Gömöry Andor ref.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	2	2	1	100
15 György Zoltán	2	2	1	3	3	3	—	3	—	2	2	3	2	3	100
Györki János izr.	2	2	2	2	2	3	—	2	—	2	3	3	2	3	100
Gyulai Béla	2	4	1	3	3	3	—	3	1	—	2	4	2	4	100
Horváth Ferenc	1	2	1	3	3	3	—	3	3	—	2	2	1	3	100
Kamotsay Gyula	2	2	2	3	3	3	—	4	3	—	2	3	1	4	100
20 Katona Géza	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	1	m.
Kiss Richárd	1	2	1	2	2	3	—	3	2	—	2	2	2	3	100
Kordás Sándor	2	2	1	2	1	2	—	1	—	1	1	3	1	2	100
Kovács Sándor ism.	1	2	1	3	2	3	—	3	—	3	1	3	1	3	100
Kurth Géza	1	2	1	3	2	3	—	3	3	—	2	3	1	3	88
25 Lakatos Attila	2	2	1	4	4	3	—	3	3	—	4	3	2	4	100
Lassú Béla	1	1	1	2	2	2	—	2	3	—	2	2	2	2	40
Lénárt György izr.	1	2	1	2	1	1	—	2	—	1	1	2	2	2	100
Lévai András	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	100
Marticskó József	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	100
30 Matyasovszky János	1	1	2	2	3	3	—	3	3	—	2	3	1	3	92
Mészáros Ferenc	1	2	1	1	1	1	—	2	2	—	1	2	1	2	100
Miklós Károly	1	1	1	2	1	2	—	2	2	—	2	1	1	2	80
Molnár József	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	1	20
Molnár Zoltán ism.	3	3	2	3	3	3	—	3	3	—	3	3	1	3	100
35 Scultéty Sándor	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	2	1	1	100
Sebestyén Zoltán	1	2	1	2	2	2	—	3	—	2	1	2	1	2	68
Sebők Lajos izr.	1	1	1	1	1	1	—	1	—	1	1	2	2	1	100
Sibalin Endre	1	2	2	3	2	3	—	3	3	—	2	3	1	3	100
Simon László	1	2	1	3	1	3	—	2	2	—	2	3	1	3	80
40 Szittner Antal	1	1	2	2	1	2	—	2	2	—	2	2	2	2	80
Tarr György ism.	3	3	3	4	3	3	—	3	—	3	3	3	1	4	100

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerlet	T a n t á r g y a k										Alt. tan. eredm.	Tadij		
			Hitlan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Olasz nyelv	Francia nyelv	Természettud.	Mennyiségtan		Tesztnevelés	P	P
Thiel Miklós	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	100	
Tombácz Ferenc	2	2	1	3	3	3	—	3	3	—	3	3	1	3	100	
Váradai Ferenc izr.	1	3	2	2	2	—	2	—	2	2	2	fm	2	100		
45 Vida György	1	1	1	1	1	1	—	1	1	—	1	1	1	1	80	
Wambach Ferenc	2	3	3	3	4	3	—	3	3	—	3	3	1	4	100	

Kimaradtak: Bajza Frigyes (IV. 19.), Barna Gábor (IV. 16.), Bohner András (II. 3.), Molnár István (II. 19.), Paulovits Elemér (XI. 30).

Magántanulásra tért: Herzfeld Arthur izr. ism. (IV. 22).

Összesen: 52.

Hatodik osztály

Osztályfőnök: *Tárkányi Ferenc*

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerlet	T a n t á r g y a k										Alt. tan. eredm.	Tadij		
			Hitlan	Magyar nyelv	Történelem <small>Gazdasági és társadalmi ismeretek</small>	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Vegytan	Mennyiségtan	Tesztnevelés		P	P	
																P
Auszerweil Ferenc izr.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	100		
Badiny Elemér ág. h. ev.	1	1	1	1	1	2	1	—	2	2	1	2	fm	2	60	
Balogh Ferenc	2	2	2	2	2	2	3	2	3	—	3	3	2	3	60	
Balogh Károly	1	1	2	1	1	1	2	—	2	2	1	3	1	2	60	
5 Barabás Károly izr.	2	2	2	2	3	3	3	—	3	3	4	4	fm	4	100	
Becsei Gyula	2	3	2	2	3	3	3	—	4	4	4	4	1	4	100	
Bózsó Lajos	2	2	3	3	3	3	3	—	3	4	3	3	2	4	60	
Burány János	1	2	2	2	2	2	2	—	2	2	2	2	1	2	56	
Butkay Béla	1	2	2	2	2	2	3	—	3	3	3	2	2	3	80	
10 Csauscher József	2	2	1	1	2	2	2	—	3	2	2	1	2	2	100	
Debreczeni Nándor	2	3	1	2	3	3	3	—	3	2	3	3	1	3	100	
<i>Detre István ág. h. ev.</i>	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	1	1	—	
Deutsch György izr.	2	2	2	1	2	1	2	—	3	3	2	3	1	3	68	
Dietrich Gábor	1	2	1	1	1	2	2	3	2	—	2	2	1	2	100	
15 Erdős János ref.	2	2	1	2	2	3	3	—	3	3	3	3	1	3	100	
Fürst Béla	2	2	2	2	3	3	3	—	4	4	3	4	1	4	100	
Gazdag József	2	2	2	2	2	3	3	3	3	—	3	3	2	3	100	
Hertelendy Imre	2	3	2	2	3	3	3	—	4	3	3	3	1	4	100	
Jász Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	—	
20 Juhász László	2	3	3	2	3	3	3	—	3	4	2	3	2	4	88	
<i>Keszthelyi Béla</i>	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	1	100	
Kiss Árpád	2	2	1	1	2	2	—	3	3	3	2	fm	3	100		

A tanuló neve és vallása, öszlőndíjas, vagy ismétlő-e?	T a n l á r g y a k											Tandij P													
	Magaviselet	Rendszerlet	Hitlan	Magyar nyelv	Történelem Gazdasági és lársz- dalmi ismeretek	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Vegyan	Mennyiséglan		Testnevelés	Ált. tan. eredm.											
Lovászi Ferenc	1	2	1	2	2	1	2	2	3	—	2	2	f	2	40										
Matyus Leó	1	1	1	1	1	1	2	—	2	1	1	2	f	2	40										
25 Mátyás Miklós	2	2	1	2	2	2	3	—	3	3	3	2	f	3	92										
Miklós György	2	2	1	1	1	1	1	—	2	2	1	2	1	2	80										
Monostori Béla	2	3	2	2	3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	100										
Nagy János	1	1	1	1	1	1	2	—	3	2	2	2	1	2	80										
Nagy László	2	2	1	1	2	2	2	—	3	2	2	2	2	2	40										
30 Pál Gaszton ism.	2	2	1	2	2	2	3	3	—	2	2	2	1	3	100										
Perecsényi Oszkár	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	100										
Pintér Miklós ref.	1	2	1	1	2	1	2	—	2	2	1	2	2	2	40										
Rechtenwald Kristóf	1	2	1	1	2	2	2	—	3	2	2	2	1	2	72										
Rizinger György	1	2	2	2	2	3	3	—	3	3	3	3	1	3	100										
35 Rózsa József	1	1	2	1	2	2	2	2	3	—	2	2	2	2	60										
Simon Miklós	1	2	1	2	2	1	3	—	3	3	2	3	1	3	100										
Szamosi László	1	1	1	2	1	2	1	1	2	—	2	2	1	2	80										
Szirovicza Zoltán	2	2	1	1	2	2	2	—	3	3	3	2	2	3	80										
<i>Szolcsányi Pál</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>20</i>										
40 Szűcs Kálmán	1	2	1	2	2	1	2	—	3	2	2	2	1	2	68										
Tamás István	1	2	2	2	2	3	3	—	3	2	2	2	1	3	100										
Ugrai Miklós	1	2	1	1	2	2	2	—	2	2	2	1	1	2	60										
Varnyú Sándor ism.	2	2	1	2	3	3	3	—	3	2	3	2	1	3	100										
Varsányi István	1	1	1	1	2	2	2	—	2	1	1	2	1	2	40										
45 Vámos László	2	2	1	2	2	3	3	—	3	3	3	3	2	3	100										
Weisz József izr.	2	1	1	1	1	2	1	—	2	2	1	1	1	2	60										
Wentzel Ágoston	2	2	2	1	2	3	3	3	3	—	3	2	2	3	68										
Willemsz Oltmár	2	2	2	3	3	3	3	—	4	4	3	4	1	4	100										
<i>Magántanuló:</i>																									
Lőcs Ákos	—	3	3	3	3	3	4	—	3	3	4	4	3	4	100										

Összesen : 49.

Hetedik A) osztály

Osztályfőnök: dr Diósi Géza

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas, vagy ismétlő-e?	Tanlár g y a k													All. lan. eredm.	Tandij		
	Magaviselet	Rendszerlet	Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Földrajz	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Fizika	Mennyiségtan	Testnevelés			Egészségtan	
	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P			P	
Bencsik József	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	40
Borsos Ferenc	1	1	1	2	3	2	1	—	2	1	1	1	1	1	1	2	56
Christoph József	2	3	1	2	2	2	3	—	3	2	2	2	1	2	3	3	92
Dietrich Dénes	2	2	2	2	3	2	2	3	—	2	3	3	1	2	3	3	100
5 Dobozy László ref.	2	3	3	2	2	2	3	—	3	3	3	3	2	1	3	3	100
Fogarasi István gör. kat.	3	3	1	2	2	2	3	—	3	3	3	3	2	2	3	3	100
Halmos László	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1	100
Hargittay István	1	1	1	1	2	2	2	—	3	2	1	1	2	1	2	3	40
Hubányi Ferenc	2	2	2	2	1	2	2	—	3	2	3	2	1	2	3	3	100
10 Kecskés István	1	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	3	1	1	3	3	100
Kiss Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	fm	1	1	1	28
Kontraszli Endre	2	2	2	2	3	2	3	—	3	3	2	2	1	2	3	3	100
Lajos István	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1	40
Lőrinczy Gábor	2	2	1	1	1	1	1	1	—	2	2	2	1	1	2	2	20
15 Lukachich Győző	2	2	2	2	3	1	3	—	3	3	3	3	1	1	3	3	100
Malina Gyula	2	2	2	2	3	3	3	—	3	3	2	2	2	2	3	3	100
Máriaiföldy Péter	3	2	2	2	2	1	2	—	2	3	2	2	1	2	3	3	84
Nagy József	2	2	2	2	3	2	2	—	3	2	1	2	2	2	3	3	68
Nagy László	1	1	1	2	3	2	2	—	2	2	2	2	1	1	2	2	80
20 Piukovics Dezső	3	2	1	2	2	2	2	—	2	2	2	2	1	2	2	2	32
Rácz Lajos	2	3	2	3	4	3	3	3	—	3	3	2	2	2	4	4	100
Rósa János	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	2	1	1	1	40
Ruh László	2	2	1	2	3	3	3	—	3	3	2	2	2	2	3	3	80
Schork István	1	1	1	1	1	1	1	—	2	2	1	1	1	1	2	2	100
25 Schreiner János	2	2	2	2	2	2	3	—	3	3	2	2	1	2	3	3	100
Sebestyén Gábor	2	2	2	2	2	3	2	—	3	2	3	2	1	2	3	3	80
Somogyi László	2	2	1	2	2	1	2	—	2	3	1	1	2	1	2	2	60
Szalma József	3	2	1	2	2	1	3	—	3	2	3	1	2	2	3	3	100
Szendrő Zoltán	2	2	2	3	2	1	3	—	3	3	3	3	2	2	3	3	100
30 Tóth Sándor	2	2	2	3	4	3	3	—	3	3	3	3	2	2	4	4	100
Török László	1	1	1	1	1	1	2	—	3	2	2	2	fm	1	2	2	60
Wittig Tibor	2	3	3	3	4	3	3	—	3	4	3	3	1	2	4	4	100
Zolnay László ref.	2	1	2	1	2	1	2	—	3	2	2	2	1	1	2	2	88

Kimaradt: Varga István (IX. 6.)

Összesen : 34

Hetedik B) osztály

Osztályfőnök : Jochs József

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas, vagy ismélő-e?	Magaviselet	Rendszeretel	T a n t á r g y a k											All. tan. eredm.	Tandíj	
			Hitlan	Magyar nyelv	Történelem	Föld és népr.	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Természettan	Mennyiségtan	Testnevelés			Égészségtan
Antalfy László . . .	3	2	1	2	1	1	2	—	2	3	2	2	1	2	3	80
Demján Sándor . . .	1	2	1	3	3	2	2	—	3	3	1	2	2	2	3	100
Frankó András	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	80
Honti Géza . . .	2	2	2	3	3	2	3	—	3	3	3	3	1	2	3	100
5 Hovorka György . . .	2	2	1	2	3	2	3	—	3	3	2	2	1	1	3	100
Huhn László . . .	3	3	2	2	3	2	2	—	2	—	2	2	1	1	3	56
Ila-Horváth Imre . . .	1	2	1	1	2	2	2	—	2	2	2	2	1	1	2	88
Iván László . . .	3	2	3	3	4	2	3	—	2	3	3	3	1	1	4	100
Kávay László . . .	2	2	2	3	3	2	3	—	3	4	3	3	2	2	4	100
10 Keresztély Tibor . . .	3	2	3	3	4	2	3	—	3	4	3	3	2	2	4	100
Kemenes János . . .	1	2	2	2	3	3	3	—	3	3	3	2	1	2	3	100
Konrád György izr.	2	2	2	2	1	2	2	—	2	2	2	2	3	2	2	100
Kúhn János . . .	1	2	2	3	3	3	3	3	—	3	3	3	1	1	3	90
<i>Liptai László</i> . . .	1	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	2	1	1	—
15 Merley Tibor . . .	3	2	1	3	2	3	3	—	3	3	3	3	1	2	3	100
Molika Endre . . .	2	2	1	1	2	1	2	—	2	2	2	2	2	1	2	40
Náty Gyula . . .	3	2	2	4	4	3	3	—	3	4	3	3	1	2	4	100
Nedelykov Mihály g. kel. sz.	1	1	1	1	2	3	1	1	2	—	3	2	2	1	3	40
Niedermayer Ádám	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	—
20 Orsós Sándor . . .	3	2	2	1	1	1	1	1	3	—	1	2	1	1	3	60
Paskai Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	2	1	1	12
Reitzer György izr.	2	2	1	2	1	2	2	—	2	1	3	3	3	2	3	100
Retzler István . . .	3	2	2	3	3	3	3	—	2	3	2	3	1	2	3	100
Salánki István . . .	2	2	2	3	3	3	3	—	3	3	3	4	1	2	4	100
25 Schreier Simon . . .	2	2	2	2	2	1	1	—	2	2	1	1	1	1	2	40
Spitzer György izr.	2	3	1	2	3	2	2	—	2	2	2	3	2	2	3	100
Timár László . . .	2	1	1	1	1	1	2	—	2	2	2	2	2	2	2	80
Tranger Tibor . . .	3	3	2	2	3	2	3	—	2	3	3	3	1	1	3	100
Vida László	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	80
35 Winter Miklós izr.	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	100
Zárián István . . .	1	1	1	1	2	2	1	1	—	2	1	1	1	2	—	—
<i>Magántanuló:</i>																
Vándor Antal . . .	—	2	3	3	4	3	2	3	4	—	4	3	1	—	4	100

Kimaradt : Jánosházi György (II. 12.)

Összesen : 33

Nyolcadik osztály

Osztályfőnök: Sörlei Zsigmond

A tanuló neve és vallása, ösztöndíjas, vagy ismétlő-e?	T a n l á r g y a k													Alt. tan. eredm.	Tandíj	
	Magaviselet	Rendszertel	Hitlan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyiségtan	Tesztnevelés			P
Austerweil Lajos izr.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	2	1	100	
Baka József	1	1	1	1	2	2	—	2	3	1	1	1	1	2	68	
Bakos Károly	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1	1	2	1	2	40	
Bába László	2	1	2	3	2	3	—	3	3	2	3	3	1	3	100	
5 Bózsó Árpád	2	1	2	3	3	3	—	3	3	3	3	3	1	3	60	
Bózsó István	1	1	1	2	1	2	1	2	—	1	1	1	2	2	40	
Bukovinszky László ág. h. ev.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	100	
Csenderits László	2	2	2	3	3	3	—	3	3	2	3	3	1	3	100	
Csikós Mihály	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	1	1	2	1	100	
10 Dény Miklós	1	1	1	3	2	3	—	3	2	2	2	2	2	3	80	
Farkas István	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	40	
Fehér Zoltán	2	1	1	1	2	2	—	1	2	2	2	2	1	2	100	
Felkai Béla	1	1	1	1	2	2	—	2	1	1	1	2	1	2	80	
Gillay János	1	1	1	2	2	2	—	2	2	2	1	2	1	2	72	
15 Gräbeldinger József	1	1	1	2	2	2	2	1	—	1	2	2	1	2	60	
Grüner György izr.	1	1	1	3	2	2	—	1	2	2	2	2	2	2	40	
György Ákos	2	1	1	2	2	2	—	2	2	1	2	2	1	2	100	
Györki András izr.	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	100	
Hoffmann István izr.	2	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1	1	1	2	60	
20 Imre József	1	1	1	2	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	40	
v. Irányi László	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	40	
Karádi László	1	1	1	3	2	2	—	2	2	1	1	2	1	2	60	
Kerényi Károly	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	2	1	40	
Kerny Kálmán	1	1	1	2	2	3	2	3	—	1	2	2	3	3	64	
25 Kertész Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	20	
Koltai Géza	1	1	1	2	2	2	—	2	1	1	2	2	1	2	80	
Kovácsy Zoltán	2	1	1	1	2	1	—	2	1	1	1	1	1	2	100	
Kőváry Károly	1	1	1	2	1	2	—	2	2	1	1	1	1	2	92	
n. Kup László	2	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1	2	1	2	—	
30 Lantos István	1	1	1	2	3	2	—	3	3	2	2	3	2	3	100	
Lehoczky Miklós	1	1	1	3	3	3	—	2	2	2	2	3	3	1	100	
Lovass Nagy Viktor ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	2	1	60	
Lukácsi István	1	1	1	3	2	2	—	2	2	1	2	2	1	2	60	
Márai Béla	1	1	1	1	2	2	—	2	1	2	1	2	1	2	40	
35 Molnár Károly	1	1	1	2	1	2	—	2	2	2	2	3	2	2	92	
Németh István	1	1	1	2	2	2	2	3	—	1	1	1	2	2	72	
Ördögh János	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	60	
Pávó Nándor	1	1	1	3	2	3	—	3	3	2	3	3	2	3	100	
Popper Zoltán izr.	2	2	1	1	2	2	—	2	2	2	2	2	3	2	40	
40 Post József	2	1	1	3	2	3	3	2	—	2	2	2	1	3	92	
Pudler László	1	1	1	1	1	1	—	2	1	1	2	2	2	2	80	

A tanuló neve és vallása, öszlőndijas, vagy ismétlő-e?	Magaviselet	Rendszerlet	T a n t á r g y a k											Alt. tan. eredm.	Tandij
			Hittan	Magyar nyelv	Történelem	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Bölcsészet	Természettan	Mennyiségtan	Testnevelés		
Rácz Dezső	1	2	1	2	3	2	2	2	—	2	3	3	2	3	100
Répás Nándor	1	1	1	2	2	3	—	2	2	2	3	3	1	3	100
Romoki Arnold	1	1	1	3	2	3	—	3	3	2	2	3	1	3	100
45 Róth István izr.	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	1	2	1	2	100
Sajó János	1	1	1	2	1	2	1	2	—	1	1	2	2	2	40
Sebők Ödön	1	1	1	2	1	2	2	2	—	2	1	2	1	2	40
Selyem János	1	1	1	1	2	2	1	2	—	1	1	1	1	2	40
Singer József	1	1	1	3	2	2	2	2	—	2	2	2	2	2	72
50 Skultéty János	1	1	1	2	2	3	—	3	3	2	2	3	2	3	100
Strifler Ádám	1	1	1	3	2	2	2	2	—	2	2	1	1	2	60
Szabó Aurél	2	1	2	3	2	3	2	3	—	2	3	3	1	3	100
Szabó Bertalan	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	20
Szabó Ferenc	2	1	1	2	2	2	—	2	2	2	2	2	1	2	60
55 Szabó Gyula	2	1	1	2	2	2	—	2	2	1	2	2	1	2	68
Szabó László	1	1	1	3	1	2	—	2	2	1	2	2	1	2	72
Szegedy István	1	1	2	3	3	3	—	3	3	2	3	3	2	3	100
Szentgáli Gyula	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1	2	2	1	2	60
Szepesy Gábor ref.	1	1	1	2	2	2	—	3	2	1	1	2	2	2	92
60 Szélpál Ottó	2	1	1	3	3	3	2	3	—	2	3	3	1	3	100
Szénási László ref.	2	1	1	3	2	3	—	3	3	2	2	2	1	3	100
Szigetvári Ferenc	2	1	1	3	2	3	2	3	—	1	2	3	1	3	100
Vecsey Tibor ág. h. ev.	2	1	1	3	2	3	2	3	—	2	3	3	1	3	100
Vojnár Gábor	3	1	1	3	2	3	—	1	2	3	2	2	1	3	100
<i>Magántanuló:</i>															
Weitz András	—	1	2	3	3	3	—	4	3	3	3	3	1	4	100

Összesen : 65

b. Redkivüli tantárgyak

1. Fizikai gyakorlatok. Vezetőtanár Jochs József. A tanulók közül azok, akik a fizikai ismeretek elsajátításán felül a természettani kutatás módszereit is meg akarták ismerni, fizikai gyakorlatokon vehettek részt. VII. a és VII. b osztályból 10 tanuló vett részt a gyakorlatokon, heti 2 órában. A résztvevők csoportokba osztlva mintegy 48 különböző mérő-kísérletet végeztek. A gyakorlatok tárgya párhuzamosan haladt a tanítás anyagával, azonban arra is alkalom nyílt, hogy olyan méréseket végezzenek a résztvevők, amelyekkel a rendszeres tanítás keretében egyáltalán nem, vagy csak futólagosan foglalkozhattak.

Francia társalgás. Vezetőtanár Gyurkovits Árpád. Csak az 1. félévben volt francia társalgás két csoportban. Jeles eredménnyel vettek részt:

a) *kezdők*: Balogh K., Barabás J., Debreczeni N., Perecsényi L., Rizinger J. és Vámos Z. VI. o. tanulók,

b) *haladó*k: Bukovinszky L. VIII. Kiss F., Lajos I., Lukachich Gy., Pinkovich D., Ruh L., Sebestyén G., Szalma J. VII. a, Ila Horváth L., Hovorka Gy. és Kávay L. VII. b. o. tanulók.

Olasz társalgás. Vezetőtanár Borsi Tivadar. Résztvettek: V. osztályból: Berke László: 2, Elek Zoltán: 2, Forró Endre: 2, Gömörly Andor: 1, Gyulay Béla: 1, Horváth Ferenc: 2, Kamotsay Gyula: 2, Kiss Richárd: 1, Mattyasovszky János: 1, Molnár Zoltán: 2, Skultéthy Sándor: 1, Szittner Antal: 1. VI. o-ból: Kiss Árpád: 1. VII. o-ból: Ila Horváth László: 1. VIII. o-ból: Máray Béla: 1, Répás Nándor: 1, Szabó Bertalan: 1.

c. Érettségi vizsgálatok

Intézetünkben az 1940—41. iskolai év május-június havi érettségi vizsgálatok elnökeül a Katolikus Iskolai Főhatóság dr. Tihanyi Béla dunáninneni kerületi kat. tanügyi főigazgató, tanügyi főtanácsost küldötte ki. Az állami főfelügyelet gyakorlására kormányképviselőül a nm. VKM. 55.419/1941. V. sz. rendeletével Járay Imre tanügyi főtanácsost, a szentesi áll. Horváth Mihály gimnázium igazgatóját nevezte ki.

Az érettségi vizsgálatokra jelentkezett a nyolcadik osztály 64 tanulója és egy ismélő érettségiző, összesen 65. Az írásbeli vizsgálatokat június hó 15—16—17—19. napjain tartottuk.

Az írásbeli dolgozatok feladatai a kat. főigazgatóság kijelölése alapján a következők voltak: 1. magyar nyelv- és irodalomból: Ady vallása és magyarsága, 2. történelemből (a magyarhoz számít): A magyar tengerpart története. Latinból: Vergilius Aen. XII. 806—839. sorok. Németből: Részlet a Kormányzó Úr Ófőméltóságának kiáltványából (a Délvidék visszaszerzésére megindult hadműveletek alkalmával).

A szóbeli vizsgálatok megkezdését az elnöklő főigazgató június hó 20-ára tűzte ki. Ennek következtében az írásbeli és a szóbeli vizsgálatok eredményét nem tudjuk közölni.

Az érettségiző tanulók pályaválasztása vallomásuk szerint a következőképpen oszlik meg: katona 12 (3 repülő), jogász 8, tisztviselő 6, pap-tanár 6, világi pap 2, szerzetespap 1, mérnök 6, vegyész 5, orvos 5, tanár 4, kereskedő 3, nem választott pályát 7.

Itt említjük meg, hogy a május 26-án Budapesten megrendezett országos középiskolai tanulmányi versenyen Lovass Nagy Viktor VIII. o. t. a fizikaversenyben a harmadik lett.

d) A tanulók jutalmazása, segélyezése, ösztöndíjak és egyéb adományok.

Ösztöndíjas tanulók: A Horthy Miklós alapból 200— P-t kapott Katona Géza V. o. t. és a Közalkalmazottak tanulmányi segélyéből Liptay László VIII. b. o. t. 100— P-t kapott.

A Tukats Ferdinánd-féle jótékony alapítványból 36 tanuló egyenként 100— P, 1 tanuló pedig 200— P jutalomban részesült s így az alapítvány tiszta jövedelméből az idén összesen 3800— P jutott szétosztásra intézelünk szorgalmas és jóviseletű tanulóik között. Ezek a következők: Katona Rezső, Kiss László, Ujj János, Zemanovits Ferenc I. a., Hauck László I. b., Herédi Vilmos, Puskás Zoltán, Somogyi Gábor, Szabó Imre II. a., Lusztig József II. b., Gyapjas György, Nagy Sándor (200— P) III. a., Kiss József Kolin László, Liptai László, Szilágyi György III. b., Kasza László, Sári József, IV. a., Liptay László, Paskai Antal, Zárián István VII. b., Bakos Károly, Rácz Dezső, Sajó János, Sebők Ödön, Szentgáli Gyula VIII. o. tanulók.

A Fekete Ipoly-, Szinger Kornél- és Sáfrány József-jutalomalapról az önképzőkori rovatban emlékezünk meg. Sári János és neje Répás Julianna-alapítvány kamatait Selyem János VIII. o. t. kapta.

A Szegedi Piarista Diákszövetség 200— P adományozott részben az önképzőkori pályatételek, részben jóelőmenetelű tanulók jutalmazására továbbá két érettségizett diáknak egyetemi beíratási díjának fedezésére.

Ebből az összegből kapott a Mária-kongregáció és 10— P értékű könyvjutalmat osztottunk ki a szegedi intézetközi matematikai verseny nyertesei közt. Ádámfi Dezső II. b. o. tanulónak a Szent Gellért-konviktusban ellátást biztosított Szeged szab. kir. város, egyben a tandíját is elengedte.

Dr. Bertényi-Bruchler Albert egyet. tanársegéd úr 100— P adományából 55 P-t önképzőkori pályatételekre fordítottunk, 30 P-t, a Mária-Kongregáció kapott, a maradékból jutalomkönyveket vettünk. Ugyanő egy szegénysorsú cserkészünk 45— P nyári táborozási költségét fedezte, az iskolai segélyöngyletnek pedig 30— P-t juttatott tankönyvekre. Ugyanezen célra a DMKE 70— P-t adományozott.

Dr. Sárny Ferenc ny. postafőigazgató úr, a Szegedi Piarista Diákszövetség elnöke 30— P adományát az Önképzőkör könyvtárának gyarapítására fordítottuk.

Dr. Rósa János úrnak n. Rósa Jánosné emlékére adott 20— P adományából önképzőkori pályatételt jutalmaztunk.

Dr. Gróf György úr 50 — P-vel járult hozzá az önképzőkori pályatételek jutalmazásához.

Könyvet adományoztak részben jutalmazásra részben könyvtáraink számára:

A Magyar Kegyeztanítórend Főnöke 5 drb. a budapesti piarista gimn. 2 drb. könyv és 5 drb. füzet, Szeged szab. kir. város 14 drb., M. kir. Egyetemi Nyomda 20 drb. Diákemlékkönyvet, a m. kir. postaigazgatóság 2 drb. Szent István Társulat 8 drb., a Kat. Népszövetség Szent Imre Társulata 4 drb., Juhász István 8 drb., a Nemzeti Sajtóvállalat 1 drb., Erdélyi Szépműves Céh 1 drb., dr. Erdélyi László, ny. egy. tanár 3 drb., Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala minden statisztikai kiadványai, Kalmár Elek 1 drb., Csonka M. 2 drb., Lénárd Odön 8 drb., Sörlei Zs. 1 drb., Tiborcz Lajos 1 drb. könyvet.

Szemléltető eszközöket adományoztak: dr. Koch Sándor egyet. ny. r. tanár értékes ásványgyűjteményt, az Írószerkereskedelmi KFT „Hogyan készül az iron“, az Egyesült Izzólámpagyár RT. „Az izzólámpa“ c szemléltető képet, Dúlósy István m. kir. alezredes 1 tűzokot.

A nemeslelkű adományokért e helyen is köszönetet mondunk.

Kertész Lajos VIII. o. t. a diákmiséken való orgonálásáért 50— P pénzjutalmat kapott.

Szorgalmukért és jó viseletükért könyvjutalomban részesültek:

Jenei Ignác, Katona Rezső, Kiss László, Marinc Ferenc, Becsei Zoltán, Liskay Tamás, Jakubinyi Tibor I. a., Becker János, Boros Gyevi János, Kisházi Péter, Nagy Zoltán, Nedelkovics Miklós, Rövö István, Sapszon Ferenc I. b., Dúlósy Ede. Papp László, Rack Kálmán, II. a., Imre László, Urbán Aladár II. b., Csauscher Sándor, Nagy Sandor III. a., Nagy Emil, Csincsurá Kálmán III. b., Csillik Bertalan, Dékány Endre IV. a., Olasz Zoltán, Nógrádi Béla IV. b., Barek István, Gazdag András, Gömörly Andor, Katona Géza, Lévai András, Marticskó József, Mészáros Ferenc, Molnár József, Scultéty Sándor, Thiel Miklós, Vida György V. o., Keszthelyi Béla, Szolcsányi Pál VI., Halmos László, Lajos István VII. a., Paskai Antal, Frankó Andor VII. b., Farkas István, Kertész Lajos, Ördögh János, Szabó Bertalan, v. Irányi László és Lovass Nagy Viktor VIII. o. tanulók.

A gimnázium helyiségeinek kimutatása. Udvar 1.300 m². Tanterem 14. A tantermek alapterülete négyzetméterben: földsz. 74'82, 83'22, 68'53, 66, 67'98, 76'42; I. em. 75'88, 66'50, 77'84, 67'55, 69'65, 77'25, 26'82; II. em. 68'88; Igazgatói iroda: 84'22. Tanári tanácskozóterem 70'14. Tanári kv. 44'59. Régiségi tárgyak lára 51'82. Tornaterem: 154'64. Rajzterem: 124'04. Rajzsztár: 26'18. Természettani szertár: 95'69. Természettani dolgozó: 42. Természettani előadó: 68'60. Diszterem: 180'75. Kápolna: 58'27. Sekrestye 16'01.

A tanulók statisztikai adatai

		I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V.	VI.	VII. A	VII. B	VIII.	I—VIII.	
Az osztályozott tanulók	a) A tanulók száma	58	60	45	41	43	36	44	39	52	48	34	32	64	596	
		—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	1	5	
		55	53	42	38	40	34	43	36	46	48	33	31	64	533	
		—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	1	5	
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	568	
		—	1	—	3	—	—	2	—	2	2	—	—	—	10	
	b) életkora szerint	37	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64
		16	19	25	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
		1	7	12	13	24	21	1	3	—	—	—	—	—	—	82
		1	—	5	5	15	8	26	23	—	—	—	—	—	—	83
		—	—	—	—	1	5	14	8	29	—	—	—	—	—	57
		—	—	—	—	—	—	2	3	11	27	—	—	—	—	44
		—	—	—	—	—	—	—	—	4	18	18	19	—	—	59
		—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	12	12	35	—	65
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	24	—	27
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	6	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
c) vallás szerint	47	59	35	36	32	33	28	36	41	41	30	27	53	492		
	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	5	
	4	—	4	—	2	2	5	—	1	2	2	—	3	—	25	
	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	6	
	4	—	3	1	5	—	7	—	4	4	—	4	7	—	1	
d) nyelv szerint	55	53	41	38	40	35	43	37	46	49	32	32	65	566		
	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	
	49	48	41	37	39	33	33	34	46	39	30	27	52	508		
	4	4	1	1	1	2	8	3	—	10	3	5	8	—	50	
	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	
	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	6	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	2	—	5	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
e) születik foglalkozása szerint	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	5	
	1	5	1	2	1	2	1	1	1	1	2	1	—	—	19	
	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	3	
	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	
	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	
	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	1	—	—	—	4	
	5	1	4	2	4	5	3	8	5	3	1	4	5	—	50	
	5	1	—	3	1	—	1	1	1	—	3	1	—	—	18	
	—	3	—	3	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	11	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	
	1	—	—	1	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—	7	
	3	3	—	2	2	—	2	—	—	—	2	1	6	—	23	
	—	1	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	2	—	9	
	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	
	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	13	4	—	2	—	—	6	4	4	2	3	4	2	—	44	
	2	1	7	1	10	1	9	—	3	3	2	—	—	—	40	
	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
	7	1	10	2	4	6	6	4	6	16	7	4	25	—	98	

A tanulók statisztikai adatai

		I.	I.	II.	II.	III.	III.	IV.	IV.	V.	VI.	VII.	VII.	VIII.	I—VIII.		
		A	B	A	B	A	B	A	B			A	B				
A z o s t á l y o z o t t t a n u l ó k	e) szüleik foglalkozása szerint	pap, tanár, tanító	5	18	3	10	1	11	2	8	5	1	2	2	3	71	
		másféle önnálló értelmiségi	6	5	3	3	2	—	3	1	4	7	1	1	2	38	
		alkalmazott tisztviselő	—	—	—	2	3	1	1	—	5	—	—	1	4	17	
		közhivatali alkalmazott v. másf. értm. szolga v. altiszt	—	—	2	1	1	2	—	—	—	—	—	1	1	8	
		katonatiszt (csendőrt.)	1	—	2	—	—	2	3	1	—	1	1	1	1	13	
		katona altiszt (csendőr alt.)	1	4	1	1	2	2	2	2	2	—	2	2	2	21	
		nyugdíjas köztisztviselő	—	2	—	—	—	—	—	1	—	7	2	5	1	8	26
		egyéb nyugdíjas tisztv.	—	—	—	2	—	1	1	—	—	—	2	2	—	1	9
		nyuod. altiszt, szolga v. munkás	—	—	2	1	1	—	—	—	—	3	—	1	—	—	8
		lőkés, házlulajdonos	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	4
		házcseléd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
		egyéb és ismeretlen fogl.	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
		f) szüleik lakóhelye szerint	Szeged	40	24	26	12	22	20	27	24	37	34	26	25	51	368
			Csongrád	3	2	6	5	2	2	5	4	3	5	1	1	2	41
	Budapest		—	—	—	1	1	1	—	—	—	2	1	—	1	7	
	Debrecen		—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	
	Hódmezővásárhely		—	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	4	
	Szabadka		—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Bács-Bodrog vármegye		—	5	—	3	1	1	—	1	—	1	—	—	—	12	
	Baranya		—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	
	Békés		—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	
	Bihar		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Borsod		1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	
	Csanád-Arad-Torontál várm.		—	7	3	2	2	1	1	6	1	3	1	4	5	36	
	Esztergom		—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	
	Fejér		1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	5	
	Győr		1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Hajdu		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Heves		—	3	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	6	
	Jász-Nagykun-Szolnok		—	2	—	2	1	3	—	—	—	1	—	—	1	10	
	Komárom-Pozsony		1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	4	
	Mármaros		—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
	Nógrád		—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Pest	5	4	1	6	4	1	2	1	2	2	2	2	—	30			
Somogy	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	3			
Szabolcs	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	4			
Szalmár	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5			
Tolna	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3			
Vas	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	5			
Veszprém	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1			
Zemplén	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2			
Szerbia	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1			
Románia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1			
közül bejárók	g)	1. vasuton	6	1	3	1	2	2	1	2	3	6	—	2	1	30	
		Algyő	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
		Alsóközpont	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
		Deszk	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	
		Domaszék	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	
		Felsőközpont	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
		Hódmezővásárhely	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	2	
		Keltőshatár	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
		Kiskundorozsma	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
		Kistelek	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	3	
Sándorfalva	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2			
Szatymez	2	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	6			

A tanulók statisztikai adatai

		I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V.	VI.	VII. A	VII. B	VIII.	I—VIII.
A z o s z t á l y o z o t t t a n u l ó k	g) Szőreg	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	3
	Újszentiván	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	4
	2. autóbuszon	2	—	—	—	1	1	5	—	1	—	1	—	1	12
	Felsőközpont	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
	Kiskundorozsma	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	5
	Sándorfalva	1	—	—	—	1	1	2	—	—	—	!	—	—	5
	3. kerékpáron	—	—	4	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	7
	Kiskundorozsma	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
	Szőreg	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
	Újszőreg	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	h) 1. szülőinél lakik	43	20	30	12	24	21	30	25	39	41	27	24	52	388
	2. kosztadónál	1	2	4	4	3	1	1	3	3	3	4	2	1	32
	3. internátusban	11	31	8	22	13	13	12	9	4	5	2	6	12	148
	a) Horthy M. tanítói internátus	—	15	—	8	—	9	1	4	1	—	1	1	3	43
	b) Máv. fiúnevelő intézet	11	—	8	—	12	—	11	—	1	2	1	1	6	53
	c) Szt. Gellért konviktus	—	12	—	8	—	4	—	3	—	3	—	4	3	37
	d) Szt. József internátus	—	4	—	6	1	—	—	2	2	—	—	—	—	15
	i) 30 óránál kevesebbet mulasz. igazoltan mul. órák száma	30	24	25	14	21	16	22	10	20	15	11	14	26	248
	igazolatlannul mul. órák száma	2142	2545	1571	1541	1640	1092	2606	1709	2002	1936	1727	1125	2399	24335
	j) 30 óránál kevesebbet mulasz. igazoltan mul. órák száma	—	—	—	34	—	—	—	—	—	5	—	6	25	70
különö előmenetelű jeles	7	3	5	1	—	2	2	3	7	3	4	5	9	51	
" " jó	4	2	4	2	4	5	—	2	4	3	1	1	3	35	
" " elégséges	23	17	14	13	8	8	15	9	10	18	10	6	32	183	
" " elégtelen egy tárgyból	16	27	14	16	21	15	21	18	17	17	15	14	21	232	
" " 2—4 "	3	2	4	3	1	1	2	4	7	3	2	3	—	35	
" " több "	2	2	1	3	6	5	1	1	1	6	1	3	—	34	
k) fizikai gyakorlatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	—	10
francia társalgás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	7	3	1	—	17
olasz társalgás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1	1	3	—	17
l) tandíjjal fizet.	31	32	21	21	24	19	24	23	32	21	16	17	25	306	
100 P-t fizet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80 P-t " "	8	4	6	4	2	3	6	3	6	5	3	4	4	58	
60 P-t " "	1	3	5	7	3	2	3	2	3	7	2	1	10	49	
40 P-t " "	2	4	2	1	3	2	7	1	2	5	4	3	12	48	
20 P-t " "	1	—	1	—	—	1	—	2	1	1	1	—	2	10	
Vegyes össz. fiz. II. f. fok. szerint	14	15	8	6	10	10	3	8	6	8	7	4	11	110	
Nem fizetett	1	2	2	2	1	—	1	1	2	2	1	4	1	20	

Az elengedett tandíj összege: 10.096 P.

Az iskola népessége az 1920-21. tanévtől.
(A párhuzamos osztályok összevontan szerepelnek)

Tanév	Osztályozott nyilvános tanulók									Osztályozott magántanulók									Együtt nyilv. és magánt.
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I-VIII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	I-VIII.	
1920/21	106	129	113	107	58	49	58	41	651	14	6	4	1	2	6	5	5	51	702
1921/22	105	104	101	106	56	53	47	48	620	6	4	3	—	6	1	1	1	26	646
1922/23	157	106	97	87	62	49	37	43	638	1	6	1	2	2	9	6	1	30	668
1923/24	162	130	87	75	64	50	39	42	649	6	2	4	3	3	1	2	2	23	672
1924/25	174	164	110	83	45	62	46	40	712	2	2	3	3	3	1	—	1	15	727
1925/26	171	147	126	107	43	44	55	45	738	—	4	2	4	3	3	5	3	24	762
1926/27	119	139	124	120	64	44	35	50	695	3	5	7	2	2	1	3	3	26	721
1927/28	104	95	112	99	92	53	39	34	628	8	8	2	2	4	3	2	3	32	660
1928/29	101	76	89	91	68	74	57	36	592	1	5	2	3	1	—	2	3	17	609
1929/30	117	89	87	82	57	60	72	56	620	5	2	2	3	—	—	2	—	14	634
1930/31	161	90	76	80	61	53	59	72	652	—	1	1	2	—	—	—	2	6	648
1931/32	130	141	67	71	54	46	57	55	621	2	—	—	—	2	—	—	2	6	627
1932/33	97	115	127	55	61	50	39	56	600	1	1	—	—	—	1	—	3	6	606
1933/34	143	92	104	114	42	48	44	33	620	—	—	1	—	1	1	—	—	3	623
1934/35	142	130	81	111	87	44	50	43	688	—	—	—	1	—	—	—	2	3	691
1935/36	122	106	98	74	81	63	41	46	631	—	1	—	—	—	1	—	1	3	634
1936/37	106	90	94	93	60	61	56	38	597	1	1	—	—	—	—	1	—	3	600
1937/38	96	76	94	93	75	52	48	52	574	—	1	—	—	2	1	—	1	5	597
1938/39	92	91	67	82	76	63	51	48	570	—	—	—	—	—	—	—	—	—	570
1939/40	100	83	85	60	56	68	65	48	565	—	—	—	—	—	—	—	—	—	565
1940/41	118	86	79	83	52	48	66	64	596	—	—	1	1	—	1	1	1	5	601

A magaviselet, a rendszeret és a

Tantárgyak	Osztályok — nyilvános- és																		
	I. A. 55			I. B. 53			II. A. 42			II. B. 38			III. A. 40			III. B. 34+1			
	Jeles	Jó	Elégséges	Jeles	Jó	Elégséges	Jeles	Jó	Elégséges	Jeles	Jó	Elégséges	Jeles	Jó	Elégséges	Jeles	Jó	Elégséges	
Magaviselet	29	24	2	26	27	—	23	18	1	14	23	1	18	22	—	17	17	—	
Rendszeret	21	25	6	3	10	23	16	4	12	21	9	—	10	26	2	13	10	11	1
Hittan	14	29	10	2	31	21	1	—	25	14	3	—	20	18	—	24	15	1	—
Magyar	30	20	5	—	11	22	20	—	11	16	15	—	4	18	16	7	13	20	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	15	13	2
Gazdaságtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	12	9
Földrajz	28	20	6	1	20	17	16	—	24	10	8	—	12	14	12	14	11	15	—
Latin	11	18	22	4	5	10	34	4	9	12	16	5	6	11	15	6	4	8	22
Görög	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Német	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	7	23	1
Olasz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Francia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bölcsészet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	15	27	13	—	23	17	13	—	27	15	—	—	18	14	6	—	—	—	—
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	10	23	—
Mennyiségtan	12	17	24	2	9	21	21	2	11	7	22	2	8	16	11	3	6	8	22
Rajz	12	24	17	2	6	27	20	—	13	24	5	—	6	19	13	—	4	11	21
Testnevelés	19	26	8	2f.	20	28	2	3f.	19	22	—	1f.	—	—	—	—	18	16	4
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szépírá	24	25	6	—	16	29	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ének	28	19	8	—	25	26	2	—	21	18	3	—	13	18	7	—	17	22	1

tantárgyak tanulmányi eredménye.

magánitanulók száma. — Érdemjegye.																																
IV. A. 43				IV. B. 36+1				V. 46				VI. 48+1				VII. A. 33				VII. B. 31+1				VIII. 64+1				I—VIII.				
Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	Jeles	Jó	Eiégsséges	Eiégstelen	
28	14	1	—	22	14	—	—	29	14	3	—	24	24	—	—	11	18	4	—	12	10	9	—	46	17	1	—	299	242	22	—	
17	19	7	—	9	21	7	—	16	22	7	1	14	29	6	—	11	17	5	—	9	20	3	—	62	3	—	—	215	250	12	11	
22	13	8	—	20	13	4	—	30	12	4	—	30	16	3	—	17	14	2	—	17	12	3	—	59	6	—	—	329	197	40	2	
11	11	21	—	9	8	20	—	14	13	17	2	23	23	3	—	10	18	5	—	12	9	10	1	24	19	22	—	147	200	191	3	
8	16	19	—	12	14	10	1	19	15	9	3	14	24	11	—	8	13	9	3	11	6	11	4	24	33	8	—	119	148	99	14	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	17	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	17	17	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	10	7	—	11	13	8	—	—	—	—	—	—	137	114	17	—
5	14	20	4	7	9	17	4	13	8	25	—	10	17	21	1	8	11	14	—	10	10	12	—	14	32	19	—	108	168	252	40	
—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	2	3	4	—	2	—	2	—	5	1	2	—	10	12	1	—	23	16	9	—	
8	19	15	1	8	12	17	—	14	8	22	2	4	13	28	4	5	8	20	—	6	14	12	—	19	28	17	1	80	120	168	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	53	48	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	2	—	7	15	13	5	5	11	12	1	5	6	10	3	14	17	11	—	7	7	18	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	26	3	—	36	26	3	—		
12	16	15	—	12	13	12	—	19	17	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	119	67	2		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	16	17	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	16	17	3	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12	11	—	9	10	12	1	29	24	12	—	66	79	69	1	
3	15	22	3	4	18	14	1	10	15	20	1	8	23	13	5	9	14	10	—	8	11	12	1	19	29	17	—	113	203	225	27	
11	16	14	2	6	10	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	145	122	9		
19	19	—	5f	17	17	2	1f	29	16	—	1f	28	14	1	6f	19	12	—	1f	18	14	—	42	19	1	3f	58	74	13	—		
11	23	9	—	14	19	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	18	—	—	18	9	2	—	—	—	—	308	208	20	32f		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	54	14	—	
21	7	12	3	9	12	13	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	19	25	6		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	126	21	—	

*Kimutatás a felszerelések, szertárak, könyvtárak
gyarapodásáról és értékéről.*

Vagyontárgyi csoportok	Ez évi gyarapodás			Tanévvégi állomány drb.	Az állomány értéke P
	vétel útján drb.	ajándékútján drb.	értéke P		
Bútorok	—	—	—	662	14.727'85
Házi, irodai felszerelés	—	—	—	479	8.556'20
Tanári könyvtár	139	17	912'57	15.425	44.334'78
Nagyobb ifjúsági könyvtár	—	—	—	4.253	5.667'50
Kisebb ifjúsági könyvtár	—	—	—	1.076	1.111'80
Énekszertár	8	—	117'28	8.710	1.733'75
Fizikai szertár	7	—	42	1.091	249'79
Földrajzi szertár	—	—	—	353	4.789'—
Fiológiai és tört. szertár	—	—	—	518	1.923'—
Rajzszerlár	—	—	—	2.963	1.756'70
Természetrajzi szertár	1	—	26'40	8.346	16.418'72
Tornaszertlár	—	—	—	529	11.375'09
Vegytani szertár	—	—	—	57	631'64
Zeneszerlár	7	—	34'92	205	720'74
Összesen	162	17	1.091'59	44.667	113.996'56

Tankönyvjegyzék az 1941 – 42. iskolai évre.

I. osztály, Róm. kat. nagyobb katekizmus. — Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, Karl—v. Temesy: A magyar föld és népe, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin olvasó- és gyakorlókönyv, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Greguss—Karl: Természetráajz, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz, Kerényi—Rajeczky: Énekes ábécé.

II. osztály. Radó—Rajeczky: Az ószövevényi kinyilatkoztatás története, Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, Karl—v. Temesy: A világrészek leíró földrajza, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin olvasó és gyakorlókönyv, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Greguss—Karl: Természetráajz, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, Kerényi—Rajeczky: Énekes Ábécé, Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz.

III. osztály. Radó—Rajeczky: Az újszövevényi kinyilatkoztatás története, Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, Balanyi—Balogh: Magyarország történelme, Karl—v. Temesy: Általános Földrajz, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin olvasó és gyakorlókönyv, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv, Öveges József: Kis fizika, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Biró Béla: Művészeti alkotások, Harmat—Karvaly: Magyar fiúk nótáskönyve, Kerényi—Rajeczky: Énekes Ábécé, Kogutowicz Károly: Iskolai atlasz, Bartos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz, Osztie Sándor: Német stílusgyakorlatok.

IV. osztály. Radó—Rajeczky: A katolikus liturgia, Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar irodalmi olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvtan, Arany János—Nagy—Péterfy: Toldi, Balanyi—Marczell—Szegedi: Az antik világ és a keresztény Európa története a magyarok honfoglalásáig, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin olvasó- és gyakorlókönyv, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv, Osztie Sándor: Német stílusgyakorlatok, Bodrossi—Hoffer: Ásványtan, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Biró Béla: Művészeti alkotások, Melly—Párdányi—Mohay: Egészségtan, Kiss József: Az egységes magyar gyorsírás tankönyve, Barlihos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.

V. osztály. Schütz: Katolikus hittan, Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar irodalmi olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvi olvasókönyv, Marczell—Szegedi: A középkor és az újkor története a magyarok honfoglalásától a francia forradalomig, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Márkus Jenő: Szemelvények Titus Livius történelmi munkájából, Vézner Károly: Lirai szemelvények, Wagner—Gaál—Oszvald: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlatja, Maywald—Vayer—Mészáros: Görög olvasó- és gyakorlókönyv, Maywald—Vayer—Mészáros: Görög nyelvtan, Bitter—Puhr: Német nyelvkönyv, Birkás Géza: Francia nyelvkönyv, Osztie Sándor: Német stílusgya-

korlatok, Király Rudolf: Olasz nyelvkönyv, Greguss—Karl: Élettudomány, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.

VI. osztály. Schütz: Katolikus erkölcsstan, Alszeghy—Sik—Brisits: Magyar irodalmi olvasókönyv, Alszeghy—Sik—Techert: Magyar nyelvi olvasókönyv, Marczell—Szegedi: A legújabb kor története a francia forradalomtól napjainkig, Csóka—Zibolen: Gazdasági és társadalmi ismeretek, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Kuzmics: Szemelvények Cicero beszédeiből, Márkus Jenő: Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből, Wagner—Gaál—Oszwald: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlata, Maywald—Vayer—Mészáros: Görög olvasó- és gyakorlókönyv, Maywald—Vayer—Mészáros: Görög nyelvtan, Marót—Wagner: Homeros Iliasa, Bitter—Mayer—Puhr: Német nyelvkönyv, Osztie Sándor: Német stílusgyakorlatok, Birkás—Petrich: Francia nyelvkönyv, Király Rudolf: Olasz nyelvkönyv, Bodrossi Lajos: Vegytan, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Lóky Béla: Négyjegyű logaritmuskönyv, Barthos—Kurucz: Egyetemes történelmi atlasz.

VII. osztály. Schütz: Katolikus egyháztörténet, Alszeghy—Sik—Brisits: A magyar irodalom története, Techert József: Magyar nyelvkönyv, Szegedi Tasziló: A magyar nemzet története a szatmári békéig, Karl—v. Temesy: Hazánk részletes földrajza és térképismeret, Kogutowitz—Gergely—Hézsér: Iskolai atlasz, v. Esztergomi—Gaál—Nagy: Latin nyelvtan, Kováts Péter: Szemelvények Cicero levelei és bölcséleti műveiből, Márkus Jenő: Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből, Wagner—Gaál—Oszwald: Római régiségek és a római irodalomtörténet vázlata, Marót—Wagner: Homeros Odysseaja, v. Mészáros Ede: Görög lírai antológia, v. Mészáros Ede: Szemelvények Herodotosból, Wagner—Horváth: Görög régiségek és a görög irodalomtörténet vázlata, Lévy—Vida: Görög-magyar és magyar-görög szótár, Maywald—Vayer—Mészáros: Görög nyelvtan, Mayer—Puhr: Német irodalmi olvasó, Bitter—Teveli: Rendszeres német nyelvtan, Osztie Sándor: Német stílusgyakorlatok, Birkás—Petrich: Francia nyelvkönyv, Birkás Géza: Francia-magyar és magyar-francia szótár, Óveges József: Természettan, Mérey—Endrédy—Sárközy—Lovas: Mennyiségtan, Lóky Béla: Négyjegyű logaritmuskönyv, Bíró Béla: Művészeti alkotások, Barthos—Kurucz: Atlasz a magyar történelem tanításához.

VIII. osztály. Schütz: Katolikus hitvédelem, Prónay—Alszeghy—Sik: Magyar irodalomtörténet és olvasókönyv, Pirchala—Esztergomi—Nagy: Latin nyelvtan, Wirth: Szemelvények Horatius műveiből, Balogh: Szemelvények Tacitus műveiből, Maywald—Vayer: Görög nyelvtan, Kerényi: Platon és Aristoteles, Bitter: Német irodalomtörténet, Bitter—Teveli: Rendszeres német nyelvtan, Bitter—Teveli: Goethe: Iphigenie, Osztie Sándor: Német stílusgyakorlatok, Birkás: Francia irodalmi olvasókönyv, Birkás: Francia nyelvtan, Balanyi—Jászai: Magyarország története, Nagy—Fehér—Szekeres: Kísérleti fizika, Suták—Lóky—Hatvani: Algebra és geometria, Kornis: A pszichologia és logika elemei, Gerlóczy—Fodor: Egészségtan.

Szegédkönyvek: Sik—Schütz: Imádságoskönyv, A magyar helyesírás szabályai, (Magy. Tud. Akad. kiadása.) Burián János: Magyar-latin és latin-magyar szótár, Kelemen: Magyar-német és német-magyar szótár.

Tudnivalók az 1941—42. tanévre.

1. Az 1941—42. iskolai évre szóló beíratásokat június hó 26. és 27., valamint szeptember hó 5. és 6. napokon tartjuk. A beíratáskor 17 pengőt kell fizetni beírási és vegyes díjak címén. Ebből az összegből a filmdíj kedvezménye alapján bizonyos kisebb összeg leszámítódik az utoljára élvezett tandíjkedvezmény arányában.

Szeptember hó 2.—3.—4. napjain tartjuk a tanéveleji magánvizsgálatokat. Szeptember hó 4-én tartjuk a javítóvizsgálatokat. Javítóvizsgálatra csak azok jelentkezhetnek, akiknek a tanévvégi bizonyítványba a tanári testület ítéleteként ez van bevezelve: Javítóvizsgálatot tehet. A jelentkezés a jelzett napon reggel 8—9 óráig az irodában az index benyújtásával történik. A pótbeírás valamelyik napján minden tanuló köteles jelentkezni osztályfőnökénél. A tanévnyitó Veni Sancte-t és ünnepélyt szeptember 8-án reggel 8 órakor tartjuk.

Az iskola fegyelmi szabályai a szünidőben is kötelezők.

Tartalom :

	Lap.
Zimányi Gyula a piaristarend főnöke	3
Glattfelder Gyula csanádi püspök	4
Kisparti János — Megyer József	6
Salánky István — Kiss István	11
Mit köszönhetünk a piarista iskolának? dr. Halász Pál	15
Szalay István — dr. Révai József	19
Bölcselet és bölcsesség. Megyer József	20
Dugonics András írói értékelése. dr. Tiborc Lajos	33
Hogyan kell ministrálni? dr. Fejes Tibor	37
Intézetünk múltja	44
Iskolánk az 1940—41. tanévben	46
Tanári testület	64
A tanári kar iskolánkivüli működése	66
Az ifjúsági egyesületek	69
Szertárak, könyvtárak	82
Iskolánk tanulói	84
A tanulók érdemsorozata	
a) Rendes tantárgyak	84
b) Rendkívüli tantárgyak	101
c) Érettségi vizsgálat	101
d) Jutalmak, segélyek	102
e) Statisztikai adatok	104
Tankönyvjegyzék az 1941—42. tanévre	111
Tudnivalók az 1941—42. tanévre	113

